

Worldwide Travel, Inc.

Call for special fares

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬੇ

734-525-7304 ਜਾਂ 800-504-3044

ਵਾਜ਼ਬ ਰੇਟ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

Ad Space Available
Call: 847-359-0746

Call Prince Buttar 513-693-5125
7801 Brainerd Ct. Liberty Township, Ohio 45044

Prince Art Gallery
Professional HD, Video and Digital Photography
Wedding & Birthday Parties, Sweet Sixteen, Marriage Annv.
Discounts for Religious Events
Dj services available Princeart13@hotmail.com

Eleventh Year in Publication

ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 11, Issue 17, April 24, 2010

20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਐਕਟ ਅਗਲੇ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਚ ਮਿਲਾਵਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕੈਂਸਰ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਾਡੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਬੇਕਾਰ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਐਨਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਵਖਰੀ ਬਹਿਸ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ 'ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਾਮਿਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਖਰੀ ਬਹਿਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਲਾਵਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜੋ ਪਹਿਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਵਿਚ 101 ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 43 ਅਧਿਸੂਚਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ।

ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭੋਜਨ ਮਿਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੋਜਨ ਵੇਚਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗਲੈਨਰਾਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਚੋਣ: ਸਖਤ ਟੱਕਰ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਜੇਤੂ

ਗਲੈਨਰਾਕ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ): ਇਸ ਸਟੇਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਚਰਚਿਤ ਗੁਰੂਘਰ ਗਲੈਨਰਾਕ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਈ ਚੋਣ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਤੇ ਅਮੈਰਿਕਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਿਧਿਆਂ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ 1090 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਕਲੋਟੀਆ 1101 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸਕੱਤਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ 1087 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜਦੋਂਕਿ ਨਿਰਲੇਪ ਕੌਰ 1094 ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ

ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਚੀਮਾ-1094 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਿਕਟ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੱਚਰ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ। ਆਡੀਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਖੜੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੂਆ-1095 ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ-1086 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜੇਤੂ ਰਹੇ, ਜਦੋਂਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧੜੇ ਦੇ ਬੀਬੀ ਸਤਿਜੋਤ ਕੌਰ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਵਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਵਾਰ ਕੁਲ 2776 ਵੋਟਾਂ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 2226 ਵੋਟਾਂ ਪੌਲ ਹੋਈਆਂ। ਯੂਥ ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਾਂਗ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਇਥੇ ਵੀ ਟਰੂ ਬੈਲਟ ਨਾਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਵਲੋਂ ਭੁਗਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ ਅਤੇ ਸ. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਲੈਨਰਾਕ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਹਰ ਸਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਗਲਬੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦਿਆਂ ਸੰਨ 2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਰਖਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੰਦੇ ਚੁਣ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਦਾ ਢਕਵੰਜ ਵਰਤਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸਰਗਰਮ ਬਹੁਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਹੀ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ।

ਚੋਣ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨਾਲ

ਵਿਚ ਯੂਥ ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਫਰੀਮਾਂਟ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪਿਛੋਂ ਇਥੇ ਵੀ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਡਾ. ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 1120 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਤੇ ਅਮੈਰਿਕਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਧੜੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 1101 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ 1091 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 5 ਟਰੱਸਟੀ ਵੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ-1099 ਵੋਟਾਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ-1099 ਵੋਟਾਂ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ-1094 ਵੋਟਾਂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ-1087 ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ-1086 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧੜੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਲਈ 3 ਉਮੀਦਵਾਰ ਬੀਬੀ ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ-1096, ਸੱਚਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ-1095 ਅਤੇ ਬੀਬੀ

ਯੂਰਪ ਨੂੰ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਦੀ ਰਾਖ ਨੇ ਘੇਰਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ
ਪੈਰਿਸ: ਆਈਲੈਂਡ ਵਿਚ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਫਟਣ ਨਾਲ ਫੈਲੀ ਰਾਖ ਕਾਰਨ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਦਿਨ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ ਯੂਰਪੀ ਆਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪੱਟੀਆਂ ਹਵਾਈ ਉਡਾਨਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਕੁਝ ਪੱਟੀਆਂ ਅਜੇ 'ਨੋ ਫਲਾਈ ਜ਼ੋਨ' ਬਣੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀਮਤ ਉਡਾਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੀ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਆਈਲੈਂਡ ਵਿਚ ਫੁੱਟੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਕਾਰਨ ਨਿਕਲੀ ਗਰਮ ਸਵਾਹ ਅਤੇ ਜਹਿਰੀਲੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਲ ਕੇ ਹਵਾਈ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਧਰ ਮੰਦੇ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ ਲਈ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਉਡਾਨਾਂ ਭਰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ 27 ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਨਾਟੋ ਦੇ ਐੱਫ. 16 ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਉਡਾਨ ਭਰੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇੰਜਣ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਉਡਾਨਾਂ ਭਰਨ ਉਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਇਟਲੀ, ਜਰਮਨੀ, ਹਾਲੈਂਡ, ਇਸਤੋਨੀਆ, ਫਿਨਲੈਂਡ, ਹੰਗਰੀ, ਤੁਰਕੀ, ਆਸਟਰੀਆ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਵਾਈ ਐੱਫੋ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਵੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ,

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 15 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

Wraich Transport LLS North American Truck Stop

14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਟੀਮ ਅਤੇ ਸੋਲੋ) ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ ਜਾਂ ਨੌਰਥ ਈਸਟ ਦੇ ਰੂਟ ਹਨ

- *We have trailer engine for carrier and thermo king
- *North american truck stop offer all kind of truck repair @ economy price.
- *We have special deal on oil change \$189+

ਤੁਰਤ ਕਾਲ ਕਰੋ: 800-746-6201, 9093-350-3310

ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਸੱਤੇ ਦਿਨ 24 ਘੰਟੇ ਖੁੱਲਣ ਵਾਲੀ

ਗੁਜਰਾਤ ਡੈਲੀ

946 Columbus Ave., Manhatan, NY

Ph: 212-866-2937

ਪਤੀਲੇ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਚਾਹ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਰੋਟੀਆਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤਿਆਰ। ਟੈਕਸੀ ਵਾਲੇ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਅਤੇ ਗੈਰ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਲੈਨਸਿੰਗ 'ਚ ਸਜਿਆ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਲੰਬੀ 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਗਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਡਿਟਰਾਇਟ, ਕੈਂਟਨ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਕੈਲਮਜੂ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸੈਗਨਾਅ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੰਡੀਆਨਾ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ, ਸਾਊਥ ਬੈਂਡ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੇ ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਭਾਈ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਚਲਾਇਆ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਇਥੇ ਰਿਵਰ ਫਰੰਟ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਸਜੀ ਹੋਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਵਾਇਤੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਵਿਚ ਸਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਫਲੋਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਬੈਨਰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਥਕ ਜੈਕਾਰੇ ਵੀ ਲਗਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਏ ਦਸਮੇਸ਼ ਗਤਕਾ ਦਲ ਦੀ ਗਤਕਾ ਟੀਮ ਨੇ ਗਤਕੇ ਦੇ ਜੋਰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਕੈਂਟਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਰੰਗ ਵਿਚ

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟਰੀਟਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਦੋ ਮੀਲ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਰਿਵਰ ਫਰੰਟ ਪਲਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਚੋਖੀ ਠੰਡ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵੇਖਿਆਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਇੰਡੀਆਨਾ)-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਵੈਸਟ ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼), ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ), ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਮਸਕੀਗਨ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਮਿਡਵੈਸਟ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਿੰਘ ਸਭਾ-ਸਾਗੀਨਾਅ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖਸ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਫਲਿੰਟ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ), ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਕੈਲਮਜੂ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਗਰਮ ਗਰਮ ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਗਰਮ ਗਰਮ ਜਲੇਬੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਆਇਆਂ ਕੇ ਕੇ ਪੰਮਾ ਪਰੋਸ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਵੀ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮੌਜ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਆਏ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਬਖੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਵੀ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ 'ਵਾਟਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਰਸਤਾ ਏ ਪਹਾੜ ਦਾ' ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੰਤ 'ਜਦੋਂ ਲੰਘਦਾ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ...', 'ਤੇਰੀ ਉਨਾਭੀ ਪੰਗ

ਵੇਖ ਕੇ', 'ਤੇਨੂੰ ਚੰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵੇਖਾਂ' ਆਦਿ ਗੀਤ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ ਨੇ 'ਜੱਟ ਨੂੰ ਕੰਗਾਲ ਕਰਕੇ', 'ਦਿਲ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਿਆ ਏ' ਤੇ 'ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਓਹ ਮੌਜਾਂ ਭੁੱਲਦੀਆਂ ਨਹੀਂ' ਅਤੇ ਦੋਗਾਣਾ 'ਲੈ ਫਤ ਗੱਡੀ ਦੀ ਚਾਬੀ' ਗਾ ਕੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਉਪਰੰਤ ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਵੀ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਈਆਂ।

ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਟਰੈਵਲ ਵਾਲੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੰਡੀਆ

ਦੀ ਟਿਕਟ ਦਾ ਇਨਾਮ ਰੈਫਲ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਿਜੀਟਲ ਕੈਮਰਾ, ਲੈਮਨ ਜੂਸ ਸੈਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਵੈਸਟਰਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੋਣਕ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟਾਲ ਵੀ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਫ਼ਪਾਲ ਪਾਲ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕੈਸਿਟਾਂ ਦਾ ਸਟਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਟਾਲ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਮੁਫਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਟੀ-ਸ਼ਰਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਵਿਚ ਗਰਿਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਅਜੇ ਬਧਵਰ ਟੈਕਸ ਸਰਵਿਸ, ਸਵਾਗਤ ਫੂਡ ਲੈਨਸਿੰਗ, ਟਰੈਪਕੋ ਹੋਲਸੇਲ

ਗਰੋਸਰਜ਼, ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਟਰੈਵਲ ਅਤੇ ਵੈਸਟਰਨ ਯੂਨੀਅਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਘਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹਬੀਬਵਾਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਿੱਕੂ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਿਮਲ ਸਿੰਘ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਰੁਬੀ, ਬਿੱਲਾ, ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਵੀ

ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ

ਪੰਜਾਬ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬੀਤੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ 2003 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਤੋੜਕੇ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਵਰਕੋਮ ਤੇ ਦੂਜੀ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ 6 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈ ਏ ਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਰਾਗ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਐਸ ਸੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇਖੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ 'ਚ 3500 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਪਾਵਰ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ 65000 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

*ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਵਾਪਸ ਲਈ *ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ

ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਤਰਨ-ਤਾਰਨ 'ਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਪੁਲਸ।

ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ 65000 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪਾਵਰ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ 'ਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਕੰਪਨੀ 'ਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਡਿਪੁਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਰ ਸਕੱਤਰ ਅਰੁਣ ਗੋਇਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੋਵੇਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸੰਚਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਨਰਗਠਨ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਿਜੀਕਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਸ ਡੀ (ਸੀ ਐਮ ਡੀ) ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦੋ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣਗੇ।

ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਿਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਸਾਮੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਅਸਾਮੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮਿਆਂ 'ਚ ਬੋਰਡ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ 16000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੇ ਘਾਟੇ 'ਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੋ ਪੁਨਰਗਠਨ

ਤੇ ਬਾਅਦ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਰੱਖਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਸੀਮਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਵਧੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕੁਲ ਸੰਪਤੀ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਬਸਿਡੀ ਸਬੰਧੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਗੈਰਚੁਟੀ, ਲੀਵ ਇਨਕੈਸਪੈਂਟ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਲਈ ਵੀ ਉਹੀ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਲਾਭ 'ਚ ਵੀ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸੀਐਮਡੀ ਲਈ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਬਿਜਲੀਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੀਤੇ 15-16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦੋ ਦਿਨ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬੀਤੇ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ 22 ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ 18 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ 22 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਦੇ ਕੇ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਰੋਕੀ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਹੜਤਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕੰਮ ਆਮ ਵਾਂਗ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 22 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਦੋਂ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਰਕਾਰ ਅਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਲੈਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਭੰਗ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣਾ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਵਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਪੈਣ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਪੁੱਜ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣਗੀਆਂ ਨਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਦੋਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋੜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਰਕਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਸਾੜਨਗੇ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਧਰੀ ਧਰਨੇ ਤੇ ਰੈਲੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਦੇ ਟੀਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਤੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ-2003 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਲੰਮੇ-ਚੌੜੇ ਤਰਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੌਦਾ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਰਾਹ ਪਈਆਂ ਬਿਜਲੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਭੰਗਲ), ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ (ਮਸੀਤਾਂ), ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਕਰਮ ਚੰਦ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਵਾਨ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਫਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਬਣੇ ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਰਮ ਵੀ ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹਨ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਢਾਂਚੇ (ਜਨਰੇਸ਼ਨ, ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ) ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਚ ਵੰਡਣਾ ਇਸ ਅਹਿਮ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ "ਕਤਲ" ਕਰਨ ਦੇ ਤੁੱਲ ਹੈ। ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਰਿਆਣਾ, ਕਰਨਾਟਕ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਆਦਿ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦੇ ਅਮਲ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਖਤਰੇ ਜਾਹਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਤੋੜ ਭੰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਹਾਲ ਵੀ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡਾਂ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉਜੜਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ 'ਚ ਹੱਕ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਤਰਕ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ-1948 ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਿਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀ ਵੀ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਨਵਾਂ ਬਿਜਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੇ ਵੰਡ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਿਥੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਖਪਤਕਾਰ ਵੀ ਨਵੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਣਗੇ। ਟੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਅਤੇ ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗਲ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮਸੀਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ-2003 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 131(8) ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਸਾਜੋ-ਸਾਮਾਨ, ਸਮੁੱਚਾ ਅਮਲਾ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੇਠ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਖੀਰ ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ-1956 ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਚ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚੱਲ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਰਮ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡਾਂ ਦਾ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਨਵਾਂ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਬੋਰਡ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਗਏ

ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਇੱਥੇ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ:

ਤੋੜੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ	ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨੁਕਸਾਨ	ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ		
ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੇਲੇ 1966-97	ਬੋਰਡ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2005-06	ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੇਲੇ 1996-97	ਬੋਰਡ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2005-06	
ਹਰਿਆਣਾ	-635	-1688	641	1252
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	-747	-1241	850	1537
ਕਰਨਾਟਕ	-652	-1141	705	1140
ਰਾਜਸਥਾਨ	-498	-151	560	1012
ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	-3378	-3951	1557	915
ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	-464	-952	300	270

ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਰਮ ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਚਾਹਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਵਿਕਲਪ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕਾਹਲ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਟੀ.ਐੱਫ. ਡੀ. ਲਾਸਿਜ਼ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਭਰ ਦੇ ਬੋਰਡਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ (20 ਤੋਂ 24 ਫੀਸਦੀ) ਹਨ ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਔਸਤ 40 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ	ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼		
1996-97	2000-01	2004-05	
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	33.09	36.63	23.96
ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	25.06	36.94	34.39
ਦਿੱਲੀ	49.64	44.27	45.4
ਰਾਜਸਥਾਨ	25.88	29.76	44.68
ਹਰਿਆਣਾ	32.77	39.82	32.11
ਕਰਨਾਟਕ	18.86	34.93	26.08

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਲਾਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਅਰਥ ਹੁੰਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚਾਹਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਘਾਟੇ ਵਧੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਭੰਗਲ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 131(2) ਵਿੱਚ ਸਾਫ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓ ਮਿਥੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓ ਪਰਖ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਰਜ਼ੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

25 ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀ

ਬਠਿੰਡਾ : ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਪਰੋਸਣ 'ਤੇ ਪੁਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ-1914 ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਦੌਰਾਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐੱਚ.ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਰੋਸ਼ਾ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ 1914 ਦੇ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਵੇਚਣ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐੱਚ.ਐੱਮ. ਐੱਸ.ਰੋਸ਼ਾ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ

ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਖਾਸ ਕਰ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰੋਸਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣਾ, ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਜਾਂ ਪਰੋਸਣਾ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ

ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰੋਸ਼ਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਠੇਕਿਆਂ, ਹੋਟਲਾਂ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਬੋਰਡ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਦਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਮਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਦੇ ਪਾਲਣ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇਗਾ।

ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਜਲੰਧਰ: ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਨੇ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ ਉੱਪਰ ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਅਣਕਿਆਸੀ ਸਰਦੀ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਾਂਹ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਬਰਫਬਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਰਫਬਾਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਚ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਹੀ ਏਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਰਮੀ ਵਧੀ ਕਿ ਹਾਲੇ ਹਰੀਆਂ ਖੇਤੀਆਂ ਤੇ ਪੱਕਣ 'ਤੇ ਆਈਆਂ ਫਸਲਾਂ ਇਕਦਮ ਲਾਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਬਾਰਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਇਕਦਮ ਪੱਕ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੱਕਣ 'ਤੇ ਆਈ ਫਸਲ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਣੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦਾ ਝਾੜ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਉਧਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਦਰਿਆ ਵੀ ਪਾਣੀ ਵਲੋਂ ਸੁੱਕੇ ਖੜੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਹਰ ਆਏ ਦਿਨ ਨੀਵਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਵਧੀ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੇ ਦਾਣੇ ਪਿਚਕ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਸੰਭਾਵਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ ਤਕਰੀਬਨ 23 ਫੀਸਦੀ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਏਕੜ ਮਗਰ ਇਸ ਵਾਰ ਕਣਕ 2 ਤੋਂ 5 ਕੁਇੰਟਲ ਘੱਟ ਝਾੜ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 500 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬੋਨਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣਕ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਝਾੜ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਆਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ

ਫਸਲ ਪਾਲਣ ਲਈ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਬਾਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਫਸਲ ਪਾਲਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸੁੱਕਾ ਲੰਬਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਹਿੰਗਾ ਡੀਜ਼ਲ ਬਾਲ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲ ਪਾਲਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਕੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ

ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਗਰਮੀ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੇ ਝਾੜ ਵਿਚ 23 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਮੀ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਣਕ 'ਤੇ 500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਬੋਨਸ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਸ ਗੈਰ-ਮਿਸਾਲੀ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਤੁਰੰਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਕਣਕ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 160 ਲੱਖ ਟਨ ਤੋਂ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਪਮਾਨ 44 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੇ ਦਾਣੇ ਸੁੰਗੜਨ ਨਾਲ ਇਹ ਉਤਪਾਦਨ 150 ਲੱਖ ਟਨ ਤੱਕ ਹੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਰਾਹੀਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਝਾੜ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ 20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਵਾਰ 12 ਕੁਇੰਟਲ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਝਾੜ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਣਕ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 1100 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਬੋਨਸ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਮਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਗਰਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਣਕ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹੋ ਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਵਿਚ ਸਾਦਗੀ ਲਿਆਈਏ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਚੱਪੇ-ਚੱਪੇ ਨੂੰ ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦੇਈਏ। ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਤਾਪਮਾਨ 'ਚ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਨਸਪਤੀ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫਸਲਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕ ਐਂਟਰੀ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਝਾੜ ਘਟਿਆ ਹੈ। ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਵਗ ਰਹੀਆਂ ਤੱਤੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਈ-ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਵਗਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਧੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਜਨਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਸ ਵਧੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੇ ਜੋ ਆਧੁਨਿਕ ਵਸੀਲੇ ਬਣਾਏ ਹਨ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ 'ਚ ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਵਿਚ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਸਬੰਧੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਰਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸਾਰਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਐਵਾਰਡ 2010' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਅਸਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਾਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਲ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੁੱਖ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਸਿਮਰਤ

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਗਰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ 4 ਕੁਇੰਟਲ ਤਕ ਘੱਟ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 200 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ. ਸੁਖ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ, ਐਚ.ਐਸ. ਜੋਸਨ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕਿਸਾਨ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ਼ੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਿਊਵੈਲਾਂ ਲਈ ਦੋ-ਦੋ ਦਿਨ ਬਿਲਕੁਲ ਬਿਜਲੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਦਿਤੀ ਵੀ ਗਈ ਤਾਂ 2 ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ

ਬਿਜਲੀ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਡੀਜ਼ਲ ਬਾਲ ਕੇ ਕਣਕ ਪਾਲਣੀ ਪਈ। ਕਣਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ ਘੱਟ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਣਕ ਦਾ ਦਾਣਾ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਝਾੜ ਘੱਟ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਣਕ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਰੀਪੋਰਟਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ 4 ਕੁਇੰਟਲ ਤਕ ਘੱਟ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ 90 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਬੀਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਝਾੜ ਘੱਟ ਨਿਕਲਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਦਸਦੇ ਹਨ।

Vicky Vasudeva MBA, Marquette Univ., Milwaukee, WI

Realtor - Commercial/ Residential Properties Wisconsin & Illinois

Top Commercial Realtor 2009, Coldwell Banker WI
WI Commercial Properties/Businesses For Sale

Hotels/Motels-

1. Motel – 160 rooms, 6.5+ acres, prime location. Profitable. Appraised over \$4 million 2008. Price \$2.9 million (short sale).
2. Motel – 90 rooms, 7 acres, prime location. Profitable. Appraised at \$3.4 million. Price \$2.7 million.
3. Hotel - established franchise, 70 rooms, high traffic area. Price \$5 million.
4. Hotel – prime franchise, great location. Price \$22 million. Some seller/private financing available to qualified buyers.

12 Liquor Stores (with Real Estate) Available

1. Liquor store w/ grocery/check cashing/deli etc. Averaging \$150,000+/month. North side. Price \$1.2 million +inventory. Busy & profitable.
2. Liquor store w/grocery/check cashing/restaurant etc. Averaging \$80,000+/month. North side. Price \$575,000 +inventory. Very profitable.
3. Liquor store with house. Established. High volume. Averaging \$350,000/monthly. South side. Price \$1.5 million +inventory. Great location. Excellent condition.
4. Liquor store, grocery & restaurant. South side. House & parking lot. Great area. Averaging \$35,000/monthly. Great potential. Price \$450,000 +inventory.

Grocery Stores (with Real Estate)

1. Grocery w/beer. North side. Averaging \$55,000+/monthly. Price \$350,000 +inventory.
2. Grocery w/beer. South side. Established. Busy. Averaging \$60,000/monthly. Price \$450,000 +inventory.

8 Gas Stations Available

1. Unbranded – w/C-store & 3 bay car wash. Liquor permit. Turnkey – ready to move-in. Great location. Price \$369,000.
2. Unbranded – w/ C-store. South side. Operating. Great area. Price \$449,000 +inventory. (Short sale).
3. Popular brand w/C-store. High traffic. South side. Price \$449,000 +inventory. (Short sale).
4. Unbranded – w/ C-store. Gas sale \$30,000/monthly. Store sale \$35,000+/monthly. North side. Price \$349,000. Great opportunity!

Email: vicky.vasudeva@cbexchange.com
Phone: 414-688-4197

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ???

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਜਾਨ ਸੁਖੀ ਕਰੋ

✓ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 60% ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
 ✓ ਲੋਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਓਵਰ ਲਿਮਿਟ ਫੀਸ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
 ✓ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ
 ✓ ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ, ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਤੋਂ ਬਚੋ

ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 877-899-6244
www.tryemc.com

We Work in All 50 States

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ, ਸਟਾਕਟਨ

***ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਟਿਕ ਲਾਉਣੇ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ**

-ਕਦੇ ਕਾਂਵਾਂ ਦੇ ਕਹੇ ਵੀ ਢੱਗੇ ਮਰੇ ਐ?

***‘ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਪੇਕਸਮੈਨ’ ਵਿਰੁਧ ਤਾਜ਼ਾ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ-ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ**

-ਸੁਕਰ ਐ ਬੋਝੇ ਵੀ ਖਾਨੇ ‘ਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪਈ।

***ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ-ਫਾਤਿਮਾ ਭੁੱਟੋ**

-ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਮਿਲਦੇ, 2200 ਡਾਲਰ ‘ਚ!

***ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ‘ਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿਮਰਜੀਤ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲੀ, ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ‘ਚ ਲੱਭੂ ਵੰਡੇ ਤੇ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਏ**

-ਬੜੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ‘ਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਕੇ ਆਇਆ ਨਾ!!!

***ਮੈਨੂੰ ਛੇਤੀ ਫਾਂਸੀ ਦੇਵੋ-ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ**

-ਜਿਸ ਸ਼ਾਨ ਸੇ ਕੋਈ ਮਕਤਲ ਮੇ ਗਇਆ, ਵੇਹ ਸ਼ਾਨ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਜਾਨ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀਂ, ਯੇ ਜਾਨ ਤੋਂ ਆਨੀ ਜਾਨੀ ਹੈ।

***ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਮੁੜ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ-ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ**

-ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਬਿਨਾ।

***ਭਾਰਤ ਉਪਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ-ਅਮਰੀਕਾ**

-ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਕਿਉਂ ਪਾਉਣ ਡਰੇ ਓ, ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਈ ਦਿਓ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਥੇ ਹੋਣੇ ਐ।

***ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਉਣਾ-ਪ੍ਰਿ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ**

-ਤੇ ਦਰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਨਕਸਲੀ-ਬਿੱਟੂ

ਜਲੰਧਰ : ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਦਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਕਸਲੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨਾਲ ਗੰਢ-ਸੰਢ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਮੈਂਬਰ ਰਵਨੀਤ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਬੀਤੇ ਹਫਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਜਨਮ ਉਤਸਵ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਕ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਫਿਲਹਾਲ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੋਲੀ-ਸਿੱਕਾ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ‘ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀ-ਸਿੱਕਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਨਕਸਲੀ ਨੇਤਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਮਨ-ਸਾਂਤੀ ਲਈ ਇਹ ਖਤਰੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਖਾੜਕੂ ਵਲੋਂ ਸਮਰਪਣ

ਸੰਗਰੂਰ: ਲਗਪਗ ਦੋ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਮਾਂਡੋ ਫੌਰਸ ਦੇ ਇਕ ਭਗੋੜੇ ਖਾੜਕੂ ਨੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਕਤ ਖਾੜਕੂ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ‘ਤੇ 27 ਅਗਸਤ 1990 ਨੂੰ ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਨਾਗਪਾਲ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ।

ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਟਾਡਾ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵੀ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਸਨ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਸੁਧਾਰੀ

ਭੁੱਟੋ ਮੰਡੀ : ਆਖਿਰ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਸੁਧਾਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ- ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਕਰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ।

ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਗਲਤ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ ‘ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਕੇ ਸਹੀ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ‘ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਸਮੇਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਅਤਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਵਧ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ‘ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖੁਫ਼ੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕੰਨ ਚੁੱਕ ਲਏ।

ਆਖਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਭਾਂਪਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਗਲਤ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ‘ਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਹੀ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ 10 ਜੁਲਾਈ 2009 ਤੋਂ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਬੁਕਿੰਗ ਕਰਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਇਹ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾਫ਼ੀ ਵਗ਼ੈਰਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਭਿਜਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਤ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ।

ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬੰਦ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਛਾਪਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

‘ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀ ਸਬੰਧੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਾ ਮੰਗਣੀ ਰਤਕਵੀਂ ਗੱਲ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਦਾਰੇ ਭਾਰਤ ਮੁਦਰਾ ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਜੋ ਚਾਂਦੀ ਦਾ 100 ਰੁਪਏ ਵਾਲਾ ਸਿੱਕਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਵਰ ‘ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ‘ਸ਼ਹੀਦ ਸਗਤ ਸਿੰਘ’ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਇਹ ਸਿੱਕਾ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਦੁਰਲੱਭ ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਚਾਹੁਣਿਆਂ ਕੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਵਜੋਂ ਰਹੇਗਾ।

ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਕਵਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀ।

ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਇਹ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾਫ਼ੀ ਵਗ਼ੈਰਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਭਿਜਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਤ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ।

ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬੰਦ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਛਾਪਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਇਹ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾਫ਼ੀ ਵਗ਼ੈਰਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਭਿਜਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਤ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ।

ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬੰਦ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਛਾਪਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਇਹ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾਫ਼ੀ ਵਗ਼ੈਰਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਭਿਜਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਤ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ।

ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬੰਦ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਛਾਪਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਢੀਂਡਸਾ, ਗਿੱਲ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਤੇ ਖੰਨਾ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਸਹੁੰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੰਸਦ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਸਦਨ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਅਵਿਨਾਸ ਰਾਏ ਖੰਨਾ, ਐਮ. ਐਸ. ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਜਦਕਿ ਨਰੇਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹਲਫ ਲਿਆ।

ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ।

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਕੇ. ਐਂਟੋਨੀ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਸਮੇਤ 17 ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਤੇ ਮਨੋਨੀਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕੁਲ 19 ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਜਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਲਫ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਅਵਿਨਾਸ ਰਾਏ ਖੰਨਾ, ਐਮ. ਐਸ. ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਜਦਕਿ ਨਰੇਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹਲਫ ਲਿਆ।

ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ।

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਕੇ. ਐਂਟੋਨੀ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਸਮੇਤ 17 ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਤੇ ਮਨੋਨੀਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕੁਲ 19 ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਜਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਲਫ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਅਵਿਨਾਸ ਰਾਏ ਖੰਨਾ, ਐਮ. ਐਸ. ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਜਦਕਿ ਨਰੇਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹਲਫ ਲਿਆ।

ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ।

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਕੇ. ਐਂਟੋਨੀ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਸਮੇਤ 17 ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਤੇ ਮਨੋਨੀਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕੁਲ 19 ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਜਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਲਫ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੀ

ਮੋਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੋਹਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਬਾਦਲ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੀਨੀਅਰ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਕੁੰਭਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ 4 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਚੱਲਕਾ ਭਰਿਆ ਗਿਆ।

ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਅਵੈਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ
Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

The Karn Gill Radio Show
TUESDAY(S)
8:00 PM till 9:00 PM
680/690 AM

Karn Gill, Realtor
44644 Ann Arbor Road Suite A
Plymouth, MI 48170
Cell: (734) 612-9984
Email: KarnGill@Hotmail.com
Website: www.KarnGill.com

COLDWELL BANKER Preferred, Realtors

Serving Michigan's Greater Detroit Communities

Topics:
-Bollywood Movie Songs
-Discussions / Debates
-Community Events
-Every Day Issues
-Interviews

Language:
- Hindi
- English
- Punjabi
- Gujarati
- Urdu

If you want to buy or sell a home in Michigan always go with the winner!

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ? ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ **ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼**

ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼
 ਰੀਲੀਜ਼ਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼ 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
 ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼ ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK **CALIFORNIA**
T 718.672.8000 T 510.796.9000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370 3930D CIVIC CENTER DR. SUITE 170 FREMONT, CA 94538
* ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY FREMONT, CA 94538

Punjab Times

Established in 2000
11th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:

Amolak Singh Jammu
Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:

Mandeep Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

California Bureau:

Mandeep Mann
661-889-1927
Shiara Dhindsa
Photographer
661-703-6664

Director Community & Business Relations:

Sunita Chopra
Ph:773-370-7106

Jalandhar Bureau:

Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota, New York

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 80 ਡਾਲਰ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 375 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਯੂਰਪ ਨੂੰ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਦੀ ਰਾਖ ਨੇ ਘੇਰਿਆ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਜਦੋਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਯੂਰਪ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 41 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਸਾਫਿਰ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਜੈੱਟ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਉਡਾਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਪੀ ਅੰਬਰ ਦਾ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਅਜੇ ਵੀ 'ਨੋ ਫਲਾਈ ਜ਼ੋਨ' ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ, ਜਿਉਂ ਹੀ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਟਰੈਫਿਕ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਿਆਂ 5ਵਾਂ ਦਿਨ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਸਨਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਘਾਟਾ 1 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਏਅਰ ਲਾਈਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਯੂਰਪੀਨ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਪੀਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਡ ਰਹੀ ਸੁਆਹ ਦੀ ਘਣਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਏ ਗਏ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ੍ਰੀ ਜਿਓਵਾਨੀ ਬੀਸਿਗਨਾਨੀ ਨੇ ਯੂਰਪੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਆਏ ਦਿਨ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਡਿੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਤੱਥੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਆਹ ਦੀ ਬਦਲਵਾਈ ਸਬੰਧੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਕਿਤਾਬੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਬੀਸਿਗਨਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲਾਵੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਪੰਜ ਦਿਨ ਬੰਦ ਰਿਹਾ ਹਵਾਈ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਯੂਰਪ ਨੇ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੇਖੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵੀ ਇਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਵਾਈ ਸਪੇਸ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ 1980 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਾਊਂਟ ਸੇਂਟ ਹੇਨਰੀ ਵਿਚ ਲਾਵਾ ਫੁੱਟਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਵਾਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੋਕੀ ਗਈ

ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹੀ 5 ਦਿਨ ਲੱਗ ਗਏ ਜਦਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ 200 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ 750000 ਮੁਸਾਫਿਰ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਬਣਦੀ ਹੈ।"

ਕਿਉਂਕਿ ਹਵਾਈ ਸਪੇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਰਿਸਕ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਉਪਰ ਯੂਰਪੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਈ ਸਪੇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਪੇਨੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਨਿਸਟਰ ਜੋਸ ਵਾਲਿੰਟੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਅ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਯੂਰਪ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵੀ ਸਪੇਨ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ। ਬੀਸਿਗਨਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਯੂਰਪੀਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਾਨਫਰੰਸ

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਈਸਲੈਂਡ ਵਿਚ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਵਾ ਫੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਖ ਯੂਰਪ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਆਇਰਲੈਂਡ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਆਸਟਰੀਆ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ, ਇਟਲੀ, ਸਪੇਨ, ਸਵੀਡਨ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਫਿਨਲੈਂਡ, ਨਾਰਵੇ, ਬੁਲਗਾਰੀਆ, ਪੌਲੈਂਡ, ਚੈਕ ਰਿਪਬਲਿਕ, ਸਲੋਵਾਕੀਆ, ਰੂਸ, ਕਰੋਸ਼ੀਆ, ਤੁਰਕੀ, ਰੋਮਾਨੀਆ, ਸਰਬੀਆ ਅਤੇ ਮਾਉਂਟਗਰੋ ਜਿਹੇ

ਮੁਲਕ ਇਸ ਰਾਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਕਰਕੇ ਏਨਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਹਵਾਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੋਕੀ ਗਈ। ਆਈਸਲੈਂਡ ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟਾਪੂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਤੋਂ 4200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਤੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਤੋਂ 860 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉੱਪਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਇਹ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਈਸਲੈਂਡ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਗਰੀਨ ਲੈਂਡ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਇਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 11 ਸਤੰਬਰ 2001 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਖੇਤਰ 3 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਯੂਰਪੀਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਰੋਕਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਖ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹਵਾਈ ਟਰੈਫਿਕ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਏਅਰ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ ਤੇ ਯੂਰੋ ਕੰਟਰੋਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ, ਜੈੱਟ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਤੇ ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੇ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਲੰਦਨ, ਪੈਰਿਸ, ਬਰਸਲਜ਼, ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਫ੍ਰੈਂਕਫਰਟ, ਟੋਰਾਂਟੋ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਨੂੰ ਆਣ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ, ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਨਾਨ ਸਟਾਪ ਉਡਾਣਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗਾਹ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਏਅਰਵੇਜ਼, ਲੁਫਥਾਂਸਾ, ਵਰਜਿਨ ਐਟਲਾਂਟਿਕ, ਏਅਰ ਫਰਾਂਸ, ਡੈਲਟਾ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਏਅਰ ਟਰੈਫਿਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੀ ਏ ਯੂ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋ ਚੈਕ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਉਕਤ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਇਕ ਚੈਕ ਹੋਰ ਐਸ ਬੀ ਆਈ ਬਨਿੰਡਾ ਤੋਂ ਪਾਸ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਫਰਜ਼ੀ ਖਾਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ 4 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਰਕਮ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਅਸਟੇਟ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਚੈਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਪੈਮੇਂਟ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਕਢਵਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇੰਨਾਂ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਬਲਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਬੇਪਰਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਨਜ਼ਲਾ ਇਕ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉਪਰ

ਵੀ ਡਿੱਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਹੋ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਪੀ ਐਫ ਘੁਟਾਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੇਸ 'ਚ ਵੀ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਗਈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਸੀ ਪੀ ਐਫ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜੇ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਕੈਂਡਲ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਬਨਿੰਡਾ ਅੰਦਰ ਪੀ ਏ ਯੂ ਦਾ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਐਸ ਬੀ ਆਈ ਬੈਂਕ 'ਚ ਖਾਤਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੀ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਬਨਿੰਡਾ ਦੇ ਇਸ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਡਾਕਖਾਨੇ ਤੋਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੁੱਛਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਆਉਣੀਆਂ ਸਨ ਕੀ ਆ ਗਈਆਂ? ਇਕ ਦਿਨ ਡਾਕਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁੱਛ

ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਲੈ ਜਾਵੇ।

ਅੱਗੋਂ ਇਸ ਨੇ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੰਦਾ ਡਾਕ ਘਰ ਤੋਂ ਚੈਕ ਬੁੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਸੌਂਪਦਿਆਂ ਹੋਰ ਆਈਆਂ ਚਾਰ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਤੈਨਾਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ 'ਚ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੂ ਪੀ ਏ ਗੌਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁੱਜ ਗਈਆਂ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਬੈਂਕ 'ਚ ਫਰਜ਼ੀ ਖਾਤਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਚੈਕਾਂ ਉਪਰ ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਕੇ 1 ਲੱਖ 37 ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ 1 ਲੱਖ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਚੈਕ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਜੋ ਬਨਿੰਡਾ ਦੀ ਐਸ ਬੀ ਆਈ ਸ਼ਾਖਾ ਤੋਂ ਪਾਸ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਸਟਾਫ਼ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇਕ ਫ਼ਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਭੇਜੀ ਸੀ, ਨਾ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ

ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 13 ਲੱਖ ਦਾ ਡਰਾਫ਼ਟ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਦਾਲ 'ਚ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪੈਮੇਂਟ ਸਟਾਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਚ ਗਏ। ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਫਰਜ਼ੀ ਖਾਤਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਡਕਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ ਤਾਂ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਨਾ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਬਲਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੁਟਾਲਾ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋ ਗੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਚੈਕ ਬੁੱਕਾਂ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਡਾਕ ਆਉਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਾਕਘਰ ਤੋਂ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕਾਰਜਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰਾਨਾ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

- ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
- ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਯੂਤ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
- ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
- ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
- ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
- ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
- ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

- ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
- ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
- ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
- ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
- ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
- ਸ. ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ

- ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
- ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
- ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
- ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
- ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ 'ਚ ਰਾਜਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ

ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਖੂਬ ਵਰ੍ਹੇ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਖੇ ਅਕਾਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਬੈਠੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਤੇ ਹੋਰ ਨੇਤਾ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ (ਬਠਿੰਡਾ) : ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਭੰਬਲਭੁਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਮੇਲਾ ਸੀਮਤ ਰਿਹਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਡੱਲ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੋਂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਬਲਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹਾਸਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ

ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਸ਼ਰਤ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਹਕੂਮਤ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੇਂਡੂ ਗਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਤੇ ਘੱਗਰ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੇ ਮਲਮੂਤਰ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਕਚਰੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਡੈਮਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਰਹੇ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਡੁੱਬਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਰਮਾ, ਕਪਾਹ ਜਾਂ ਗੁਆਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਤਾਬਤਤੋਤ ਹਮਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦੋਫ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ

ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਾਣਾ, ਹੈਡਲੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸੌਂਪੇ-ਮਾਨ

ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੇ ਝਾਂਸੇਬਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਠੱਗ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਢਾਈ ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕ ਚੁੱਕੀ -ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ

ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਰਨੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਹਰੇ ਲਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾਤ ਘਟਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਐਲਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਨਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਤ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਪ੍ਰੋਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਅਤੇ ਅਸਫਲ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਆਰਥਿਕ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੀਨੀਅਰ ਸੂਬਾਈ ਲੀਡਰਸਿਪ ਦੀ ਗੈਰ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜੀਤਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ 'ਤੇ ਹੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਤੇ ਪਿੱਛਲਖੁਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰ ਵਰਗ ਅੱਜ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਜ਼ੀਰਿਆਂ, ਬੁੱਢੇ-ਬੁੱਢੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜੀਤਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਝੂਠੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਜੋਗੀ ਹੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਧਾਰੀਣ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦੇਣ ਕਿ ਵਣਵਾਲਾ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਇੰਟ ਵੀ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈ ਲੈਣਗੇ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰੀ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਖੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਤ ਰਾਮ ਬਾਂਸਲ ਵਿਧਾਇਕ, ਕੇ ਕੇ ਸਰਮਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੀ ਸੀ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਭਲੋਰੀਆ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਮਾਨੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਬਿੰਦਰਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਫਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰੀ ਇਸ ਕਦਰ ਖੋਖਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗਿੱਲੇ ਗੋਹੇ ਵਾਂਗ ਧੁਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਜਗਾਓ, ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਓ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਅਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੇ ਝਾਂਸੇਬਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਠੱਗ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਢਾਈ ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ

ਵਿਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਹੱਥੋਂ 50 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖੁਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੌ ਪਰਿਵਾਰ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੁਰੰਤ ਨਾ ਕਰਵਾਈਆ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਮਨ ਵੈਲਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਦਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਜਵਾਹ ਕੇ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ, ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ, ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

SUPER TRAVEL
847-676-9090
 E-mail: supertravel2003@yahoo.com
 Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR, CONTINENTAL AIR, JET AIRWAYS, DELTA, AIR INDIA, KLM, LUFTHANSA.

For Emergency Call anytime at **847-673-3825** **EARLY BIRD SALE!!!!** India \$545 London \$250

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.
 Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography (with flush mount Album)
 Live Video Display with Large Screens
 DJ Service with Laser Lights
 Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN (725-7926)
 (With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767
 E-mail: raj@syanvideo.com
 or visit at: www.syanvideo.com

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ
Punjabi Dhaba
North Shore Banquet
 Fine Indian Cuisine
 Restaurant & Banquet Hall
 2525 W. Devon Ave., Chicago IL 60659
Lunch & Dinner Buffet
 ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬੁਕ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦੇਵ ਜਾਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ
773-262-2080, 773-764-9392

ਅਸੀਂ ਨਾਨ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਤੰਦੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤੁਹਾਡੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਰੋਸਦੇ ਹਾਂ

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
 Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਆਖਰ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੀ ਬਲੀ ਲਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਬੀਤੀ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਹੋਈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਚ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿਦੰਬਰਮ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ ਕੇ ਐਂਟਨੀ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ।

ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਕੋਚੀ ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਹਿਲਾ ਮਿੰਤਰ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੂੰ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਫ਼ਤ 'ਚ ਮਿਲੇ ਸ਼ੇਅਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ 'ਚ ਆਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਖੰਡਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਹਿਲਾ ਮਿੰਤਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਚੀ

ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਰਮਿਆਨ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੇ ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ 'ਚ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਕੁਇਟੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਦਮ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੁਨੰਦਾ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬਾਰੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਰੌਦੇਵ ਸੁਪੇਰਟਸ ਵਰਲਡ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਰੌਦੇਵ ਸੁਪੇਰਟਸ ਵਰਲਡ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਖੀ ਹਰਜਦ ਮਹਿਤਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਹ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਦੁਬਈ ਵਿਖੇ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਗ ਲੈਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਸੁਲਝਣ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਕੀਲ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੁਨੰਦਾ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ 'ਤੇ ਸੁਨੰਦਾ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ।

ਉਧਰ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੀਗ (ਆਈ ਪੀ ਐਲ) ਦੀ ਕੋਚੀ ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਵੀਂ ਟੀਮ (ਕੋਚੀ ਟੀਮ) ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਚੀ ਦੀ ਟੀਮ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਈ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਉਸ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਪਾਰੀ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ 'ਚ ਸ਼ੇਅਰ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੀ ਕਰੀਬੀ ਦੋਸਤ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸੱਤਿਆਜੀਤ ਗਾਇਕਵਾੜ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਭਵਾਨੀ ਸਮੂਹ ਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਬੋਲੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਟੀਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਤੇ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਬੀ ਸੀ ਸੀ ਆਈ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਤੋਂ ਟੀਮ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਵਲੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਕੋਚੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੋਲੀ ਲਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਲਿਤ 'ਤੇ ਟੀਮ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਸ਼ੀ ਗਾਇਕਵਾੜ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਟੀਮ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਹੰਗਾਮੇ ਅਤੇ "ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰੋ, ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਕਰੋ" ਦੀ ਨਾਹਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦਰਮਿਆਨ ਥਰੂਰ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਜਨਤਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਪਿਛੇ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਕੋਚੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਮੈਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਥਰੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੇਰਲ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਵਿਚ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਮੇਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਚਿਤ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਮੇਰੇ

ਮੰਤਰਾਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਕਰਤੋਂ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਅੱਜ ਕਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਖੇਡ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਡ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਸਵਾਰਥੀ ਧੜਿਆਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। "ਕੇਰਲ ਨੂੰ ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ। ਕੇਰਲਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਭਰਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਜਗਤ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਲਾਇਆ ਹੈ।

ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੇਡ-ਗਿੱਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਐਮ ਐਸ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ (ਆਈ ਪੀ ਐਲ) ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਕ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਸ਼ੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਨਾਲ ਜੋ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੋ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਪੱਖੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹੈ।

ਸ਼ਸ਼ੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਬੌਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੇਂਦਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਨੋਰੰਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Matrimonials

Jat Sikh parents from Midwest seek suitable match for their US born, handsome, clean shaven, 26, 6'-1" Engineer son, manager in a large national corporation. Please contact: sikh5family@gmail.com

US citizen or green card holder Jatt Sikh match for US citizen girl, 25, 5'-4", Master's in accounting, working with state government. Boy on work visa can also be considered. Contact-bains1956@yahoo.com

Match for 27, 5'-2" Jatt Sikh, MA English, B.ed., doing masters in Information Techonology, has one sistor married in canada, brother doing Mech Engg. e-mail bio data-Hsingh2222@gmail.com

Parents seek professional, slim, attractive Sikh match for handsome Jat Sikh, Canadian born, non-smoker, non-drinker, 6.2', 32, cleanshaven, athletic son, working with energy company in San Diego CA, USA earning very high six figure salary, B.COM & MBA from well reputed Canadian varsities. Photos will be appreciated respond to info@victoriaairportshuttle.com

Handsome Sikh, well settled, educated, divorcee issueless Punjabi Sikh gentleman, 48, 5'-10" seeks well settled, educated US citizen/visitor life partner age 40-50 with no kids, no liability. Call: 516-503-6718

Visit us on the web: punjabtimesusa.com To Advertise with us Call:847-359-0746 Fax:847-705-9388

Freeway Travel Inc
ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ
Call Raju
Tel: 773-973-0200
Fax: 773-973-0557
2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

Petersen's Auto Body & Repair
Schaumburg, IL Ph:847-524-8704
ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਟੋ ਬਾਡੀ ਤੇ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਖਾ
ਅਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਾਡੀ ਅਤੇ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
Bring in to the professionals
■Auto body repair since 1973
■All Foreign & Domestic Vehicles
■ASE Certified Technicians
■Efficient, Reliable, Dependable,
■Quality Service
■Convenient Location
■Free Computerized Estimates
■Competitive Prices
■Full Tire Service (We carry new tires)
■Insurance Work Specialist
24 Hour Towing
ਪਾਲਿਉਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਅਸੀਂ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦਾ ਆਟੋ ਬਾਡੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹੀ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ, ਫੋਨ 847-338-3866
ਪੀਟਰਸਨ ਆਟੋ ਬਾਡੀ ਐਂਡ ਰਿਪੇਅਰ
1212 S. Mitchell Blvd. Schaumburg, IL 60193,
Ph:847-524-8704, Fax:847-524-3692

Easy Travel Inc.
7191 Camelot Drive, Canton, MI 48187 Fax: 866-908-6663
www.easytravelinc.net info@easytravelinc.net
ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ
Please call us for the lowest fare from your city to india
Tel: 734-451-9526, Toll Free 866-51-INDIA

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਈਸਟ ਵੈਸਟ ਅਤੇ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੇ ਰੂਟ
ਅਸੀਂ ਟਰੇਲਰ ਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
We pay on weekly basis
ਕਾਲ ਕਰੋ: ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ
Blue Horse Trucking Inc.
Ph.800-208-3464

ਮੇਰਾ ਸਕੂਲ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਦਸੰਬਰ 1953 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਜਦੋਂ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਘੰਗਰਾਲੀ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਚੰਦਰ ਕਾਂਤਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਪੜ੍ਹਨ ਗਿਆਨੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਸਰਵਰਪੁਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ। ਸਰਵਰਪੁਰ ਪੰਜਵੀਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅੱਠਵੀਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਇਦ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਸੀ। ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਦੇ ਲੜਕੇ (ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਹਰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ) ਸਮਰਾਲੇ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਟਾਲੇ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਖੁਲ੍ਹਣ ਦਾ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਾਅ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤ ਨਾ ਬਣੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੱਕੀ ਬਣੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੈਠਣ ਲਈ ਲੱਕੜ ਦੇ ਬਣੇ ਛੋਟੇ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਕੁਰਸੀਆਂ, ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ, ਚਾਕ ਆਦਿ ਸਾਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਉਮਰ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਰ ਕੇ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਕੁੱਝ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਿਚ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ, ਜੋ ਅਖੰਡ-ਪਾਠਣ ਸੀ ਦੂਸਰੀ ਵਿਚ।

ਉਦੋਂ ਮੇਰਾ ਭਤੀਜਾ ਸੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ 2-3 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਣ ਖਿਡਾਵੇਗਾ? ਤਾਂ ਮੈਂ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈ ਜਾਇਆ ਕਰਾਂਗੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਤੇ ਦੱਸੀ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਸਾਲ ਕੁ ਛੋਟਾ ਮੇਰਾ ਭਤੀਜਾ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉਦੋਂ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਪਹਿਲੀ ਪੱਕੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਸਾਥੋਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨਸੀਬ ਕੌਰ (ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ), ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੋਂ ਵਿਆਹ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਾਉਣ ਲਈ। ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਜਨਮ ਤਰੀਕ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸੋਚੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਤੇ ਹਾਸੇ-ਹੀਣੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾ ਕਿੰਨੇ ਸਿੱਧੇ ਸੁਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀ? ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਸਿਆਣਪ ਘੋਟਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਫਰਕ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੱਡੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸ. ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫਰਕ ਦਾ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪੰਜਵੀਂ ਵਿਚ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਦਾਖਲ ਹੋਈ।

ਮੈਂ ਬਾਕੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 31 ਮਾਰਚ 1954 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦੂਸਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ। ਮੇਰਾ ਭਤੀਜਾ ਵੀ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਚੌਥੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਤਾਏ ਦੀ ਇਕ ਪੋਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਤੋਂ 2 ਕੁ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੀ ਜਮਾਤਣ ਸੀ, ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਚੌਥੀ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਹਟ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਪਿੰਡ

ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੇਜਦੇ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦਾ ਨਾਂ ਪੰਜਵੀਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲੈਣ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਘਰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ (ਉਦੋਂ ਤਿਮਾਹੀ, ਛਿਮਾਹੀ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪਰਖੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ) ਸਕੂਲ ਆ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗੀ। ਮਾਸਟਰ ਅਮਰਨਾਥ (ਜੋ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਪਿੰਡ ਸਿਹਾਲੇ ਤੋਂ ਸਨ) ਮੰਨ ਗਏ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੇਕ, ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਲਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਭੈਣ ਦਾ ਚੌਥੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਲ ਸੱਦ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਗੁਰਮੇਲ ਮੇਰੀ ਸੌਕੀ ਭੈਣ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਹਾਂ ਕਹੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਮ-ਤਰੀਕ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਫਰਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਵੱਡੀ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਫਰਕ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਬੜੀ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਗੱਲ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕਾ ਏਨੀ ਸਿੱਧਰੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਚੰਦਰਕਾਂਤਾ ਭੈਣ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਵੇਰ ਦਾ ਇਕ ਘੰਟਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ। ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੱਗੇ ਬਣੇ ਟੋਭੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਛੱਟੀਆਂ ਧੋ ਕੇ ਗਾਚਣੀ ਮੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਭੱਜ ਲੈਂਦੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਘਰੀਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦੋੜਦੇ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਲ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਚੰਦਰ ਕਾਂਤਾ ਦਾ ਸੁਭਾ ਬਹੁਤ ਮਿਲਾਪਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਨਾਲ ਘੁਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿੰਦੀ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਘੁਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਸੱਪ ਲੜਕੇ ਮੋਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੱਪ ਦਾ ਡਰ ਬਹੁਤ ਬੈਠ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਬੰਗਲਾ ਗਲੀ ਵਿਚ ਸੱਪ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੀ ਸਗੋਂ ਬਨੇਰੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਦੇਖਦੀ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਦੂਸਰੀ ਜਮਾਤ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਗੰਦਗੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਕੁੰਡਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਫਨ ਫੈਲਾਈ ਬੈਠੇ ਕੋੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਨਾਗ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਜਮਾਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਲੱਭ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਉਹੀ ਪੰਨਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ। ਚੰਦਰਕਾਂਤਾ ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਲ ਸੱਦ ਕੇ ਵਰਾਇਆ। ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੈ ਕੇ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਚਾਕ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਸੰਗਤਪੁਰ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਆਉਂਦੇ। ਉਹ ਇਕ ਕਾਬਲ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ ਜੋ ਹਿਸਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਖੱਤ ਲਿਖਾਈ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਕ ਛੋਟਾ ਚਾਕੂ ਰੱਖਦੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਖਤੀ ਤੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਿੱਖੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਘੜ ਕੇ ਦਿੰਦੇ। ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤੀਸਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਹੋਏ ਉਦੋਂ ਹੀ ਚੰਦਰਕਾਂਤਾ ਭੈਣ ਜੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਰਵਾ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਕੀ, ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਹੀ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਂਦੇ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਤੱਕ ਭੈਣ ਜੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ। ਉਹ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੱਕ “ਹਾਏ ਭੈਣ ਜੀ” ਕਹਿ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੀਸਾਂ ਲਾ ਕੇ ਚਿਤਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸਮਰਾਲੇ ਤੋਂ ਇਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਦੋ ਬੱਚੇ, ਲੜਕਾ ਤੇ ਲੜਕੀ ਸਨ, ਅਟੱਲ ਦੇਵੀ ਸਾਨੂੰ

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾ ਵੀ ਚੰਦਰ ਕਾਂਤਾ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਸਖਤ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਦੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਹਾਲੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਲੀਮ, ਸਲੀਕੇ ਵਾਲੀ, ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਲਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੀ। ਮਿੱਠੇ ਸੁਭਾ ਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਅਸੂਲ-ਪ੍ਰਸਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਆਣਪ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਸਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਕਿਧਰੇ ਦੂਰ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਜੋ ਮੁੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਦੀ ਦਸਦੇ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕੁੱਲ ਵਿਚੋਂ ਤੋਰਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਤੱਟ ਸ਼ਰਧਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਵਾਕ ਲੈਂਦੇ ਸੀ। ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਦੇ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੇ ਸੱਦ ਲੈਂਦੇ। (ਇਹ ਨਰਾਤਾ ਰਾਮ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜਲ ‘ਤੇ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਸੁਹਣਾ ਬਣਿਆ ਸੈੱਟ ਸੀ ਜੋ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਤੋਂ ਛੱਤਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਬਾਕੀ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ)। ਉੱਥੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਢਾਈ ਕਰਨੀ, ਸਵੈਰ ਬੁਣਨੇ ਤੇ ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਸਿਲਾਈ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬੀ ਜੀ ਆਏ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦੇ।

ਸਾਡੇ ਘਰ ਨਾਲ, ਮੇਰੀਆਂ ਭਾਬੀਆਂ ਤੇ ਮਾਂ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਕਪੜੇ ਸੀਟੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਸਿਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਾਹਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਸਿਲਾਈ-ਕਢਾਈ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਂਟਰ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮਸ਼ੀਨੀ ਕਢਾਈ ਸਿੱਖੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਚੌਥੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸਵੈਰ ਬੁਣਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਪਿਆਰੀ ਜਿਹੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੇ। ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦੀ। ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲਗਨ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਆਪਕਾ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਲੱਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਚੌਥੀ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ, ਦੋਹਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡਾ ਚੌਥੀ ਦਾ ਸੈਂਟਰ ਬਘੋਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ

ਬਣਿਆ। ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਡਰਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਗਏ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਭਤੀਜਾ ਦੋਵੇਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਾਂ। ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕੌਣ ਫਸਟ ਆਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਚਾਅ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਤੋਂ ਘਬਰਾਹਟ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਵੀਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵਾਂਗੀ। ਇਸ ਯਕੀਨ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਸੰਨਿਆਸੀ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਚਿੱਟੇ ਕੁੜਤੇ ਪਜਾਮੇ ਨਾਲ ਗੋਰੂਏ ਰੰਗ ਦੀ ਪੁੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੀ ਨੂੰਹ ਗਿਰਧਾਰੀ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਲੈ ਆਈ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਦੁਖਿਆਰੀ ਔਰਤ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਗਿਰਧਾਰੀ ਦੇ ਘਰ ਆਈ ਸੀ। ਸਿੱਖੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਝੀ ਸਿੰਘਾਂ, ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਸੰਨਿਆਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਢੋਆ ਲਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਮੇਰੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀ ਬਾਰਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹੇਗੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮੈਂ ਉੱਚੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਸਿਰਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਸਮੇਤ ਮੇਰੇ ਤਾਏ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ “ਮਾਂ” ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਤਾਈ ਨੂੰ ‘ਬੜੀ ਬੇਬੇ’। ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਦੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਦਾ ਨਾਂ ਜਿੰਦ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ‘ਬੇਜੀ’ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਸਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀਸੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ‘ਬੇਜੀ’ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਗਤ ‘ਬੇਜੀ’ ਬਣ ਗਏ।

ਪਿੰਡ ਸਕੂਲ ਕਾਫੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੌਥੀ ਤੱਕ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਬੱਚੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੁ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚੋਂ, ਇਕ ਮਿਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ, ਦੋ ਕੁ ਮਾਧੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ-ਜੱਟ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਪੰਜਵੀਂ ਵਿਚ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਸਭ ਲੜਕੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ-ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਤਾਏ ਦੀ ਪੋਤੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਜੋ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੀ ਜਮਾਤਣ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸਿੰਗਾਰੇ ਨੇ ਵੀ ਚੌਥੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਅੱਡ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਕੋਟਲਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਅੱਧਾ ਕੁ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿੱਥ ‘ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਟੋਲਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪੈਦਲ ਹੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਤਖਤੀਆਂ ਰੱਖੀ, ਰਸਤੇ ਕੰਢੇ ਲੱਗੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਭਾਲਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੇ। ਕੱਚੇ ਰਸਤੇ

ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ

ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਰੋੜੇ ਦਾ ਦਰੱਖਤ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕਰੋੜੇ ਵੀ ਤੋੜਦੇ ਅਤੇ ਡਰਦੇ ਵੀ। ਇਸ ਕਰੋੜੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੈ। ਪੱਕੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਪੱਕਾ ਦਰੱਖਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੇ ਕਿਸੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਕੂਲੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਅਚਾਨਕ ਕਰੋੜੇ ਦੇ ਬੱਲੇ ਪਏ ਸੁਆਹ ਦੇ ਲੱਡੂਆਂ ਵਿਚ ਕਿੱਕਰ ਦੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਸੁਲਾਂ ਗੱਡ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਬੇ-ਧਿਆਨੀ ਵਿਚ ਤੁਰੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਪੈਰ ਵੱਜਿਆ ਅਤੇ ਲੱਡੂ ਟੁੱਟ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਚੌਪਈਏ ਦਾ ਟੂਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਏਨੀ ਭੈ-ਭੀਤ ਹੋਈ ਕਿ ਘਰ ਆ ਕੇ ਬੇਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਝੜਕਾਂ ਨਾ ਪੈਣ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਬੇਜੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਡਰਦੇ ਸਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਲੁਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੇ। ਤਾਪ-ਤੂਪ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਾਡੀ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੋਟਲੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਲੰਬਤ ਦੀ ਗਹਿਣੇ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਘਰਖਣਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਸਕੂਲੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਕਪਾਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਘਰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਰਮਾ ਚੁਗਾਉਣਾ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਨਾ ਰੋਕਣ। ਪਰ ਇਹ ਅਸੀਂ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਮਜਬੂਰੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਚਾਅ ਚਾਅ ਵਿਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ।

ਸਕੂਲ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਜੋ ਪੰਜਵੀਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਸਲਾਂ ਤੋਂ ਮਾਸਟਰ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਘੱਟ ਸੀ ਡੰਡਾ-ਪ੍ਰੇਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਉਸ ਨੂੰ “ਪਿਆਰਾ ਲਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਵਜਾਵੇ ਤੱਕੜੀ”, ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਅਮਰਨਾਥ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਆ ਗਏ ਜੋ ਬੱਚੇ ਮਿਹਨਤੀ, ਨਰਮ ਸੁਭਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਤੇ ਬਹੁਤ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਵੀਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਦਸਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵਰਪੁਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਰਦੂ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੜਦਾ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਕੁੱਟਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਵੀਰ ਨੇ ਘਰੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਚਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪਿੱਪਲੀ ਬੱਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਖੇਡਦੇ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਘਰੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਚੂਰੀ ਖਾ ਲੈਣੀ। ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣਾ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਸਾਲ ਕੁ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਥੇ ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਸਾਡੇ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜਹੀਨ ਹੈ ਜੋ ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਰਵੱਈਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵੀਰ ਨੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਡੈਲਸ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ): ਡੈਲਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਡਿਸਕ) ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਫਰੀਮਾਂਟ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ (ਕੈਨੇਡਾ) ਦੀ ਪੈਂਥਰ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਜੇਤੂ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ਨੌਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਟੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ।

ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਡੈਲਸ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਜਦੋਂਕਿ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਰਹੀ।

ਡਿਸਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਜਸਪਾਲ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਿਸਕ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਤੀਜਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸੀ। ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਦੀਆਂ ਐਲ ਏ ਟਾਈਗਰਜ਼, ਫਰੀਮਾਂਟ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਯੂਥ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ, ਪੈਂਥਰ ਬੀ ਸੀ ਕੈਨੇਡਾ,

ਟੋਰਾਂਟੋ, ਡੀ ਐਫ ਡਬਲਿਊ ਲਾਇਨਜ਼, ਡੈਲਸ ਹੀਟ, ਯੂ ਟੀ ਆਰਲਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਹਾਕੀ ਕਲੱਬ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਰੇਡਾਂ ‘ਤੇ ਸੌ ਸੌ ਡਾਲਰ ਦੇ ਨੋਟ ਵਾਰੇ।

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰਾਂ ਤੇ ਗ਼ਲਤ ਮੋਦੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਉਪਰਲਾ ਵਰਗ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕਚੁਆਣ ਆਈ ਹੋਵੇ। ਕਦੇ ਬੋਫੋਰਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹਾਵਿਟਜ਼ਰ ਤੋਪ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਲਟ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹਰਸਦ ਮਹਿਤੋ ਹੁਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਉਭਰਿਆ ਤਾਂ ਬੋਫੋਰਜ਼ ਤੋਪ ਸੌਦਾ ਬੋਣਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਅਲੀ ਅਸ਼ਟਮ ਫੁਪਣ ਦੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੇ ਘਪਲੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ ਟੁੱਕਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਤਹਿਲਕਾ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੋਟਾ ਗੱਡਾ ਲੈ ਕੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਦੀ ਇਕ ਨੇੜੂ ਬੀਬੀ ਤੱਕ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਈ ਲੋਕ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਸਨ। ਰਹੀ ਕਸਰ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੱਢੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਸੌਂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਸਕੈਂਡਲ ਨੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅੰਦਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਜਵਾਬ ਵੇਲੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸੌਦੇ ਮਾਰਦੇ ਜਾਂ ਕਬੂਤਰਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਫੜੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ।

ਬੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸਕੈਂਡਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਮੋਸੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੈਂਡਲ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਮਧੋਲ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਮੱਲੀ ਬੈਠੀ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਾਉ ਖੇਡ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬੰਦਾ ਸੁਯੋਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਸੁਯੋਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਜਨਰਲ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਫਸੋਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਕਰ ਹੈ, ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ, ਵਰਨਾ ਉਸ ਨੇ ਓਥੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ। ਸੁਯੋਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਚੋਂ ਖਾਲੀ ਹਾਥੀ ਮੁੜੇ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਾਅਵਾ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੁਯੋਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਬੜੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰਹੇਗੀ। ਭੂਮਿਕਾ ਉਸ ਨੇ ਏਨੀ 'ਵਧੀਆ' ਨਿਭਾਈ ਕਿ ਦੋ ਅਹਿਮ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਮੌਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵਾਈਆਂ ਦਿੰਦਾ ਇਥੇ ਫਿਰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਕਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨਮੋਸੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਜੀ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਈ ਮੌਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੌਕਾ ਉਹ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਮੁਹਿੰਮ ਅਧੀਨ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 'ਕੈਟਲ ਕਲਾਸ', ਯਾਨੀ ਕਿ ਡੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਆਖਿਆ ਸੀ।

'ਹਰ ਮੱਸਿਆ ਬਦਨਾਮੀ' ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਇਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਜਿਸ ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੜੀ ਆਈ ਪੀ ਐਲ (ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ) ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਗੰਦੇ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਨਾਲੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਖੇਡ ਨਾਲ ਉਂਜ ਹੀ ਏਨਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਇਸ ਵਹਿਣ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਚੁੱਭੀ ਮਾਰ ਆਵੇ, ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਨ 2003 ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੱਪ ਵਿਚ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਖਿਡਾਰੀ 'ਐਕਸਟਰ' (ਭਾਵ ਕਿ ਵਾਧੂ) ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਾ ਪੈਣ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਵੀ ਮੈਚ ਮੌਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੜਨਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਖੇਡ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਖੇਡਿਆਂ 'ਐਕਸਟਰ' ਬਣ ਕੇ ਵੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ, ਉਸ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮੋਟੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਜਦੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀਆਂ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਕੁਝ ਸੱਚ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਰੌਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੇ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ

ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਨੇ ਰੱਫਤ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਵੀ ਇਸੇ ਪੁਆਤੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣੇ ਬੰਦਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਅੱਠ ਟੀਮਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਟੀਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਜਿੱਤਣ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਹਾਰ ਜਾਣ, ਕਮਾਈ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਮੋਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆ ਵੜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੇਡ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਵਾਸਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਦੋ ਨਵੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਕਿੰਨੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਦਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਖ਼ਰ ਕਿਹੜੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ? ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਅਰਕੇ ਵਾਲਾ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਇੱਕੋ ਸੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਨੇ ਪੈਸੇ ਲਾਏ ਜਾਂ ਲਵਾਏ ਸਨ, ਜੋ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਜੇ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਸ਼ੌਕੀ ਬਰੂਰ' ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਵੀ ਕਿਰਦਾਰ ਪੱਖੋਂ 'ਗਲਤ-ਮਲਤ ਮੋਦੀ' ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸਕੂਲੋਂ ਦੌੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵਿਗੜਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਬੂਲ ਕਰ ਕੇ ਮਾਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਤਾਂ ਨੇਕ-ਚੱਲਣੀ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਤਾਂ ਏਨਾ ਮਗਰੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟਕੇ ਸੇਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਦਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਲਝ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫੋਲਾ-ਫਾਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਖੇਡ ਵੀ ਖਿੱਦੇ ਦੀਆਂ ਲੀਰਾਂ ਜਿੰਨੀ ਬੋਅ ਮਾਰਦੀ ਖਿੱਲਰ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਇਲਜ਼ ਦੀ ਟੀਮ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਖਰੀਦੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਇਹ ਟੀਮ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਜ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਚੌਧਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚਾਂ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਵੇਚੇ, ਫੇਰ ਅੱਧੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਨਿਗੂਣੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਬਦਲੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਪੱਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਯਾਨੀ ਸਾਰੀ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਹੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਕੁੜਮ-ਕਮੋਟੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿਵਾਦ ਵਧਿਆ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਛਾਪੇ ਮਾਰਨ ਨਿਕਲ ਤੁਰੇ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਏਨੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਕੋਈ ਪੁਣ-

ਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੁਖੀ ਉਹੋ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਵੀ। ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ 'ਮਰਾਠਾ ਸਰਦਾਰ' ਅਖਵਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨੱਕ ਹੇਠ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਕੜੀ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਰਿੰਝ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਣਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਥੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅੰਦਰ ਸਰਾਬ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਾਰੂ ਦੀਆਂ ਪੇਟੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਿਖਰਲਾ ਆਗੂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦਾ ਲੀਡਰ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਘਾ ਕਾਨੂੰਨਦਾਨ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਇਹ ਬੰਦਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਦਾਰੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਘਾਲੇ-ਮਾਲੇ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੀ ਕੀਤਾ ਰਿਹਾ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਸ ਖੇਡ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਕੌੜੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਭੱਲ ਖੱਟ ਲਈ, ਪਰ ਇਸੇ ਖੇਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੇਡਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿ ਸਕਿਆ। ਜੇ ਏਨਾ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਤੇ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਕਾਹਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਕਿਉਂ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਹੈ? ਬੜੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਚੋਰਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੇ ਇਹ ਦਿਨ ਦਿਖਾਏ ਹੋਣ, ਖੜੇ ਪੈਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕ ਸਵਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਰੇਗਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਖਲਾਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਕਾਰਤ ਨਾਲ 'ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ' ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਸੀ, "ਚੱਪਣੀ 'ਚ ਨੱਕ ਡੋਬ ਕੇ ਮਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੀਡਰ?"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਹ ਡਰਾਈਵਰ ਹੀ ਸਿਆਣੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਲਿਖਵਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, "ਸੌ ਵਿਚੋਂ ਨੜਿਨਵੇਂ ਬੇਈਮਾਨ"। ਇਹ ਗੱਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਢੁਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਲੀਡਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਠੀਕ ਰਹੇਗੀ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਅੱਠ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਟੀਮ ਵਿਕੀ ਸੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਇਲ ਦੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਿਰਫ 264 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਜਣੇ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਟੀਮ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਨਾਈਟ ਰਾਈਡਰਜ਼ ਖਰੀਦੀ 296 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ। ਤੀਜੀ ਟੀਮ ਵਾਡੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰੀਟੀ ਜ਼ਿੰਟਾ ਵਗੈਰਾ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੀ ਖਰੀਦ ਲਈ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ। ਚੌਥੀ ਟੀਮ ਦਿੱਲੀ ਡੇਅਰ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਵਾਲੀ ਨੂੰ 331 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਖਰੀਦਿਆ ਜੀ ਐਮ ਆਰ ਗਰੁੱਪ ਨੇ। ਪੰਜਵੀਂ ਟੀਮ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੇਂਟਸ ਨੇ ਚੇਨਈ ਸੁਪਰ ਕਿੰਗਜ਼ ਖਰੀਦੀ ਸੀ 359 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ। ਛੇਵੀਂ ਟੀਮ ਡੈਕਨ ਚਾਰਜਰਜ਼ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਡੈਕਨ ਕਰਾਨੀਕਲ ਅਦਾਰੇ ਨੇ 422 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਸੱਤਵੀਂ ਟੀਮ ਨੂੰ ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਰਾਇਲ ਚੈਲਿੰਜਰਜ਼ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ 440 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਖਰੀਦਿਆ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹਵੀਂ ਬੋਲੀ ਰਹੀ ਸੀ ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੁਲਕਰ ਵਾਲੀ ਮੁੰਬਈ ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿਲਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ 441 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਖਰੀਦਿਆ ਲਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੀਏ ਨਵੀਆਂ ਦੋ ਟੀਮਾਂ ਨਾਲ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅੱਠਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਟੀਮ 264 ਕਰੋੜ ਦੀ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ 441 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੁਣੇ ਦੀ ਟੀਮ ਸਹਾਰਾ ਗਰੁੱਪ ਨੇ 1702 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਕੋਚੀ ਦੀ ਟੀਮ 1533 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗ ਰਹੇ। ਰੌਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਸੌਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਕੋਚੀ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੀ ਫਾਈਲ ਰੋਕ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਸਬਰ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਫਾਈਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੱਲ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਲੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਚੀ ਦੀ ਇਸ ਟੀਮ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀਬੀ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਟੀਮ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੁਕਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਨੰਦਾ ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਬੀਬੀ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸੁਣੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਤੀਜਾ ਘਰ ਵਸਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਸੁਨੰਦਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਵੀ ਨਾ ਗੁੱਝੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਲੁਕੀ ਨਾ ਰਹੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 73 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਦਰਜ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਏਨੀ ਦੌਲਤ ਆਈ ਕਿੱਥੋਂ ਸੀ? ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੌਲਤ ਆਈ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ ਏਨੀ ਰਕਮ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕਾਲੇ ਪੈਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਏਨੇ ਪੈਸੇ ਖੁਦ ਹੀ ਪਾਏ ਹਨ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬੇਨਾਮੀ ਸ਼ੇਅਰ ਹਨ।

ਖੁਦ ਸੁਨੰਦਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦਵਾਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਆਪੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਨਾਲ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨੇਕੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਗੰਯੰਗ ਕੌਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ	ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ	ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬੜ੍ਹਨਾ	ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ	ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੌਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਡਾਕਟਰ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੌਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 24 ਅਪਰੈਲ, 2010

ਲੋਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਜਨਮ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਬਰਾਬਰ ਹਨ -ਅਰਸਤੂ

ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ

ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਟੀਮ, ਕੋਚੀ ਟੀਮ 'ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਰੱਟਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਚੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਲਈ ਸ਼ਸੀ ਦੀ ਇਕ ਦੇਸਤ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੂੰ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸੰਬੰਧਤ ਟੀਮ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਚੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਰੀ ਰਾਜ ਕੋਰਲਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੋਚੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੋਚੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਲਿਸਟ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੰਗ ਲਈ ਸਗੋਂ ਜਨਤਕ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਧਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਇਹ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਕੀ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਨਵੀਂ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕੋਰਲਾ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਖੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਿੱਚ-ਪੂਹ ਨੇ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵੱਡੇ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਗੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਇਸ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਤਰਲੇ-ਮੱਛੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਨੇ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦਾ ਰੂਪ ਪਾਰ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਉਠਿਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜਪਾ, ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਦਾ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ। ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਥਰੂਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਰਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੋਢੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੀ ਪੋਲਿਟ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਸਿਰਫ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਵੱਡਾ ਵਪਾਰ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਥਰੂਰ ਲਈ ਇਹੋ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਪਣੇ ਅਣਉਚਿਤ ਵਰਤਾਅ ਦੇ ਦੌਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਤਕ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟ ਜਾਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਪੀ. ਆਈ. ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਕੱਤਰ ਡੀ. ਰਾਜਾ ਨੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿਨ੍ਹਾ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। 16 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਥਰੂਰ ਖਿਲਾਫ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਰੱਟਾ ਪਿਆ ਕਿ ਸਦਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਅਖੀਰ ਸ਼੍ਰੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹਿਆ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹਾ ਰੌਲਾ-ਰੱਪਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਵੀ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ, ਰਾਜੀਵ ਸੁਕਲਾ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਨਾਰਾਇਣ ਸਵਾਮੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਉਧਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਉਭਰਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਖੁਦ ਇੰਨੀ ਕੁ ਪੂੰਜੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਮ 'ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਜ ਮਸਲਾ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਨੂੰ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਗੈਰਪੁਸ਼ਟੀਸ਼ੁਦਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਗਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਮਸਲੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਕੋਚੀ ਟੀਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਚੀ ਟੀਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਮੰਗ ਕੇ ਕੋਚੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਤਿੰਨ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇੰਜ ਸਮੁੱਚੇ ਮਸਲੇ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੋੜ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਬੇਪਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ.ਐਲ. ਜਿਹੀ ਜੂਏਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕਿਸ ਕਦਰ ਗਲਤਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸ ਕਦਰ ਭਾਰੂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ-ਥਰੂਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਕੋਚੀ ਫਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਸ਼ਸੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਅੱਜ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਚੀ ਅਨੈਤਿਕ ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ, ਅਨੈਤਿਕ ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

ਫੌਜੀ ਨਹੀਂ ਸਿਆਸੀ ਹੈ ਨਕਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ

‘ਨਕਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ’ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਭਰਦਿਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗੇ ਹਨ। ‘ਨਕਸਲੀ’ ਜਾਂ ‘ਮਾਓਵਾਦੀ’ ਮੁਕਾਮੀ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਢੋਲ-ਢਮੱਕਿਆਂ ਨਾਲ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਭੋਰਾ ਭਰ ਵੀ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੋਟੀ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ‘ਨਕਸਲਬਾਦੀਆਂ’ ਵਿਰੁਧ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਈ ਦੀ ਇਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਗਰੀਨ ਹੰਟ’ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਨਾਂ, ਵਧੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਬਾਨੀ-ਕਲਾਮੀ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਿਕਾਰਡ ਉਤੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਜ ‘ਗਰੀਨ ਹੰਟ’ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮੀਡੀਏ ਅੰਦਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਕਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਯੁੱਧ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ‘ਤੇ, ਤਜਰਬੇ ਵਜੋਂ, ਕੇਂਦਰੀ ਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਟੁਕੜੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਲ ਟੋਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਸਾਰੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਛੱਤੀਸਗੜ ਦੇ ਦਾਂਤੇਵਾਲਾ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਛੇ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਕਸਲਬਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗੈਜ਼ਰਵ ਬਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਖੂਨੀ ਝੜਪ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਬਲ ਦੇ 76 ਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਉਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਟੋਹੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਝੜਪ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਨਕਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ‘ਤੇ ਗਏ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੁੱਧਦੇਵ ਭਟਾਚਾਰਜੀ ਦੀ ਝਾੜ-ਝੰਬ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਖੁਦ ਭਟਾਚਾਰਜੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦਾਂਤੇਵਾਲਾ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋ ਗਈ ਜਿਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ‘ਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕਹਿਰੀ ਟੱਕਰ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਬਲਾਂ ਦੇ ਏਨੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਗਈਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਇਕੱਲੇ ਦਾਂਤੇਵਾਲਾ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਬੂਲਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਆਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨਕਸਲੀ ਤਹਿਰੀਕ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਸਮਝਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਤੋਂ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਲੈ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਹੀ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਬਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ‘ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ’ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਜਰਨੈਲ ਵਜੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਠੇਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯੋਗ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ। ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਛੱਤੀਸਗੜ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕਬੀਲੇ ਦੀ 12ਵੀਂ ਤਕ ਸਬੰਧ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਣੀ 28 ਸਾਲਾ ਬੀਬੀ ਪੁਸ਼ਪਾ ਰੋਕੜੇ ਨੇ 11 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ‘ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ’ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੇਸ਼ਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, “ਵਧੇਰੇ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕ ਅੰਤਿ ਦੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਬੇਧਿਆਨੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਦੋ ਵਾਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਧੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਇਮਲੀ ਨਾਲ ਚਾਵਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਚਾਵਲ ਸਿਰਫ ਨਮਕ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਖਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਉਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਹਨ... ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ‘ਇਕ ਘਰ ਪਿੰਡੇ ਇਕ ਗਾਂ’ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਸਾਨੂੰ ਬੁੱਢੀਆਂ ਤੇ ਬੀਮਾਰ ਗਊਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।” ਜਦ ਬੀਬੀ ਰੋਕੜੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ? ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, “ਮਾਓਵਾਦੀ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ (ਆਮ) ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ... ਖੂਨ ਖ਼ਰਾਬਾ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰ

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਕਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਕਦੇ ਛੱਤੀਸਗੜ ਪਰ ਹਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਬੇਰੰਗ ਵਾਪਸ ਆਇਆ।

ਇਕ ਚਲਾਕ ਅਫਸਰ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਹ ਲੁਭਾਉਣੇ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਆਕਰਸ਼ਤ ਇਲਾਜ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਜੰਮ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚਿਦੰਬਰਮ ਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ, ਉਸੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਘੁਟ ਕੇ ਜੱਫੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਬਲੂ-ਸਟਾਰ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧ ਨਾਲ ਇਹੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਬਲੂ-ਸਟਾਰ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸਮੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮਨਿਸਟਰ ਆਫ਼ ਸਟੇਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਬੀਬੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧ ਦੀ ਗੱਲ ਵੇਖੋ: ਆਪਣੀ ਚਰਚਿਤ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲਾਲ ਕਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 1984 ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਬਲੂ-ਸਟਾਰ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਇਹੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ‘ਨਕਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ’ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਉਸ ਦੇ ‘ਗਰੀਨ ਹੰਟ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ’ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਐਲਾਨੀਆ ਡਟਵਾਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਸੀਵਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਖੋਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਫਰਕ ਵਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕੁਸਕਦਾ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅੰਦਰ ਚਿਦੰਬਰਮ ਜਿਹਿਆਂ ਦੀ ‘ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨਾਂ’ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮੱਸਿਆ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿਰੁਧ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਛੱਤੀਸਗੜ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 10 ਸਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਚਿਦੰਬਰਮ ਦੀ ਨਕਸਲਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਯੁੱਧ-ਚਾਲ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਨਿਖੇਧੀ

ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਇਕਨਾਮਿਕ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕਿਹਾ: “ਚਿਦੰਬਰਮ, ਮਾਓਵਾਦੀ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਛੱਡ ਕੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।” ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਿਦੰਬਰਮ ਬਾਰੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਤੀਅਲ, ਇਕਪਸਤ ਅਤੇ ਕੁਲਕਤ ਸੋਚ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਜਦ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਮਣੀ ਸ਼ੰਕਰ ਅਈਅਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਵਲ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਇਕ ਲੱਖ ਫੀਸਦੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।” ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਕੇ. ਕੇਸਵਾ ਰਾਉ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ... ਰਾਜਸੀ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਧਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਜਿਹੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ... ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਸਵੈਮਾਣ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ... ਜੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਫ਼ਰੋਬ ਨਾ ਹੋਵੇ... ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਘ੍ਰਿਣਾ ਨਾਲ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ।”

ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਕਸਲਬਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਛੁਡਵਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਸੋਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਤਜਰਬੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਉਹ ਪ੍ਰਾਂਤ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਫੌਜੀ ਸਥਿਤੀ ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਜੰਗਲੀ ਜਾਂ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਰ ਪਿੰਡ ਸੜਕ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਰ ਥਾਂ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਟੈਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਘਰ ਸਾਹਮਣੇ ਜੀਪ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਸਫਾਏ ਲਈ ਇਹ ਭੂਗੋਲਿਕ ਲੱਛਣ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਹਰ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਖਾੜਕੂ ਜਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਢਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਜਿਹੇ ਸਾਧਾਰਣ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੜਵੇਂ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ

ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਨਕਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ’ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਭਰਦਿਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗੇ ਹਨ। ‘ਨਕਸਲੀ’ ਜਾਂ ‘ਮਾਓਵਾਦੀ’ ਮੁਕਾਮੀ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਢੋਲ-ਢਮੱਕਿਆਂ ਨਾਲ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਭੋਰਾ ਭਰ ਵੀ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੋਟੀ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ।

ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੀਣ

ਆਕਾ, ਉਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ

6 ਅਪਰੈਲ 2010 ਦੇ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੇ ਫਤੀਹਗੜ੍ਹ ਸੂਬੇ ਦੇ ਦਾਂਤੋਵਾੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਘਾਤ ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਈਨਾ ਵਿਛਾ ਕੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਐਫ ਦੇ 76 ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਭ ਪਾਸਿਉਂ ਭਰਪੂਰ ਨਿੰਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਤਹਿਰੀਕ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਜੋ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿੰਦੇਬਰਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕਰਾਰੇ ਹੱਥੀ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਤੱਕ ਤਮਾਮ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਟਾਨ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਬਿਲ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਲ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਤੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਜ਼ਬ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਖਾਸ ਤੇ ਬੌਝੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਰੀਕ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਈਨਾ ਬੜੀ ਖਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਦਬਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਫਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਵਾਨ ਆਪਣਾ ਬਚਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦਾਂਤੋਵਾੜ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਉਥੇ ਤਾਂ 45 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਏਰੀਏ 'ਚ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵੀ ਸਭਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਪਾਣੀ, ਪਖਾਨੇ, ਬਿਜਲੀ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪੁਲਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਪਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਕਤਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਂ ਜੰਗਲ 'ਚ ਬੇਸੁਮਾਰ ਮੱਛਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਦਾ ਠੀਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਮਲੇਰੀਏ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਣ ਆਏ ਹੋਏ ਨੇ। ਮਾਓਵਾਦੀ ਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗੁਰੀਲਾ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਉਸ ਅਫਸਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕੁਝ

ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਨ ਜੋ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਗਰੀਨ ਹੰਟ' 'ਚ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਾਇਸ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਗਰੀਨ ਹੰਟ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭੇੜ ਭਿਆਨਕ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਵੀ ਹਾਰ ਜਾਂ ਜਿੱਤ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆਏ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਕਬਾਇਲੀ ਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦਾ ਬੇਪਨਾਹ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਤੈਅ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਆਫਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦਾ ਇਕ ਲੇਖ 'ਇਹ ਕੇਹੀ ਜੰਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਸੰਗ ਹੋਵੇਗੀ' 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਜੰਗ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਧਿਰ ਦੀ ਸੋਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਰਮਾਏ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਲਾਰੇ ਲੱਧੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਗ਼ਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਮਾਏ ਐਸੋ ਅਰਾਮ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਸਭ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਸੱਭੇ ਕਰਸੀ ਦੀ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਛੱਡਕੇ ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੇ ਮਾਓਵਾਦ ਦਾ ਨਾਮ-ਓ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਪੱਖਾਂ ਭਾਰ ਹੋਏ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਧਿਰ 'ਚ ਸਾਰੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਜੋਖਮ ਤੇ ਡਰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਅਮੀਰਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਹੱਥੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਇਸ ਧਿਰ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਮਧ ਵਰਗ ਤੇ ਸੌਖਾ ਆਮ ਮਧਵਰਗ ਅਤੇ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪੁਲਸੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਰ ਧਾੜ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਰਮਾਦਾਇਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਲੋਕ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੋਚ 'ਚ ਸਮਝ ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਸਵਾਰਥ ਤੇ ਲਾਈ-ਲੱਗਪੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਲੋਕ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਸਫਾਏ ਦੀ ਖਵਾਹਿਸ਼ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਮਾਓਵਾਦ ਨੂੰ ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ

ਤੇ ਸਮਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਰੁਝਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਭ ਅਦਾਰੇ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਕਸਲੀ, ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਗੈਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪੁਲਿਸ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਲਵਾ-ਜੂਡਮ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵਲੋਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ., ਪੀ.ਯੂ. ਡੀ ਆਰ ਅਤੇ ਏ.ਪੀ.ਡੀ.ਆਰ. ਵਰਗੀਆਂ

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ

ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਡਾ: ਵਿਨਾਇਕ ਸੈਨ, ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ, ਹਿਮਾਂਸੂ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਦੀਪ ਪਾਂਡੇ, ਪ੍ਰੋ: ਨੰਦਨੀ ਸੁੰਦਰ, ਬੇਲਾ ਭਾਟੀਆ, ਵਕੀਲ ਕੰਨਕ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਭਾਜੀ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿਕਨੋ-ਚੋਪਤੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਬਾਦ ਗਾਂਧੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 'ਚ ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਦਾਂਤੋਵਾੜਾ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਤੇ ਵੀ ਫਤੀਹਗੜ੍ਹ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਾਵਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਕ ਕੇਸ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਹਿਮਾਂਸੂ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ 9 ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੇ 12 ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦਾਂਤੋਵਾੜਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਦਦ ਲਈ ਬਣਿਆ ਉਸ ਦਾ 'ਵਨਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਆਸ਼ਰਮ' ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਤ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਗਰੀਨ ਹੰਟ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਪਾਈ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਨਾ ਮੰਨੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਣ ਨਾਲੋਂ ਵਿਗੜਨ ਦੇ ਆਸਾਰ ਵੱਧ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਭਦਾ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 72 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਟੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਕਬੀਰ ਸੁਮਨ ਤੇ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਦੇ ਨਾਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਬੌਝੇ ਸਾਲਸ ਵੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ। ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੀ ਝਲਕ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ

ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਜੋ ਕੁਝ ਭਿਆਨਕ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦ ਧਿਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੋਲ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੁਖ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀ ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਘਾਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਢਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਦਰਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਖਤਰੇ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਪੀੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਮਦਰਦ ਧਿਰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਭੀੜ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਬੰਬ ਰਖਦੇ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਬੱਸਾਂ ਗੱਡੀਆਂ 'ਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਤੇ ਸੂਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੀ ਹਿੰਸਾ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਾਫਟ ਟਾਰਗੈਟ ਨਹੀਂ ਚੁਣਦੇ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਬੰਦੂਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮਾਓਵਾਦੀ ਪੁਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਭੁਖ ਦੇ ਸਤਾਏ ਲੋਕ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ, ਉਥੇ ਰਸਤੇ ਜਾਮ ਕਰਨ ਜਿਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸੜਕ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਬੱਸ ਗੱਡੀ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਜਿਥੇ ਐਸਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਸਟੇਟ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਓਵਾਦੀ ਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲਾਬੀ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ ਸਕੂਲਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਡਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਹਿਮਾਂਸੂ ਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਸਲ 'ਚ ਸਲਵਾ ਜੂਡਮ ਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਲਈ ਬੈਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪੁਲ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਫੌਰਸਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ 'ਚ ਸੌਖ ਰਹੇ। ਮਾਓਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਨਿਹਾਦ' ਸਕੂਲਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸਲ 'ਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ 'ਚ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋ

ਭਾਰਤ ਵਸਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਭਾਰਤ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਚਮਕਦਾ, ਦਮਕਦਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਭਾਰਤ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਨਿਤ ਨਵੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾਗਦਾ ਭਾਰਤ। ਫਿਲਮ ਫੇਅਰਾਂ ਦੇ ਮੰਚਾਂ ਉਤਲਾ ਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚਲਾ ਮਹਿਕਦਾ ਤੇ ਚਹਿਕਦਾ ਭਾਰਤ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਉਦਘਾਟਨਾਂ ਤੇ ਲੱਛੇਦਾਰ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਭਾਰਤ। ਇਹ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲਦਾਰ ਕਾਰਪੈਟ ਵਾਲਾ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮੀ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸੋਹਣੇ ਤੇ ਮਨਮੋਹਣੇ ਫੁੱਲਦਾਰ ਕਾਰਪੈਟ ਨੀਚੇ ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਰਤ ਵਸਦਾ ਹੈ। ਸੱਠ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੁਲਦਾਰ ਭਾਰਤ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਤੇ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਕਾਰਪੈਟ ਹੇਠ ਵਸਦੇ ਹਨੇਰੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਆਪ ਹੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਆਏ ਗਏ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਿਖਾਉਣਾ ਹੀ ਕੀ ਸੀ। ਇਹ ਖੁੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਿਸਦਾ ਭਾਰਤ, ਸੜਕਾਂ-ਸਕੂਲਾਂ, ਬਿਜਲੀ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਭਾਰਤ ਜਿਸਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਖੁਰਲੀ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਅੱਜ ਇਹ ਭਾਰਤ ਫੁੱਲਦਾਰ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਝਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਚਿਹਾ ਹੈ।

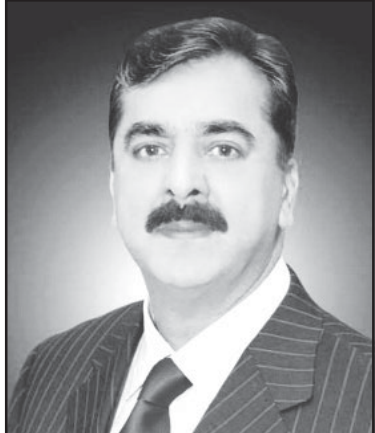
ਅੱਜ ਇਹ ਭਾਰਤ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਬੰਦੂਕ ਲਈ ਖੜਾ ਹੈ ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਕਾ ਉਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੀ ਲੱਕੜ, ਲੋਹਾ ਤੇ ਕੋਲਾ ਲੁੱਟ ਲੁੱਟ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਤਜੋਰੀਆਂ ਭਰ ਰਹੇ ਸਓ ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਪੈਟ ਹੇਠਲਾ ਭਾਰਤ ਭੁੱਖਾ ਨੰਗਾ ਵਿਲਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਓ ਜਦੋਂ ਹਰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਕਰਕੇ ਸਾਥੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ, ਇਸੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਗਰੀਨ ਹੰਟ' ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 60 ਸਾਲ ਦੁਖਾਂ ਤੇ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜੀ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਤਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਆਪਣਾ ਤਾਂ ਬਣਾ ਲਓ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿਓ ਜੋ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਤ ਅਤੇ ਹੱਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੁੱਲਾਂ 'ਚੋਂ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੁਣਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਅਜੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿੰਦੇਬਰਮ ਵਲੋਂ 16 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਸਖਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ 76 ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਟੇਟ ਕਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬੈਚਾਂ ਨੇ ਮੇਜ਼ ਥਪਥਪਾਕੇ ਖੋਰਮਕਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਾਜਗਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ

ਸਈਅਦ ਤਲਤ ਹੁਸੈਨ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਉਪਰ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਜਿੱਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜਲਵਾ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਖਰ ਹੋਏ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਸਿਆਸੀ ਮਾਰੋਲ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇ ਨਹੀਂ ਪੂਰੀਆਂ 97 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਗੈਰਵਾਜ਼ਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੁਣ ਬਿਹਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਿਤ ਸੰਚਾਲਤ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਰਿਧ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗੜਬੜ ਗ੍ਰਸਤ ਮੁਲਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੱਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਉਹ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਦੀ ਵਜਾ ਕਰਕੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਨੀਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ

ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੰਟਰੋਲ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਜਕੁਸਲ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਤਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ ਗਿਲਾਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ, ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਹਤਰ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਲਈ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਕਲਮੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। ਵਣਜ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਨਿਹਾਇਤ ਹੀ ਨਾਕਾਬਲ ਸਖਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀ ਨਾਕਾਮ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਇਹ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਹਵਾ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਸਨ। ਬੁਰੇ ਤੋਂ ਬੁਰੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬੋਰੋਕ ਟੋਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਟੀਮ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਖਸੀਅਤ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਤੌਬੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਕਾਜ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ

ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਕੂਮਤ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਗਿਲਾਨੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਥੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਸੂਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਆਗੂ ਕੌਣ ਹੈ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੈਂਟਰਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਗਿਲਾਨੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਤਦ ਜਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਾਫ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢੋਂਗੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਖਬਰਦਾਰ ਰਹੇ: ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਉਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਸ੍ਰੀ ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਰਵਿਦਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਖਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਦੀ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ, ਕਦੀ ਬਾਬੂ ਕਾਸੀ ਰਾਮ ਤੇ ਕਦੇ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨਾਂ ਉਪਰ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਨਾਲ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪੈਸੇ ਬਟੋਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਪੈਸਾ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਰਖ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪਾ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਵਿਦਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵਡਾ ਖੈਰਖਵਾਰ ਗਰਦਾਨਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਖਸ ਧਾਰਮਕ ਸੀਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਪਾਇਰੇਸੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਭਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਖਾਉਤੀ ਆਗੂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਦਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 'ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਇਹ ਵਰਖਾ ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ 250 ਡਾਲਰ ਲਗਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਬੰਗਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਗੂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਫਿਲੋਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਤੇ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਵਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਜਾਓ। ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਨਾ ਆਇਆ, ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਿ ਜੇ ਪੈਸੇ ਲਏ ਅਤੇ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਡਰਾਮੇ ਦਾ ਪਾਜ਼ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸ਼ਖਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਹੀ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਖਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਇਕ ਹਮਾਇਤੀ ਅਖਬਾਰਨਵੀਸ ਨੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਭਰ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਡਫਦੇ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਫੋਟੋਆਂ ਜੋੜ ਕੇ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸਰਾਸਰ ਝੂਠ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵੇਲੇ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਖਾਉਤੀ ਆਗੂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜਾਤ ਅਭਿਮਾਨੀ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਖਸ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਕੱਢੀ ਗਈ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੰਡੀਆਂ ਤਿਖੀਆਂ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬੰਗਾ ਨੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਢੋਂਗੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 916-796-5003 'ਤੇ ਜਾਂ ਈਮੇਲ jlbangal@yahoo.com ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਨਾਲਿਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਰੁਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ ਰੱਦ

ਸੈਨ ਹੋਜੇ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗੁਰੂਘਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਨੂੰ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਤੋਂ ਡਫਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁਪ ਵਿਰੁਧ ਹੱਤਕ-ਇਜ਼ਤ (ਲਾਇਬਲ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਅਹਿਮ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਲੰਘੀ 14 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ, ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਜੱਜ ਮਾਰਕ ਐਚ ਪੀਅਰਸ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਲੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਂਟੀ ਸਲੈਪ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਮੋਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦੇ ਮੁਖ ਵਕੀਲ ਸਟੀਵਨ ਟਿਡਰਿਕ (ਟਿਡਰਿਕ ਲਾਅ ਫਰਮ) ਅਨੁਸਾਰ ਐਂਟੀ ਸਲੈਪ ਕਾਨੂੰਨ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਟਿਡਰਿਕ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਡਫੇ ਬਿਆਨ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਬਦਨੀਅਤੀ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੇ ਟਰਾਇਲ ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਨਿਊਯਾਰਕ, ਨਿਊਜਰਸੀ, ਸਿਆਟਲ, ਪੋਰਟਲੈਂਡ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਫੀਨਿਕਸ, ਡੇਲਸ ਅਤੇ ਹਿਊਸਟਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਲਿਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ

ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ 3-10 ਸਤੰਬਰ 2008 ਦੇ ਅੰਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਬਾਰੇ ਕਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਛਾਪੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ "ਅਖਾਉਤੀ ਚੋਣ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਲੰਘਣਾ", "ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸੰਕਟ 'ਚ", "ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਲੇਖ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਲੋਂ ਡਫੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸੇ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, "ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦੀ 31 ਅਗਸਤ 2008 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ", "ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦਾ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਹੈ", "ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਰਚਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗਹਿਣੇ ਪੈਣ ਦੇ ਆਸਾਰ" ਅਤੇ "ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡੇ ਨਾਲ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਤੇ ਲੇਖ ਮੰਡਾਵਾਨਾ, ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਬਦਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਡਫੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਲੋਂ ਹੱਤਕ ਭਰੇ ਲੇਖ ਡਫੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲੀ ਚੜ੍ਹਾਵੇ

ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਜੱਜ ਪੀਅਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਡਫੇ) ਕਈ ਬਿਆਨ ਜਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਫੇ ਪੱਖੋਂ ਝੂਠੇ ਹਨ," "ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ) ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ ਡਫੇ ਗਏ ਹਨ।" ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁਪ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚਮੁਚ ਮੰਡਾਵਾਨਾ ਪਾਲੀ। ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਨੇ ਅਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਅਣਦੱਸੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਪੂਰਤੀ ਹਰਜਾਨਾ, ਸਜਾ ਵਜੋਂ ਹਰਜਾਨਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਵਿਚ 3 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1-09-ਸੀ ਵੀ-151510 ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਖ ਵਕੀਲ ਸਟੀਵਨ ਟਿਡਰਿਕ, ਦੀ ਟਿਡਰਿਕ ਲਾਅ ਫਰਮ, ਓਕਲੈਂਡ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨਾਲ ਫੋਨ 510-381-3832 ਜਾਂ ਈਮੇਲ sgt@tidricklaw.com ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਲਾੜੇ ਦੀ ਫੇਰਿਆਂ ਮੌਕੇ ਵਹੁਟੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਛਿੱਤਰ ਪ੍ਰੇਡ

ਖਨੌਰੀ : ਖਨੌਰੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਪੈਂਦ 'ਚ ਇਕ ਵਿਆਹੇ ਲਾੜੇ ਦੀ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜਾਂ ਮੌਕੇ ਪੋਲ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲਾੜੀ ਵਲੋਂ ਲਾੜੇ ਦੀ ਛਿੱਤਰ ਪਰੇਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਾੜੀ ਦੇ ਭਰਾ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਬੁੱਧ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸੀ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ (ਹਰਿਆਣਾ) ਨਾਲ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਖਨੌਰੀ ਨਿਵਾਸੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਲਾੜਾ ਬਰਾਤ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜਾਂ ਮੌਕੇ ਅਚਾਨਕ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਦੌਰਾ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗੱਲ ਵਿਗੜ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਨ.ਆਰ. ਆਈ. ਲਾੜੇ ਦੀ ਇਹ ਪੋਲ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦੇ ਹੀ ਉਸਨੇ ਲਾੜੇ ਦੀ ਫੁਲਕਾਈ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਲਾੜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਬਰਾਤੀ ਲਾੜੇ ਦੀ ਕੁਟਾਈ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਇਸੇ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਦੌਰਾਨ ਲਾੜਾ ਵੀ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ 'ਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚੋਲੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਦੋਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗਰਮੀ ਦੇ ਕਹਿਰ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 4 ਮੌਤਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ ਲੁਧਿਆਣਾ: ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਗਰਮੀ ਦਾ ਕਹਿਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਰਹੀ ਅੱਗ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਪਾਰਾ 50 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸੰਕਟਮਈ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਪੈ ਰਹੀ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ 4 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਏਕੋਟ ਦਾ ਇਕ 45 ਸਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਿਸਾਰ ਅੰਦਰ ਤਾਪਮਾਨ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦਿਆਂ 46 ਡਿਗਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਟਿਕਿਆ। ਅਡਵਾਂਸ ਪੈ ਰਹੀ ਗਰਮੀ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਝੁਲਸਿਆ ਬਲਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਚਿਤੀਆਂ ਘਰ ਵਿਚ ਭਾਲੂ (ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਬਲੈਕ ਬੀਅਰ) ਵੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਆ ਕੇ ਫਸ ਗਏ ਹਾਂ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਵੀ ਠੰਢ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇਣ ਲਈ ਚਿਤੀਆਂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਜੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗਾ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਭਾਲੂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਿੰਨ ਕੁਇੰਟਲ ਬਰਫ ਖਪਤ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਚਿਤੀਆਂ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਰ ਅਤੇ ਇਕ ਮਾਦਾ ਭਾਲੂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਬਲੈਕ ਬੀਅਰ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਭਾਲੂ ਠੰਢ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ। ਚਿਤੀਆ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕੁਇੰਟਲ ਬਰਫ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਿਤੀਆ ਘਰ ਵਿਚ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਭਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕੂਲਰ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ, ਦੁਪਹਿਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਤੇ ਵਿਚ ਤਲਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਭਰ

ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਲੂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਆਈ.ਪੀ. ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਭਾਲੂਆਂ ਦੇ ਖਰਚ ਵਿਚ ਜਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਲਈ ਐਡੀਮਨ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਭਾਲੂ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ 48900 ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ 4200 ਰੁਪਏ ਤਹਿ ਕੀਤਾ। ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਨੇ ਇਥੇ ਵੀ ਅਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਣ ਜੀਵ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਜੈਨ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਬਲੈਕ ਬੀਅਰ 30 ਡਿਗਰੀ ਪਾਰੇ ਨੂੰ ਸਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਉਹ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਵੀ ਗੁੱਸੇਖੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਚਿਤੀਆ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਬਰਫ ਵਿਚ ਜਮਾ ਕੇ ਭਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਬਾਰਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਬਰਫ ਘੱਟ ਪਿਘਲਣ ਕਾਰਨ ਡੈਮਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਆਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਵਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਵੀ ਕੱਟ ਲੱਗਣਗੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕਟ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਕੇ ਵਾਲਾ ਸਾਲ ਮੰਨਦਿਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਫਸਲ ਝੋਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖੜੋ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਰਮਾ, ਦਾਲਾਂ, ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਿੰਜਾਈ ਮੰਤਰੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਵਿਕਾਸ), ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ), ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਬਿਜਲੀ), ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੁੱਖ ਇੰਜਨੀਅਰ (ਨਹਿਰਾਂ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਹਫਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਖੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਹੇਠ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਸਾਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਕ ਸਾਲ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੈਮਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘੱਟਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 20 ਮਈ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 20 ਮਈ ਤੱਕ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਬਣਿਆ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬੁਰੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। 20 ਮਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਨਸੂਨ ਦੀ ਆਮਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਤਾਂ ਮੌਨਸੂਨ ਨੇ ਫਹਿਬਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਮੌਨਸੂਨ ਨੇ ਵੀ ਬੇਵਫਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1980, 1984, 1985, 1997 ਅਤੇ 2004 ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਰਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਥੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 141 ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 103 ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਵਧੇਰੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਬਲਾਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਵਧੇਰੇ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਹੋਰ ਬਲਾਕ ਹਨ ਜਿਥੇ ਸਥਿਤੀ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜਿਆਂ 'ਚ ਟਕਰਾਅ, ਪੰਜ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਰੈਪਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੋਲਡਨ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਕੇਂਦਰ ਵਿਖੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਇਕ ਧੜੇ ਨੇ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸਾਬੋਤਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੱਗਾਂ ਹਵਾ ਵਿਚ ਉਡਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਛੁਰਿਆਂ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਰਾਡਾਂ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਪੋਸਟ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ। ਉਹ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋ ਲਹੂ ਨਾਲ ਲਬਪਥ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਸਨ। ਅੰਦਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਫੁਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਖਿੱਡੇ ਪਏ ਸਨ। ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰ ਕੁੱਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਇਕ ਧੜੇ ਨੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੌਰਜ ਟੁਡੋਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਇਹ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ। ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਖੁਦਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੱਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰੈਪਟਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਕੀਲ ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਦੇ ਫੁਰੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

ਗਲੈਨਰਾਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਚੋਣ: ਸਖਤ ਟੱਕਰ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਜੇਤੂ

ਇਸ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਉ ਜਰਸੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗਲੈਨਰਾਕ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1983 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੁਰੂਘਰ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਉ ਜਰਸੀ ਵਿਚ ਦੋ ਹੀ ਗੁਰੂਘਰ ਸਨ। ਦੂਜਾ ਗੁਰੂਘਰ ਬਰਿਜਵਾਟਰ ਵਿਚ ਸੀ। ਵਕਤ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਪੂਰੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਰਖਣਾ ਯੋਗ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਅਜ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਟੇਟ ਵਿਚ 9 ਗੁਰੂਘਰ ਹਨ ਤਾਂ "ਕੌਣ ਮੈਂਬਰ, ਕੌਣ ਨਹੀਂ?" ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਠਣੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਗਲਬੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਗੁਰੂਘਰ ਕਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਗੁਰੂਘਰ ਵੀ ਹੋਰ ਕਈ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ।

ਵਿਧਾਨ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਕਰਨ: ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਜੇ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਖਿਲਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਸੂਰ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ

ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਦਾ ਰਾਹ ਲਭ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕਾਇਮ-ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂਘਰ ਨਾਲ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਉਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫਰੀਮਾਂਟ ਬਨਾਮ ਗਲੈਨਰਾਕ: ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਤੇ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਅਤੇ ਅਮੈਰਿਕਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਰੀਮਾਂਟ ਗੁਰੂਘਰ ਉਤੇ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੇਲਾ-ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੰਡੀ ਧੜੇ ਦਾ 1996 ਤੋਂ 2004 ਤਕ ਕਬਜ਼ਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਇਨਕਾਰੀ ਰਹੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਿਲੈਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਨਿਉ ਜਰਸੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਲੈਨਰਾਕ ਵਿਚ ਸੰਨ 2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 18 ਅਪਰੈਲ 2010 ਨੂੰ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਗਲੈਨਰਾਕ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਲਗਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੈਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਠਜੋੜ ਕਹਿ ਕੇ ਛੁਟਿਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਪ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਚੋਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਗਲਤ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਾਇਰਾ ਬਿਊਨਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਲਗਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ

ਸ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ

ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਸਾਂਝੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਲਈ ਏਜੰਸੀ ਟਰੂ ਬੈਲਟ ਹੀ ਰਹੀ।

ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਇਸ ਧੜੇ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਖੂਬੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬੱਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਸ ਧੜੇ ਨੇ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵੀ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਕਲੂ ਤਕ ਇਹ ਖੁਦ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀਆਂ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਕਬੂਤਰਬਾਜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਬਾਅਦ ਆਪ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਇਸ ਧੜੇ ਦੀ ਇਕ ਸਮਾਨਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਬਹੁਤੇ ਨੀਤੀਯਾਤੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਸਪੋਰਟਸ, ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੇਲਾ ਫਰੀਮਾਂਟ ਅਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨਾ ਨਿਉ ਜਰਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ।

ਗਲੈਨਰਾਕ ਦੇ ਮੁੱਦੇ: ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਉਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਲਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ, ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਸੋਨਾ ਵੇਚਣ, ਆਪਣੇ ਸੱਕੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਚਹੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪਾ ਭੇਜ ਕੇ ਇਥੇ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸੱਤਾ ਖੁਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਲਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧੜੇ ਨੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕਿਚਨ, ਬਾਬਰੂਮ ਤੇ ਮੇਨ ਹਾਲ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਖੀਰ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਲਾਹ ਲਾਂਭੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਧੜੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਉਤੇ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਸੰਗਤ ਨੇ ਸੁਆਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਕਾਬਲੀਅਤ ਹੈ। ਸੁਆਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਮੌਸਮੀ ਡੱਢੂਆਂ" ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲੈ ਡੱਢੂਆਂ।

ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ: ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦਾ ਇਹ ਧੜਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਡਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਖੁਦ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਜ ਕੇ ਖਿਲੀ ਉਡਾਈ ਹੈ। ਇਹੋ ਨਜ਼ਾਰਾ ਗਲੈਨਰਾਕ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਗਰਦਾਨਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਧੜੇ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਿਸ਼ੀਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਲਵਲੀਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ, ਸਤਿਯੋਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਧੜੇ ਨੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਸਮੇਤ ਹਰ ਧੜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰਸਿਧਾਂਤਕ ਗਠਜੋੜ ਆਖਿਆ।

ਡੇਟਨ 'ਚ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ

ਡੇਟਨ, ਓਹਾਇਓ: ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਸਾਜੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਬੜੀ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਗੁਨਤਾਸ ਸਿੰਘ, ਜੁਗਾਦ ਕੌਰ, ਰਵਜੋਤ ਕੌਰ, ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਹਾਰ ਕੌਰ, ਸੰਗੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਲਈ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜੋ ਬੱਚੇ ਸਿੱਖੀ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੇ ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਵੀ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

Attention NRI's
The Crusaders in Academics & Life Skills

CT Public School
Pre Nry. to 10+2 (Affiliated to CBSE)
Greater Kailash, G.T. Road Bye Pass, Maqsudan, Jalandhar - 144 008

Teaching & Caring Together!

AIR **CONDITIONED** **HOSTELS**

Learning Centre
For Sessional & Educational Gap of the NRI Students

Skating

Horse Riding

Gym

PIVOTAL FEATURES

- * Personalized attention
- * Dedicated Teaching Faculty
- * Well equipped Labs for Maths, Science & Performing Arts
- * Hi-Tech Language Labs
- * Complimenting learning with co-scholastic activities
- * Regular Swimming and Skating classes
- * International Standards
- * 100% Board Results
- * International tours & excursions
- * NRI Students pick up Indian Values
- * Visit and your search ends

ASSOCIATE CT INSTITUTIONS

◆ Engineering ◆ Pharmacy ◆ Management & I.T.
◆ Education (B.Ed.) ◆ Polytechnic
◆ Hotel Management ◆ PGDM ◆ Bio Tech

S. Charanjit Singh 'Channi' **Mrs. Lakhvinder Kaur**
Chairman, CT Group of Institutions Principal, CTPS
+91-0181-5009553, 5009555, 5009568
+91-98149-20839, 98780-59093
www.ctpublicschool.com www.ctgroup.in
E-mail : ctps_school@yahoo.co.in

Its Worth A Visit!

ਜਲੰਧਰ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲਾ ਨਵੇਕਲਾ ਸਕੂਲ

ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਸਲੇਟ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ

computer agents
SERVICE - SOFTWARE - SOLUTIONS

@

Virus Removals \$80
Data Backup \$50
Networking \$85
Business Solutions

FREE DIAGNOSTIC SERVICE

CALL US TODAY!
847-387-3883

211 Northwest Hwy., Barrington, IL 60010

HOURS

MONDAY - SATURDAY
9AM - 4PM

ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ

ਸਿੱਧੀ ਕਾਲ ਕਰੋ 630-479-0031

- ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਨਹੀਂ? ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। 20-40% ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ Invisalign (Clear Braces) ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ? ਮੁਫਤ ਮਜ਼ਵਰਾ ਲਓ।
- ਦੰਦਾਂ ਤੇ ਮਸੂੜਿਆਂ ਦੀ ਬਦਬੂ, ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ? ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਵੀਨ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ, ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਤੇ ਚਮਕਦੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਅਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ

Dr. Harjinder Khaira DMD & Associates

Lakestreet Dental
490 W. Lake Street, Suite 107 Roselle, IL 60172
630-894-8008

Lakeland Dental
115 E. State Rd., Island Lake, IL 60042
847-526-1920

Fillings, Dentures, Crowns, Bridge, Veneers, Extractions, Cleaning,

ਪਰਵਾਸੀ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਵੱਸਦਾ ਪਿੰਡ ਬੋਪਾਰਾਏ ਕਲਾਂ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏ ਕਲਾਂ*

‘ਮੁੜ ਮੁੜ ਯਾਦ ਸਤਾਵੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੀ’, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਕਿਸੇ ਪਰਦੇਸੀ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਭਲਾ ਕੌਣ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੇ

ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ ਡਾਟ ਕਾਮ ‘ਤੇ ਪਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਥੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ

ਵੱਡਾ ਜਨਰੇਟਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ‘ਤੇ ਲੁਆ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਰ ਓ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਤਾ ਪਾਣੀ ਘਰ ਘਰ ਟੂਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ ਡਾਟ ਕਾਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੀ ਮਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਅਤੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਾਸੀ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਵੀ ਇਸੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਨ।

ਸੰਤ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ‘ਵੈਦ ਜੀ’ ਜੋ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ 95 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਨਗਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰਹਿ ਕੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੱਚਖੰਡ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠੀ ਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਵੈਦ ਜੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਪਰਦੇਸੀ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਤੇ ਵੱਡਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ। ਵੈਦ ਜੀ ਦੇ ਸੱਚਖੰਡ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਪਰਦੇਸੀ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆਨੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਖੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੋਪਾਰਾਏ ਕਲਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸੰਸਥਾ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਮਾਸਟਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਵੈਦ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਰੰਭਿਆ ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ ਪੈਂਤੀ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਰਪੰਚ ਬੀਬੀ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਸ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ

ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵੱਡਮੁਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਰੰਭੀ ਇਕਵੰਜਾ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਗਰੀਬ ਦੀ ਧੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਪਹੁੰਚਦੀ ਇਕਵੰਜਾ ਰੁਪਏ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਵੀਰ ਨੇ

ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਹੀ ਤੜਫਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤੇ ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ, ਪਿੰਡ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੜੀਆਂ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਖੜੂਨ ਜੋਗੀ ਥਾਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਿੱਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਘੁੰਮਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢ ਕੇ ਭਲੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ‘ਤੇ ਵੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਦੇਸੀ ਵੀਰਾਂ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਦੇਸੀ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣੇ ਔਖੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਦੇਹ ਸੰਭਾਲ ਘਰ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਸਾਂਭਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਲਈ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੀ। ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ

ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਮੂਹ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਰਚੰਦ ਸਫਾਈ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬੱਧ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸ਼ਗਨ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਅਰੰਭਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਗਨ ਗਰੀਬ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਇਕਵੰਜਾ ਸੌ ਰੁਪਏ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ

ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਵੀਰ ਆਪਣੇ ਤੱਪਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ। ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਸੋਫੇ ਬਣਾਇਆ। ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਮੁਹੱਈਆ

ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲੁਕਣ-ਮੀਟੀ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਜਨਰੇਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਵੀਰ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦ ਪਏ ਘਰਾਂ ਦੀ

ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਨਾਂਮਾਤਰ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀ ਤੇ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਵੀਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਾਲ ‘ਚ ਦੋ ਵਾਰ ਔਖਾਂ ਦਾ ਫਰੀ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਸੌ ਮਰੀਜ਼ ਆਪਣੀਆਂ ਔਖਾਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜੱਗ ਵਾਲਾ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਟਾਲ 24 ਘੰਟੇ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨਵੀਂ ਸਿੱਖ ਪਨੀਰੀ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਨਿਘਾਰ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਦੀ ਸੰਬਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜਾਹ ਬੱਚੇ ਕੇਸ ਰੱਖ ਕੇ ਸੰਬਿਆ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਕ ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀ ਵੀਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਵਧੀਆ ਸਾਈਕਲ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਪੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕਾਪੀਆਂ, ਫੀਸਾਂ ਤੇ ਵਰਦੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਦੋਣੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੇਸਧਾਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਿੰਮੇ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ‘ਚ ਹਰ ਸਾਲ ਟੁਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਅਪਗਰੇਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੱਬ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਇਕੱਲਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦਿਨ ਦੁੱਗਣੀ ਰਾਤ ਚੌਗੁਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ। ਰੱਬ ਰਾਖਾ।

*ਫੋਨ:916-273-2856

ਹਾਲੀਵੁਡ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਗੀਚੇ ‘ਚ ਖਿੜਿਆ ਦੇਸੀ ਫੁੱਲ ਕਰਨ ਬਰਾੜ

ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਸੱਚ ਜਾਗਦਿਆਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਫੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ 11 ਸਾਲ ਦੀ ਫੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹਾਲੀਵੁਡ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਉਪਰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖਵਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ‘ਡਾਇਰੀ ਆਫ ਏ ਵਿੰਪੀ ਕਿਡ’ (Diary of a Wimpy Kid) ਦੇ ਆਡੀਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ। ਕੋਈ 9 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਪਛਾੜ ਕੇ ਕਰਨ ਨੇ ਹਾਲੀਵੁਡ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਐਂਟਰੀ ਦਾ ਡੰਕਾ ਵਜਾ ਦਿੱਤਾ।

ਲੰਬੀ 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ ‘ਡਾਇਰੀ ਆਫ ਏ ਵਿੰਪੀ ਕਿਡ’ ਵਿਚ ਕਰਨ ਬਰਾੜ ਨੇ ਚਿਰਾਗ ਗੁਪਤਾ ਨਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ‘ਡਾਇਰੀ ਆਫ ਏ ਵਿੰਪੀ ਕਿਡ’ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਨਾਵਲ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ 28 ਮਿਲੀਅਨ ਵਿਕ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ‘ਤੇ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ 53 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਮਾਈ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਨ ਬਰਾੜ ਨੇ ਟਵੈਂਟੀਐਥ ਸੈਂਚੂਰੀ ਫੋਕਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਸਾਈਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਜੀਦਾ

ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਹ ਹਾਲੀਵੁਡ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਐਂਟਰੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਐਕਟਿੰਗ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਅਨਿਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਵੀ ਹੈ। ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਸਿਆਟਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਹ ਸੇਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਰਥਿਕ ਪਨਾਹਗੀਰ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੰਵਾਰਨ ਲਈ ਸਿਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਕੀ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਅਭਿਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਆਟਲ ਮਹਾਨਗਰ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਲ ਕਰੀਕ ਕਰਨ ਬਰਾੜ ਦਾ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਹੈ। ਕਰਨ ਬਰਾੜ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਰੱਬ ਕਰੇ ਉਹ ਲੰਮੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕਰੇ।

-ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਿਆਟਲ

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਰਵਾਇਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਨਮਭੂਮੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦੂਰੋ-ਨੇੜਿਓਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਜੁੜਿਆ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਬਹੁਤੀ ਥਾਈਂ 14 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਐਤਵਾਰ 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਬੁਧਵਾਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਐਤਵਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦਾ ਇੰਨਾ ਇਕੱਠ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲੱਭਣੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਚਾਗੀ ਭਾਈ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ। ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰਮਤਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ

ਚਾਗੀ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਂਦੀ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਬੀਬੀ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਘੁੰਮਣ, ਜੋਗਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੱਟ ਅਤੇ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਮੈਂਬਰ ਮੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ

ਹਲਫ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਭਾਈ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਟਵਾਲ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਲੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮਰਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰੰਗ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਵੇਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਢਾਲ ਵੀ ਇੱਕਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਚੋਲਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ

ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ

ਦਿਹਾੜੇ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਬ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਟਰੱਕਰ ਵੀਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਠਾਈਆਂ ਵੰਡ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕਾਰਟਰੇਟ 'ਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਕਾਰਟਰੇਟ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ (ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਮਰਪੁਰੀ): ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਗੀ ਬਣੀਆਂ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਟਰੇਟ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਰੋ ਹਾਲ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਖੇ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ 12 ਵਜੇ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਆਂ ਜਿਥੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੋਧ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਮਗਰੋਂ ਬੇਰੋ ਹਾਲ ਉਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਹਫਤਾ ਬੇਰੋ ਹਾਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਝੂਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਚੌਥਾ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਜੁਗੋ

ਜੁਗ ਅਟੱਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾਈ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਸਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜੋ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦੇ ਖਾਲਸਾਈ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜਾਹੇ ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਸਜੀ ਹੋਈ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਪਿਛੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਫਲੋਟ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਲੋਟਾਂ ਨਾਲ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਝੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਬੈਨਰ ਫਤੀ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਸਾਕਾ' ਦੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁੰਦਰ ਫਲੋਟ ਨਾਲ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਭਾ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਕਾ ਦੇ ਫਲੋਟ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਬੈਨਰ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਝੰਡੀਆਂ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੌਰਾਨ ਗੈਰ ਸਿੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਵੰਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ

ਜਾ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਰਥਣੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਅਤੇ ਸ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੈਕਸਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਕਰੀਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। 'ਸਾਕਾ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭਾਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਜੱਫਰਪੁਰ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗ ਸੰਤਾਂ, ਸਾਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਉ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਖਹਿਤਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਖੀਰ ਉਤੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭਾਈ ਜੰਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਤਕੇ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟ ਦਾ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਚਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਗਤਕਾ ਦਲ ਦੇ ਕਰਤਬਾਂ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਥਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਾਂਗ ਇਥੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਭਾਂਤ ਸੁਭਾਂਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਕੁਝ ਵੀਰਾਂ ਵਲੋਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇ ਸਟਾਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ। ਮੌਸਮ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਕੁਝ ਘੱਟ ਰਹਿਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਪਰ ਦੂਰੋ-ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਗਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਉਲੰਘ ਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਸਾਕਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਜੌਹਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪਿੰਕੀ, ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਖਲੀਲ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਲਸਾੜਾ, ਦਵਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬੇਬੀ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਮਾ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਬੇਰੋ ਹਾਲ ਅਤੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਸੁਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ ਨੇ ਬਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ।

ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਦੀਆਂ 'ਬੇਤੁਕੀਆਂ' !

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਬੇਹੱਦ ਚਰਚਿਤ ਗਾਇਕ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਚਰਚਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਸ਼ੇਰੀਲੇ ਤੇ ਭੜਕੀਲੇ ਟਰੈਂਡ ਤੋਂ ਅੱਕ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸਰਤਾਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਠਹੇਰਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੀਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੋਹ ਲੈਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਈ ਹੈ।

ਪਰ ਉਸਦਾ ਨਵਾਂ ਗੀਤ ਸੁਣ ਕੇ ਹਰ ਕੋਈ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਵਲੋਂ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਕਦੋਂ ਆਵੇਗਾ? ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਲਸ਼ਾਦ ਅਖ਼ਤਰ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਗਾਇਕ ਨੇ 'ਤੂੰ ਗੜਵਾ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਡੋਰ ਵੇ ਮਾਹੀਆ' ਵਰਗਾ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ*

ਸੰਜੀਦਾ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਇਕ ਔਰਤ ਦੇ ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਦ ਉਸੇ ਗਾਇਕ ਨੇ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਸੀ, 'ਦੇਸੀ ਬਾਂਦਰੀ ਵਲੈਤੀ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰੇ ਮੁੰਡਿਓ'। ਇੰਜ ਹੀ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ 'ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਏ ਕੱਚੀਏ ਵਪਾਰਨੇ' ਵਰਗਾ ਬਹੁਤ ਮਕਬੂਲ ਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਇਆ ਅਤੇ 'ਸਾਨੂੰ ਗਿਟਕਾਂ ਗਿਣਨ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਖ ਲੈ ਨੀ ਬੇਰੀਆਂ ਦੇ ਬੇਰ ਖਾਣੀਏ' ਵਰਗਾ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਸ਼ਕ ਮਜ਼ਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਮੀਰ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਬਣਾਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਗਾਇਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ? ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਸ਼ੌਹਰਤ ਦੀ ਹੋੜ ਵਿਚ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਵਕਤ ਸ਼ਾਇਦ ਗਾਇਕਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ (ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਹੀ ਨਹੀਂ)। ਉਂਜ ਉਹ ਸਫ਼ਾਈ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਹੋ ਕੁਝ ਹੀ ਪਰੋਸਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਲੋਕ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ, ਮਹਿੰਦੀ ਹਸਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਕਿਉਂ ਵਿਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਗਾਇਕ ਆਪਣਾ ਮਿਆਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਚ-ਪੱਧਰ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ)। ਉਂਜ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਫ਼ੀਮ ਖਾਣ ਜਾਂ ਡੋਡੇ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਅਸੀਂ ਅਫ਼ੀਮ-ਡੋਡੇ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਜਾ ਸਜਾ ਕੇ, ਪਰੋਸ ਪਰੋਸ ਕੇ ਰੱਖਾਂਗੇ?

ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਦਾ ਨਾਮ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਇਰੀ ਵੀ ਖੁਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਹ 'ਮਹਿਫਲੇ-ਸਰਤਾਜ' ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਾਇਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਕੱਚ-ਘਰਤ ਸਾਇਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਗੀਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ 'ਮਹਿਫਲੇ-ਸਰਤਾਜ' ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਬੰਦੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ:

'ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਕਿਆ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ, ਦੇਖੋ ਮੇਰਾ ਸਾਜ਼ ਮੇਰੇ ਹੱਥ 'ਚ ਐ, ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਵਾਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਏਥੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਉਹ ਦਰਅਸਲ ਸੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜੀ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ਨਸੀਬੀ ਐ, ਕਿਸੇ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੀਤ ਔੜੂ ਜਾਂਦੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਆ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਵੀ ਆਂ ਹੁਣ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਥੇ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ। ਪਿਛਲੇ ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਗੱਲ ਆ ਕਿ ਦੋ ਨੰਬਰ ਹੋਸਟਲ 'ਚ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਮੈਂ ਬੱਲੇ ਉਤਰਿਆਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਯਾਮਾ ਸੀਗਾ ਜੀ ਠੱਨਵੇਂ ਮਾਡਲ। ਸੈਕੰਡ ਹੈਂਡ ਈ ਲਿਆ ਸੀ ਵਿਚਾਰਾ, ਪਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਨੰਬਰ ਗੋਆ ਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗੋਆ ਦੀ ਕਰੋਜ਼ ਬਹੁਤ ਆ। ਨੰਬਰ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਮੋਟਰ ਸੈਕਲ ਮੇਰੇ ਘਰੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਇੰਡੀਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿਉ- ਜੀ ਏ ਜੀਰੋ ਵਨ ਕਹੱਤਰ ਠਾਸੀ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਉਹਨੂੰ ਲੋੜੀਦਾ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਸੋ ਅੱਛਾ ਮੈਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਬੱਲੇ ਆਇਆਂ। ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਇੰਡੀਆ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ

ਗਾਇਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਵੱਡੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਇਕ ਸਮਰਥ ਕਵੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਇਕ ਟਿਪਣੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਹੁੰਦੀ ਆ। ਬੱਲੇ ਬਾਹਰ ਮੋਟਰ ਸੈਕਲ ਖੜ੍ਹਾ। ਐਨ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢ। ਮੈਂ ਆ ਕੇ ਚਾਬੀ ਲਾਈ, ਕਿੱਕ ਮਾਰੀ ਅੱਧੀ ਕਿੱਕ 'ਤੇ ਸਟਾਰਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਯਾਰ ਕਮਾਲ ਹੋ ਗਈ ਇਹ ਤਾਂ। ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਚਾਰਾ ਮੇਰੇ ਅਰਗਾ ਮੋਟਰ ਸੈਕਲ ਤੇ ਸਟਾਰਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਓਥੇ ਮੈਨੂੰ ਓਸੇ ਵਕਤ ਆਮਦ ਹੋਈ, ਇਕ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਆਮਦ ਜਿਹੜੀ ਹੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਸ਼-ਏ-ਖ਼ਿਦਮਤ ਐ-

ਅੱਧੀ ਕਿੱਕ 'ਤੇ ਸਟਾਰਟ ਮੇਰਾ ਯਾਮਾ ਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ ਪਾ ਲਈ ਜੀਨ ਪਹਾਂ ਰੱਖਤਾ ਪਜਾਮਾ ਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ। ਜੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਤਾਜ ਨੇ ਇਹ ਕਿੱਡੀ ਵੱਡੀ ਯੱਬਲੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਗੀਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸੰਜੀਦਾ ਗੀਤ ਦੀ ਤੀਸਰੇ ਦਰਜੇ ਦੀ 'ਪੈਰੋਡੀ' ਹੋਵੇ। (ਕਾਸ਼ ਏਦਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ) ਪਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਤਾਜ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਗੀਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਕੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਗੀਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਗੀਤ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਰੱਬ ਜਾਣੇ। (ਵੈਸੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਤੁਤਕ ਤੁਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਨੀਜ਼ ਬੁੱਕ ਤੱਕ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਅਰਬਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀ?) ਪਰ ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਗਾਇਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੁਰ ਅਤੇ ਸਾਇਰੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਬੀ.ਏ. 'ਚ ਸੰਗੀਤ ਆਨਰਜ਼ ਵਜੋਂ ਲਿਆ। ਐਮ. ਏ., ਐਮ ਫਿਲ, ਪੀ ਐਚ ਡੀ. ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਗੀਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਬੰਦ ਹੈ: ਬੂਟ ਲੈ ਨਈਂ ਹੁੰਦੇ ਮੈਂ ਬੁਲਟ ਕਿਥੋਂ ਲੈ ਲਵਾਂ। ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅੰਕਲ ਵੀ ਹੈ ਨਈਂ ਜਿਹਨੂੰ ਕਹਿ ਲਵਾਂ। ਨਾਲੇ ਪੰਪ ਵਾਲਾ ਕਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਮਾਮਾ ਨੀ ਹੋਰ ਦੱਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ ਅੱਧੀ ਕਿੱਕ 'ਤੇ ਸਟਾਰਟ ਮੇਰਾ ਯਾਮਾ ਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ।

ਗਾਇਕ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ 'ਬੂਟ' ਤੇ 'ਬੁਲਟ' ਇਹ ਵੀ ਅਨੁਪਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ। (ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ 'ਬੱਬ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਅਨੁਪਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਉਦੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਇਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਸਰੇ ਵਿਚ ਆਉਣ। (ਜਿਵੇਂ- 'ਦਰਦ ਦਿਲੇ ਦਾ ਕਿੱਦਾਂ ਕਹੀਏ' ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ 'ਦੱਦਾ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ)। ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਸ ਦਾ ਭੇਦ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈਏ ਤਾਂ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੋਲ ਕੋਲ (ਮੇਰਾ ਮਹਿਰਮ, ਸੋਹਣਾ ਸੱਜਣ) ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਗੀਤ ਵਿਚ 'ਬੂਟ ਤੇ ਬੁਲਟ' ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪੂਰੀ ਸਤਰ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਬਦਿਕ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਸਾਇਰ+ਗਾਇਕ ਆਖਦਾ ਹੈ- ਨਾਲੇ ਪੰਪ ਵਾਲਾ ਕਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਮਾਮਾ ਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ।

'ਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ' ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਵੀ ਉਹ ਮਜਬੂਰੀ ਵਸ ਲਾ ਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਬਣਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੰਜ ਬਣੇਗੀ-ਪੰਪ (ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ) ਵਾਲਾ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਮਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੀ ਤੂੰ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ ਏਂ। ਬਿਲਕੁਲ ਜਿਵੇਂ 'ਯਾਰਾਂ ਦਾ ਟਰੱਕ ਬੱਲੀਏ' ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ-

ਜਿੱਥੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਪਰੋਠੇ ਖਾਵੇ, ਨੀ ਯਾਰਾਂ ਦਾ

ਟਰੱਕ ਬਲੀਏ। (ਟਰੱਕ ਨੇ ਪਰੋਠੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਖਾਣੇ ਹਨ!) ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਗਾਇਕ ਆਖਦਾ ਹੈ- 'ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਗਲੀ ਦਾ ਵਰਨਣ।' (ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਰੋਤੇ ਹੱਸਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾੜੀਆਂ ਵੀ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਗਾਇਕ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਇਹ ਨਿਰਾ ਗ਼ਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਗਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ 'ਬੂਟ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਬੁਲਟ' ਲੈਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਫੀਸਾਂ ਤਾਰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਬੰਦ ਹੈ ਗਾਇਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ- 'ਗੋਰ ਕਰਿਓ' - ਬਦਲੇ ਨੇ ਨੇਤਾ ਸਾਇਦ ਦਿਨ ਚੰਗੇ ਆਉਣਗੇ। ਚਿੱਟੀ ਜਿਹੀ ਲੈਂਸਰ 'ਤੇ ਯਾਰ ਗੋਤੀ ਲਾਉਣਗੇ ਲਾਹ ਕੇ ਬੁਸ ਮੈਂ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਉਬਾਮਾ ਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ। ਅੱਧੀ ਕਿੱਕ 'ਤੇ ਸਟਾਰਟ ਮੇਰਾ ਯਾਮਾ

ਅਭਿਆਸੀ ਦੌਰ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਪੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸਾਇਰ (ਜੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਲਿਖਣ ਦੀ ਚਿਣਗ ਹੈ ਤਾਂ) ਸਾਇਰੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਆਯਾਮ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ 'ਸੂਫੀ' ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕ (+ਗੀਤਕਾਰ) ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਨੇ 'ਯਾਮਾ' ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਉਦੋਂ ਗਾਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਰਚਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। (ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਤਮ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਗੀਤ ਉਸਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੀਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।) ਪਰ ਇਹ ਗੀਤ ਨਿਰਾਰਥਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਭਿਆਸੀ ਦੌਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਸਟੇਜ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ) ਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਮਿਆਰ, ਪੰਜਾਬੀਓ ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ!

ਅਸਲ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਵਪਾਰਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਐਨ ਸਾਡੀਆਂ ਬਹੁਗਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਸਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਹੂਰੀਆਂ ਦੀ

ਨੀ ਹੋਰ ਦਸ ਕੀ ਭਾਲਦੀ। ਇਹ ਗੀਤ ਪੈਰੋਡੀ ਹੈ, ਵਿਅੰਗ ਹੈ, ਹਾਸ-ਰਸ ਹੈ, ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ? ਸਾਡੀ ਸਮਝੋਂ ਬਾਹਰਾ ਹੈ। ਜੇ ਗਾਇਕ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹਲਕਾ-ਫੁਲਕਾ ਸੁਣਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਚਮੁੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਮਿਆਰ' ਏਨਾ ਨੀਵਾਂ ਹੈ? ਉਂਜ ਵੀ ਜਦੋਂ ਲੇਖਕ ਵਿਅੰਗ ਜਾਂ ਹਾਸ-ਰਸ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਲੇਖਕ ਦਾ ਕਰਤਵ ਦੁਗਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾਉਣਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ, ਅਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਕਰਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਗੀਤ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਕਾਮਯਾਬ ਹੈ, ਪਾਠਕ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਸਾਇਰੀ ਅਰੰਭ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਤਾਅ 'ਅਭਿਆਸੀ ਦੌਰ' ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਤੁਕ-ਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਕ-ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਖ਼ਿਆਲ ਫੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹ ਅਭਿਆਸੀ ਦੌਰ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪੱਕਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੈਅ, ਤੋਲ ਉਸਦੇ ਖ਼ੂਨ ਵਿਚ ਰਚਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁਲੰਦ ਤਖ਼ਲੀਅਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਹਿਰ-ਵਜ਼ਨ ਵਿਚ ਢਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਚਕਾਚੌਘ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਵੈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਖੁੱਸਦੀ ਹੈ। ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਜੇ ਕੁਝ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਸੰਜੀਦਾ ਤੇ ਸੁਰੀਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ। ਲੋੜ ਹੈ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਵਾਦ ਬਦਲਣੇ ਪਣਗੇ। ਦੂਜਾ, ਹਲਕਾ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੋੜਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਤੀਜਾ, ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਉਸਤਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੰਗੀਤ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਖੇਤਰ ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੁੰਬਾਂ ਵਾਂਗ ਉਗੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਪੁਛਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਸੂਰੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਤਾਂ ਸੰਜੀਦਾ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗਿਆ। ਦੂਸਰਾ, ਉਸਤਾਦ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੀ ਏਨੀ ਤਿੱਖੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਟਿੱਚਰਾਂ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। (ਉਸਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਸੀਂ ਹਲਕਾ ਫੁਲਕਾ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੇਗੁਰੇ ਤੇ ਬੇਸੂਰੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ)

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਸਤਾਦੀ-ਸਾਗਿਰਦੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਪਰੰਪਰਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਉਸਤਾਦ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਿੱਖਿਆ? ਉਹ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਜੀ ਬਸ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ।' ਕਈ ਕੈਸਿਟਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਢਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸਤਾਦ ਬਾਦ ਵਿਚ ਧਾਰਦੇ ਹਨ। ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਨੇ ਵੀ 'ਯੂ ਟਿਊਬ ਦੀ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੱਕ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਿਆ ਤਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸਤਾਦ ਨਹੀਂ ਧਾਰਿਆ। ਜੇ ਇਕੱਲੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੱਡੇ ਗਾਇਕ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੰਨਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੈ।

ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ ਲਿਖਦਾ ਹੈ- ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁਰੀਦ ਆਪਣੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਫਾਲਾਂ ਦੀ ਪਾਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਅੱਗੇ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ... ਮੁਰੀਦਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਸ਼ਮੀਲ ਦਾ ਨਾਇਬ ਹਾਜੀ ਮੁਰਾਦ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ- 'ਦਰਖ਼ਤ ਦੀ ਠੰਢੀ ਛਾਂ ਹੋਣ ਬੈਠੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਭਲਕੇ ਪਹੁ ਫੁੱਟਦੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਆਪ ਦੱਸਣਗੀਆਂ।' ਸੰਗੀਤ ਤਾਂ ਇਬਾਦਤ ਹੈ, ਸਾਧਨਾ ਹੈ, ਤਪੱਸਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੁਸਰਤ ਫ਼ਤਹਿ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਸੀ, 'ਤੁਸੀਂ ਰਿਆਜ਼ ਦਾ ਏਨਾ ਵਕਤ ਕਿਵੇਂ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹੋ?' ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਜਿਵੇਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ।'

ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਵਾਲ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਵਾਂਗੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਨੂੰ ਪੱਗ ਦੇ ਬੱਲਿਓ ਦੀ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। (ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ 'ਅੱਜ ਦਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ' ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ)। ਉਸਦੀ ਇਹ ਸੂਰਤ ਦੇਖ ਕੇ 'ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ' ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲਾਈਨਾਂ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ-ਉਸਨੇ ਟਾਲਸਟਾਏ ਦੇ ਟੋਪ ਵਰਗਾ ਟੋਪ ਤਾਂ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਿੱਥੋਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਕਹਾਵਤ ਹੈ-ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਦਮੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣੇਗਾ? (ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਰਤਾਜ ਨੂੰ 'ਸੂਫੀ' ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੈਠ ਕੇ ਗਾਉਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੂਫੀ ਜਾਂ ਵਧੀਆ ਗਾਇਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਠ ਕੇ ਉਹ ਗਾ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ?)

ਉਂਜ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਚਰਚਿਤ ਗਾਇਕ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਸਾਇਰੀ ਦਾ ਚਮਕਾਰਾ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਰੋਤੇ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਚਮਕਾਰਾ ਖਾਲਿਸ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਮਕ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਮੁਲੰਮੇ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਮਕ ਅਤੇ ਮੁਲੰਮੇ ਦੀ ਚਮਕ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਾਇਕੀ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਰੋਤੇ ਨੂੰ ਸੰਮੋਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਰੋਤਾ ਰਤਾ ਕੁ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਸੰਮੋਹਨ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਤੇ ਸਾਇਰੀ ਦਾ ਖੋਖਲਪਨ ਝੱਟ ਜਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰੋਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਕੀ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਤਾਂ ਇਕ ਸਤਰ ਦਾ ਦੂਸਰੀ ਸਤਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਬਣਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਖੂਬਸੂਰਤ ਫੁੱਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਪਰੋ ਕੇ ਜਾਂ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਹਾਰ ਜਾਂ ਗੁਲਦਸਤਾ ਕੋਈ ਕੋਈ ਹੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਤਾਜ ਨੇ ਸਤਰਾਂ ਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਸਿਰ ਪਰੋਣ ਦਾ ਕਲਾਮਈ ਤਰੀਕਾ ਉਸ ਕੋਲ ਲਗਪਗ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਚਰਚਿਤ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਚਰਚਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਫ਼ਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚਰਚਿਤ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਚਮਕੀਲਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼ੇਰ-

ਸਰਾਬੇ ਤੇ ਨੱਚਣ-ਭੁੱਤਕਣ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਦਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਅ ਖਾਲੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਬਦਲ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਬਦਲ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿੰਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਦੇਗ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਾਣਾ ਹੀ ਚੁਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਸੰਜੀਦਾ ਬਹਿਸ ਫ਼ੇਡਨ ਦਾ ਹੈ।

ਪੋਸਟ ਸਕ੍ਰਿਪਟ

*ਦੀਪ ਜਗਦੀਪ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸੰਜੀਦਾ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਤਿੱਖਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਬਣਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸਨੇ ਇਕ ਵਖਰਾ ਹੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀਆਂ ਭੂਲ-ਭੁਲੱਈਆਂ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ, ਦਮ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਸਰੋਤਾ ਸਰਤਾਜ ਦੇ ਕਾਵਿਮਈ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੋਇਆ, ਅਸਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ-ਕਰਤਾ ਕਦੇ ਤਤਫ਼ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਅਤੇ ਕਦੇ ਸਰਤਾਜ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਫੈਲ ਰਹੀ ਮਸਨੂਈ ਜਿੱਤ ਦੀ ਬਨਾਵਟੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

*ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਯਾਰ, ਇਹ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਪਗੜੀ 'ਤੇ ਘੁੰਗਰੂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ?'

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਲਗਦੇ ਘੁੰਗਰੂ?'

ਅਮਰੀਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਗਿੱਟੇ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਪਗੜੀ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦੇ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਡਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿਤੇ ਪੱਗ ਥੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਫਿਫਟੀ ਗਿੱਟੇ ਨਾਲ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹ ਲਵੇ।'

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਯਾਰ ਘੁੰਗਰੂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਜੁਗਨੀ ਲੱਗਦੀ ਐ?'

ਅਮਰੀਕ ਬੋਲਿਆ, 'ਫਿਰ ਕੀ ਐ, ਜੁਗਨੀ ਵੀ ਗਲ 'ਚ ਪਾਈਦੀ ਐ। ਆਪਾਂ ਫਿਫਟੀ ਗਿੱਟੇ ਨਾਲੋਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਗਲ 'ਚ ਪਾ ਦਿੰਨੇ ਆਂ।'

ਦੀਪ ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਨਾਮ 'ਸਰਤੋਚ' ਹੈ ਜੋ ਇਰਾਨੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੂਫੀਆਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ

ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਸਰਤਾਜ ਦੇ

ਲਾਈ ਲੱਗ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਜਾਨੇ ਆਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਛੱਡ ਮੱਥੇ ਪੀਰਾਂ ਦਰ ਟੇਕਦੇ ਜਾਵਾਂ ਸਦਕੇ ਆਹ ਨਵੇਂ ਹੀ ਰਵਾਜ ਦੇ, ਪੱਗਾਂ ਤੇ ਤਵੀਤ ਨਾ ਬੰਨਣ ਲੱਗ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਤਾਜ ਦੇ। ਗਲ 'ਚ ਪਾ ਲੈ ਚਾਹੇ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਗਾਨੀਆਂ ਪੱਗ ਸਾਡੀ ਨਾਲ ਨਾ ਤੂੰ ਕਰ ਛੇਤਖਾਨੀਆਂ ਅਸੀਂ ਆਸ਼ਿਕ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਏਹ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਪੱਗਾਂ ਤੇ ਤਵੀਤ ਨਾ ਬੰਨਣ ਲੱਗ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਤਾਜ ਦੇ। ਬੰਨੇ ਦਸਤਾਰ ਕਰੋਂ ਗੱਲ ਔਲੂ ਤੇ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਕਰੋਂ ਨਾ ਤੂੰ ਗੱਲ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਆਂ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇ ਹੋਰ ਵੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ... ਪੱਗਾਂ ਤੇ ਤਵੀਤ ਨਾ ਬੰਨਣ ਲੱਗ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਤਾਜ ਦੇ। ਕਦੇ ਜੀਨ ਕਦੇ ਗੱਲ ਕਰੋਂ ਤੂੰ ਪੰਜਾਮੇ ਦੀ ਦੁਜਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਹਾਵੇਂ, ਗੱਲ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਯਾਮੇ ਦੀ ਇਹ ਤਾਂ ਅੱਖੀ ਘੱਟਾ ਸੋਹਣਿਆਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੱਗਾਂ ਤੇ ਤਵੀਤ ਨਾ ਬੰਨਣ ਲੱਗ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਤਾਜ ਦੇ।

-ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਕੌਮ ਦੇ 'ਸਰ' ਤੋਂ 'ਤਾਜ' ਡਿੱਗਦਾ ਫਿਰ ਉਥੇ ਬੇਗਾਨੇ 'ਸਰਤੋਚ' ਹੀ ਸੱਜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਆ।

*ਸਰਤਾਜ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਗੀਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁਰਤ ਪਿਛਾਂਹ ਵੱਲ ਪਰਤ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ੀਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬੋਹੁਦਾ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਈਆਂ। ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਨੇ, ਕਦੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਤਾਦ ਸ਼ਾਇਰ ਉਲਫ਼ਤ ਬਾਜਵਾ ਮਖੌਲ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਯੋਗਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੀ ਐ, ਇਕ ਸਤਰ ਏਥੋਂ ਫੜ੍ਹ ਲਓ, ਇਕ ਓਥੋਂ-

ਨੈਣ ਤੋਰੇ ਇੰਜ ਗੋਰੀਏ
ਜਿਉ ਬੂਰੀ ਮੱਝ ਦੇ ਸਿੰਗ
ਹਵਾ ਆਈ ਝੜ ਜਾਣਗੇ
ਪਵੇਂਗੀ ਕਿਹੜੇ ਰਾਹ।

ਜਾਂ
ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਝੋਟਾ ਚਰਦਾ
ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਚੱਕੀਰਾਹਾ
ਧੌਣੋਂ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ
ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਸੰਗਰਾਂਦ

ਜਾਂ
ਉਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਦਾ
ਚੈਨ 'ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਪੱਚਾ

*ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਬੰਦਾ

ਪਿੱਤਲ ਨੂੰ ਪਿੱਤਲ ਕਹਿ ਕੇ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਸੋਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਪਿੱਤਲ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੂਫੀਵਾਦ ਦਾ ਦੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸੁਣਾ ਬੋਸਿਰ-ਪੈਰ ਗੀਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਕਾ ਕਸਤੂਰੀ ਦਾ ਤੇ ਵੇਚ ਹਿੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ-ਨੁਮਾ ਗਾਇਕੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਧੱਬਾ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਸੰਤਾਂ ਤੇ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਤੋਹੀਨ ਹੈ। ਜੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੂਫੀ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਾਮਦ ਅਲੀ ਬੋਲਾ, ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਬਾਹੂ, ਆਬਿਦਾ ਪਰਵੀਨ ਜਾਂ ਸਾਈ ਜ਼ਹੂਰ ਵਰਗੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇ। ਵਾਲ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਤੇ ਸਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕੋਈ ਸੂਫੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਸੂਫੀਅਤਾ ਦਾ ਘਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ।

*ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਅੰਬੇਦਕਰਵਾਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸੋਢੀ ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ ਆਖਦਾ ਹੈ, 'ਸਰਤਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਸ਼ੇਖਚਿਲੀ ਹੈ।'

*ਕਾਰਟਰੇਟ ਵਸਦਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪੇਂਡੂ ਨੇ ਸਰਤਾਜ ਦੀ ਕੈਸਿਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਦਸ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੇ ਸੁਣੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੇਂਡੂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ, 'ਤੂੰ ਯਾਰ

ਮੇਰੇ ਦਸ ਡਾਲਰ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁਟਵਾ ਦਿੱਤੇ।'

*ਮੈਂ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਯਾਰ ਸਰਤਾਜ ਦਾ ਗੀਤ ਹੈ-

ਇਹ ਜੋ ਬੋਨੂੰ ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਂਦੇ
ਚੋਬਰ ਚੌੜੇ ਸੀਨੇ
ਯਾਰ ਨਗੀਨੇ
ਮਾਂ ਦੇ ਦੀਨੇ...

ਉਹ 'ਮਾਂ ਦੇ ਦੀਨੇ' ਗਾਲੂ ਕੱਢ ਹੀ ਕੱਢ ਗਿਆ। ਗਾਲੂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਮਾਂ ਦਾ ਦੀਨਾ' ਕਹਿ ਦਿਉ ਅਗਲਾ ਸਿਰ ਪਾੜ ਦਿੰਦੇ। ਉਝ ਵੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਰਗੀ ਕੋਮਲ ਕਲਾ ਵਿਚ 'ਗਾਲੂ' ਦਾ ਜਦੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਪੀੜ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੈਰ! ਇਹ ਗਾਲੂ ਕਿਹਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?'

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਦੇਖੋ ਸਰੋਤੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਗਾਇਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਾਲ ਕੱਢ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਹੀ ਚਲੇ ਗਈ।'

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਨੇ ਗੱਲ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰੀ, 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਰੋਤੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ 'ਰੱਬ ਵਰਗੇ' ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਚੋਰਾਂ, ਠਗਾਂ, ਕਾਤਲਾਂ, ਜ਼ਾਲਮਾਂ, ਧੋਖੇਬਾਜ਼ਾਂ, ਕਮੀਨਿਆਂ ਆਦਿ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਈ-ਦਵੈਤ ਦੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਇਹ 'ਰੱਬ ਵਰਗੇ' ਸਰੋਤੇ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਈ-ਦਵੈਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਟ-ਪਟਾਂਗ ਤੇ ਬੇਸੁਰਾ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ੋਅ ਭਰ ਕੇ, ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਮਾਣੇ ਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਮਾਣ' ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਫ਼ਰਾਖ-ਦਿਲੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰੱਬ ਹੀ ਵਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

*ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਹਰਵਲਭ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ- 'ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਨਾ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸਮਝ ਹੈ ਨਾ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ।'

*ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਉੱਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ 'ਸਾਈ' ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਹਾ- 'ਇਸ ਗੀਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ-

ਉਏ ਸਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਗਾਉਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾਈ,
ਉਏ ਸਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਸਿਖਾਈ,
ਉਏ ਸਾਈ, ਮੈਨੂੰ ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਈ...।

(ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਆਨ ਲਾਈਨ ਡਾਟ ਕਾਮ, ਅੰਕ ਅਪ੍ਰੈਲ 2010 (ਪੰਨਾ 7) ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਰਤਾਜ ਨੇ ਉਸਤਾਦ ਦਾਮਨ, ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਤਰਲੋਕ ਜੱਜ ਆਦਿ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੰਘੀ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਾਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਰਤਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਹੋਵੇ। ਤਰਲੋਕ ਜੱਜ ਨੇ ਤਾਂ (ਅਜੀਤ ਜਲੰਧਰ 09 ਅਪ੍ਰੈਲ 2010 ਵਿਚ) ਸਰਤਾਜ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤੇ, 'ਮਹਿਫਲੇ-ਸਰਤਾਜ' ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਦਿਆਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।)

*ਤਿਰਫ਼ੀ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਲੇਖਕ ਜਸਵੰਤ ਸ਼ਾਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਅਜੇ ਤਾਂ ਰੋਮੀਓ (ਜੈਜੀ ਬੀ) ਦੇ ਸੁਲਾਂ ਵਰਗੇ ਤਿੱਖੇ ਵਾਲ ਵੀ ਠਾਂਹ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕੋਝਾ ਫੈਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਲਾਵੇਗਾ। ਆਖਰ ਇਹ ਪੱਗ ਬੱਲਿਓ ਦੀ ਵਾਲ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?' ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਸਰਤਾਜ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਦੇ ਚਾਰ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ- 'ਪਾਪਾ ਏਨੂੰ 'ਜੂੜੀ' ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਆਉਂਦੀ?'

...ਓਧਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਮਾਸੂਮ ਸਵਾਲ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਏਧਰ ਅਸੀਂ ਸੁਰ ਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ 'ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜੂੜੀ' ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਾਂ...!!!

*(ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਦਾ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ)

-ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ

ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਜੇਹੇ ਸੰਜੀਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ, ਏ ਕੇ ਐਂਟਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਨਾਬ ਮੁਖਰਜੀ ਜਿਹੇ ਸੰਜੀਦਾ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿੱਝੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਵਾਹ ਸਾਰਕੋਜ਼ੀ ਜਿਹੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਰਲਿਸਕੋਨੀ ਜਿਹੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਇਸੇ ਹੀ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਜੇਹੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਸ਼ਹਿਰੀਅਤ ਪੱਖੋਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੀਆਂ ਖਸਲਤਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਬੜੀ ਮੌਜੀ ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਪੰਡੀ ਝਾੜ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਧੁਰ ਦੱਖਣੀ ਰਾਜ ਕੇਰਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਤਾ ਲਿਲੀ ਥਰੂਰ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਪਿਤਾ ਚੰਦਨ ਥਰੂਰ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਗ੍ਰਹਿ ਲੰਡਨ ਵਿਖੇ 9 ਮਾਰਚ 1956 ਨੂੰ ਜਨਮਿਆ। ਬਚਪਨ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲੰਡਨ ਦੀ ਉਪ ਬੋਲੀ ਕੋਕਨੀ ਵਿਚ ਹੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਮੌਂਟਫੋਰਟ ਸਕੂਲ ਯਰਕੋਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਬੰਬਈ (ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਮੁੰਬਈ) ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆ ਉਸ ਨੇ ਕੈਪੀਅਨ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਸਕੂਲ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਕੈਂਬਰਿਜ) ਉਸ ਨੇ ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰਜ ਕੋਲਜੀਏਟ ਸਕੂਲ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬੀ.ਏ. ਉਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਲਜ ਸੇਂਟ ਸਟੈਫੀਜ਼ (ਅੰਨਿਟ

ਰੰਗਲਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ

ਟਿਏਪਹਏਏਸ) ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਉਹ ਬੜਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੈਸਾ ਚੂਸੋਂ ਟੈਸ ਦੀ ਟਫਟਸ (ਨੁਾਟਸ) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਫਲੈਚਰ ਸਕੂਲ ਆਫ ਲਾਅ ਵਿਖੇ ਦਾਖਲਾ ਉਸ ਨੇ ਵਜ਼ੀਰਾ ਲੈ ਕੇ ਲਿਆ।

ਬਾਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਸੇ ਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ 1978 ਵਿਚ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

1978 ਵਿਚ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਸੁਰਨਾਰਥੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਹਾਈ

ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਰਿਆਲਾ ਜੈਨੀਵਾ (ਘਣਨਵਾਦ) ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੈ, ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ। ਇਸੇ ਨੌਕਰੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ 1981 ਤੋਂ 1984 ਤਾਈਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਅਤੇ ਲਾਉਸ ਦੇ ਸੁਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਜੋ ਸਿੰਘਾਪੁਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। 1989 ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਤੌਰ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਨਾ ਏਜੰਸੀ (ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ। 1997 ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ

ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਕੋਫੀ ਅਨਾਨ ਨੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਅੰਡਰ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਜਨਰਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। 2003 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਡਰ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਜਨਰਲ ਬਣਾਇਆ। 9 ਫਰਵਰੀ 2007 ਨੂੰ ਕੋਫੀ ਅਨਾਨ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ।

2006 ਵਿਚ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਵਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਕੋਫੀ ਅਨਾਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਵਾਸਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੀ ਬੀ ਸੀ

ਲੰਡਨ ਨੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕਾਬਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਸਵੱਰ ਕੀਤਾ। ਲੇਕਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਤਾਣ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਨ ਕੀ ਮੂਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬਣਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। 2007 ਵਿਚ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਭਾਵ ਹੈ ਵਾਹ ਵਾਹ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 33 ਸਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਅਤੇ ਯੈਂਕੀ ਅਪਣਾਈ ਨਹੀਂ।

ਮਈ 2009 ਵਿਚ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਤ੍ਰਿਵੈਂਦਰਮ (ਠਰਵਿਅਨਦਰਮ) ਕੇਰਲ ਤੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਆਸਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਆਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੂੰ ਟਵਿੱਟਰ (ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ) ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੌਕ ਸ਼ਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਬਾਤ ਦਾ ਬਤੰਗੜ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਰੰਗੀਲੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਇਕ ਸੁੰਦਰੀ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨਾਲ ਹਨ। ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਨੇ ਸੁਨੰਦਾ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਕੋਚੀ ਲੀਗ ਵਿਚ 70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਧਨ ਖਰਚੇ ਭਾਗਦਾਰੀ ਵੀ ਦਿਵਾਈ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਦੇ ਰੋਮਾਂਚਕਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਇਕ ਅਣ ਲਿਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹਿਮਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤਾਈਂ ਉਹ ਕਮਰਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਕਮਰੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਭੇਦ ਰਹੱਸ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ...

(ਸਫਾ 14 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਬਾਬਰ ਇਵਾਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ ਦੇ ਕਸੀਦੇ ਪੜ੍ਹੇ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਵਾਨ ਅਤੇ ਮਲਿਕ ਦਾ ਹਕੂਮਤ ਵਿਚ ਉਹੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਕ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਲੈਕ ਹੋਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਛਵੀ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੂਸ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਸ਼ਰੂਆਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਵਿਚ ਕਸੀਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਭਾਰ ਹਨ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀਆਂ ਬੇਵਕੂਫੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਐਨ.ਆਰ.ਓ. ਜਿਹੇ ਜਾਣੇ ਪਹਿਚਾਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਅਵਾਮ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਗਿਲਾਨੀ ਦੇ ਕੋਲ ਇਕ ਰਾਸਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਧਰੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਕਾ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਸਕਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾਫ਼ਰਮਾਨੀ ਦੇ ਧਾਤੂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਹੋਏ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦੇਖੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਰਾਸਤਾ

ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਹਿਰ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਇਹੀ ਨੀਤੀ ਖਰਾਬ ਰਾਜ ਕਾਜ ਦੀ ਵੀ ਜਣਨੀ ਹੈ। ਬੇੜੀ ਜਿਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਜ਼ੋਸ਼ ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਭਰੇ ਸੈਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਜੁਟਾ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਘਟੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਾਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਬਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਯਾਨੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਬਣ ਜਾਣ ਜੋ ਉਹ ਹਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਿਲ ਦਲਦਲੀ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਖੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣਗੇ। 18ਵੀਂ ਸੋਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਵਧਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਕਰ ਉਗਰਾਹੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹੋ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਕਪਟੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਯਾਨੀ ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਅੱਡਣੇ, ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਬੰਧਕ ਕਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਧਨ ਖਿੱਚਣਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਹੋਣ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਮਝ ਪਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਟੀਆ ਤਰਤੀਬ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲੇਗੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਦਦ 'ਤੇ ਆਸ ਲਗਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਏਗੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਸੁਧਰ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੱਬਲ ਤਾਂ ਇਸ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵਕਤ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਏਗੀ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਸਮੱਸਿਆ ਸੁਲਝਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਰਤੋਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਦਮ ਤੋੜਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ, ਘੱਟਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੇ ਵਧਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਤੀਹਰੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ

ਕਰੇ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਆਧੁਨਿਕ, ਇਕਾਗਰ ਅਤੇ ਚੌਕਸ ਅਗਵਾਈ ਹੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕ ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 10 ਵਜੇ ਅਤੇ ਸਮਾਪਨ 4 ਵਜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ। 18ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸੱਤਾ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਹਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਖਣਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਝਾ ਮੁਲਕ ਨਵੀਂ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਰਾਹਤ ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਇਥੇ ਲੰਬੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕੁਈਨਜ਼ ਕਾਲਜ ਕੋਲਡਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਰਾਹਤ ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਨੂੰ ਲਾਮਿਸਾਲ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਤ 7.30 ਤੋਂ 11 ਵਜੇ ਤਕ ਚਲਿਆ। ਸੁਪਰ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਦੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਆਰ ਕੇ ਵੀਓਓ ਵਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਮੁੜਨਾ ਪਿਆ।

ਮਰਹੂਮ ਉਸਤਾਦ ਨੁਸਰਤ ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਰਾਹਤ ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਲੀ ਰਖਿਆ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਇਹੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁਣ ਮੁੜ 8 ਮਈ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹੀ ਕੋਲਡਨ ਸੈਂਟਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਟਾਇਰਾ ਬਿਊਨਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ):

ਹਰ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਨਿਕਲਦੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਾਇਰਾ ਬਿਊਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਲੈ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ. ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸ. ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜੀ ਪਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਪਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਜਾਨਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸ. ਪੰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਬਾਕੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਅਤੇ-ਪਤੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕੇ, ਪਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਫੜਾਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬੋਰਡ ਦੇ 51 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਓਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਸੰਪਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਲਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਸੁਣਨ ਬਾਦ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸ. ਪੰਮਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਕ ਜਨਤਕ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸੰਪਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਕੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ ਉਪਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤੀ

ਗਈ। ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ. ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੰਮੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਿਛੇ ਦਰਅਸਲ ਇਕ ਗੁੱਝੀ ਭਾਵਨਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਧੜਾ ਜਿਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸ. ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ 2008 ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਦਰਅਸਲ ਸਟਰ ਕਾਉਟੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤਾਂ ਸਿਆਟਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ਅਤੇ 4 ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸਟਰ ਕਾਉਟੀ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੈਂਸ ਧੜਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਰੁੱਝੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਬੈਂਸ ਧੜਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਭੁਗਤਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸਾਝ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਗਲਬੇ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕਈ ਆਪਹੁਰਦੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਵੰਬਰ 2009 ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਦੋਸਾਝ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਬੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ 4 ਸਾਲ ਲਈ ਵਧਾ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹਰ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫਤੇ ਹੋਣੀ ਤੈਅ ਹੈ। ਆਮ ਰਾਜਸੀ ਹਲਕੇ ਸ. ਦੋਸਾਝ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖਾਸੇ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਤੋੜ-ਭੰਨ ਕਰਕੇ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਫਰੀਮਾਂਟ ਅਤੇ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਲੈਨਰਾਕ ਵਿਚ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ
- *2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

National Truck Driving School

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Rana
Cell:916-502-7733

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

Law Office of Navdeep S. Jhaj

Immigration Law Attorney
General Legal Practice

Navdeep S. Jhaj
Member, American Immigration Lawyers Association

Estate Planning
Personal Injury
Bankruptcy

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਜਨਰਲ ਲਾਅ
- ਪਰਸਨਲ ਇੰਜਰੀ
- ਬੈਂਕਰਪਸੀ
- ਐਸਟੇਟ ਪਲਾਨਿੰਗ

1930 W Hubbard, 2nd Floor, Chicago, IL 60622
Voice: 312.404.8893, Fax: 312.243.2277
email: navjhaj@me.com

ਅਰਬ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਯਾਫ਼ਤਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ

ਹਾੜ੍ਹਾ ਵੇ ਏਡਾ ਜੁਲਮ ਨਾ ਕਰ ਹਾਕਮਾ...

ਸਵਰਗ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਖਾਂ ਭਾਰ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਲਾਰੀ 'ਚ ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੇ ਹੋ ਡਰਾਈਵਰ-ਕੰਡਕਟਰ ਨੇ ਵੀ ਟਿਕਟ ਕੱਟਣ ਲੱਗਿਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਰਕ ਦੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਵੀ ਬਾਬਿਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਤੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਡਿਗੇ ਪਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਨੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਵੈਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਨੇ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚ ਕੱਟੜਵਾਦ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਚਾਪਲੂਸ ਪੈਰੋਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਪੈਰ ਨਾਲ ਨਾ ਨੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਾਹਜ ਹਾਲੇ ਐਵਰੈਸਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਪਾਪ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਵੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਨਿੰਦੀ ਜਾਵੇ, ਕਈਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਆਦਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਕਸਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੇਖੋ, ਜੀਹਨੇ ਕਦੇ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਵੀ ਜਾਣਦੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਛੋਕਰਾ ਹੈ, ਜੀਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁੱਥਈ 'ਚ ਅੱਤ ਮਚਾਈ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਦਰਜਨਾਂ ਸੁਹਾਗ ਉਜਾੜ ਕੇ ਆਪ ਵੀ ਮਰ ਗਏ। ਤੇ ਇਸ ਛੋਕਰੇ ਨੂੰ ਪਾਣ ਸਾਰੀ ਧਰਮ ਦੀ ਹੈ, ਬ੍ਰੇਨ ਵਾਸ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਪੌੜੀਆਂ ਰਖੀ ਲਾਲ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਲੱਖ ਪਾਵੇ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਡੱਢ ਸਾਲ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅੱਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਟੱਪੀ। ਪਰ ਕਸਾਬ ਵਰਗਾ ਜੇ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਅਰਬ ਜਾਂ ਜਿਥੋਂ ਦਾ ਉਹ ਹੈ, ਉਥੇ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੰਦਰੀਂ ਦਿਨੀਂ ਕਾਜੀਆਂ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੇਣੇ ਸਨ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੱਡੋ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਧਨਵਾਨਾਂ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੰਜਮ ਤੇ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਭੱਜ ਗਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਬਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਉਮੈ, ਮੈਂ ਤੇ ਆਕੜ। ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ, 'ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ, ਮਾੜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਪੈਂਦੀ ਏ, ਤਕੜੇ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ।' ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗਣਿਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਹੋਰ ਤਰਮੀਮ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਉ ਕਿ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਦਾ ਸੱਤੀਂ ਵੀਹੀਂ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਅੱਠੀਂ ਵੀਹੀਂ ਸੌ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੋਠ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਫੰਦੇ ਵਲ ਕਦਮ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸੇ ਲਈ ਧਰਮੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਜੈਕਾਰੇ 'ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਫਿਰ ਸ਼ਾਇਦ ਤਰਸ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ...

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੋਰਾ

ਵਾਲੀ ਸੱਪ ਦੀ ਲਕੀਰ ਖਿੰਚਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਮ ਵੀ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰੀਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੁਣਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਹ ਕਾਫ਼ਰ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲੋਂ ਲਾਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਪ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬੰਗਲਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਪਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪਸੂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਭੈੜਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਦੁਬਈ ਵਿਚਲਾ ਸੋਨਾਪੁਰ ਕੈਂਪ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਜੀਭ ਭੱਜ ਕੇ ਦੰਦਾਂ ਹੇਠ ਵੜ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਕੀ? ਇਹ ਲੋਕ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿਵੇਂ ਹਨ? ਇਹ ਕੈਂਪ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਬਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਉਸਾਰੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪੂਰੇ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੁਬਈ ਦਾ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਦੁਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਲ ਜਾਵੋਗੇ ਤਾਂ ਨੱਕ ਮੂਹਰੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੱਡਾਰੋਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ ਹੋਈਏ। ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਈ ਕਈ ਕਾਮੇ ਕੁੱਕੜਾਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਟੈਂਡ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਜੁੜਵੇਂ ਮੰਜੇ ਹਨ ਤੇ ਸੈਲਫ਼ 'ਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਂਗ ਇਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਪਰ ਥੱਲੇ ਹੋ ਕੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਕੰਟੀਨ 'ਚ ਵੱਡੀਆਂ ਨੀ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਤੇ ਪੂਰੇ ਮੱਛੀਆਂ ਤੜਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕੁਝ। ਵੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਥੇ ਵੀ ਗੇੜਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ।

ਚਲੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਹੁੰਦੇ-ਪਰੇ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੀਬੀ-ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ 'ਕੱਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਅਤਿ ਦੀ ਗਰਮੀ 'ਚ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਭਾਰੇ ਤੰਬੂਕਾਂ (ਇੰਟਾਂ) ਨਾਲ ਘੁਲਦੇ ਥੱਕ-ਟੁੱਟ ਕੇ ਆਬਣੇ ਘੁੱਟ ਲਾ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖਿਲਰਿਆ ਨੈਟ-ਵਰਕ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਏਨੇ ਜਾਦੂਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਕਿ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਟਰੱਕ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਇਸ ਗੋਰਖਧੰਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਸਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਭਾਅ ਸੁੱਟਣੇ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਸਸਤੀ ਸਰਾਬ ਵੱਚਣੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਾਬ ਮਾਫ਼ੀਆ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹਦੇ 'ਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਘੁਸੇ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੰਡੇ ਨਾਲ ਗੰਢਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਚਿੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖਾਰ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੁਖਬਰੀ ਕਰਕੇ ਫਸਾਇਆ ਵੀ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਕ ਖਬਰ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ 'ਚ ਵਾਹਵਾ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟਾਪਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਮਾਫ਼ੀਏ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਰਗਨਾ ਸੀ ਕਿ ਨਮਕਹਰਾਮੀ ਹੋ, ਧਰਮ 'ਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਰੋਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਨੀਰ ਵਾਲੇ ਨਾਨ ਉਸੇ ਸਿਰੇ ਖਾਂਦੇ ਹੋ ਯਾਨਿ ਕਿ ਸਰਾਬ ਵੇਚ ਕੇ। ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੈ ਕਿ ਸਰਾਬ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਦੋਹਾਂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਹਨ ਇਸੇ ਕਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਤੰਦ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਅਰਬ 'ਚ ਸਰਾਬ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਵਾਲੇ ਡਟੇ ਪਏ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਅਤ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੀਆਂ ਦੁਹਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਰਬੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 23 'ਤੇ)

ਉੱਚਾ ਹੋ ਕੇ ਨੀਵਾਂ ਵੇਖਣਾ, ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਛੋਟਾ ਸੋਚਣਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਚਾਦਰ ਤੋਂ ਪੈਰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਸ਼ਕੂਰੀ ਹੀ ਕੀਤੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਜਬਰੀ ਜਜ਼ੀਆ ਵਸੂਲਣ, ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਕੰਜ਼ਰੀਆਂ ਨਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੱਸੇ ਰੰਗਤ ਦਾ ਸਿਰ ਤਾਂ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਫਿਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਉਸੇ ਜਜ਼ੀਏ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਜੀਰੋ ਕਰਾਇਮ ਦੇਸ਼ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ (ਯੂ.ਏ.ਈ.) ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਸਾਰਜਾਹ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਰੀਅਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 16 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਹਰਿਆਣਵੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਤਾਰਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਲਦੇ ਚੁੱਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮਵਾਲੀਏ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਪਿੱਟ ਸਿਆਪਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਬੱਝੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਬੁਰਕੇ 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਦਲਣਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਭਵ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਧਰਮ ਦੀ ਕੱਟੜਵਾਦ ਵਾਲੀ ਹਉਮੈ ਵਿਚ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸਾਲ 2009 ਵਿਚ ਸਰਾਬ ਦੇ ਧੰਦੇ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਦੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈ 'ਚ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਹਾਲ-ਪਾਹਰਿਆ ਪੁਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮੱਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਦੋ-ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੋ ਕਤਲਾਂ ਲਈ 17 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਚੁੱਪ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਦੀ ਦੁਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ 15 ਅਗਸਤ ਜਾਂ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਢਾਈ ਕੁ ਜਣੇ 'ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਅੰਬੈਸੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ 16 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸਭ ਚੁੱਪ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਦੇ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਅੱਗੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਸਿਖਰਲੀ

ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਸਭ ਧਰਮੀ ਬੰਦੇ ਜਾਗਦਿਆਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗਲਫ ਏਅਰ ਲਾਈਨ ਦੀ ਇਕ ਉਡਾਨ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੁਬਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਇਕ ਮੁਸਾਫਰ ਨੇ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਪਾਸੋਂ ਸਰਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਜੋ ਜਵਾਬ ਸੀ ਉਹਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਝਾੜਝੜ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਉਸ ਮਸਾਫਿਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ: "ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਕਿਥੇ ਰਹੋ ਹੋ?"

"ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤੈ ਉਥੇ ਨਾ ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਸਰਾਬ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?"

ਉਹ ਬੁੜ ਬੁੜ ਕਰਦਾ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਦੇ ਪਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਫਿਰ ਉਥੇ ਛੁਣਛੁਣਾ ਵਜਾਉਣੈ ਮਹੀਨਾ ਭਰ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜੂੰ।"

ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੌਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵੇਖੀਆਂ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਧਰਮੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਥੇ ਸਰਾਬ ਦਾ ਦਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਵੇਖਿਆ। ਸਰਾਬ ਮਾਫ਼ੀਆ ਉਥੇ ਮੁੱਥਈ ਦੇ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਏਨਾ ਤਿੱਖਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਫੋਨ ਕਰੋ ਸਹੀ ਇਹ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਛੇਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਤੇ ਦੁਬਈ ਲਾਗੇ ਪੈਂਦੀ ਓਮਲ ਕਰੋਨ ਸਟੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਲਕਹੋਂਨ ਹੀ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਸਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰਾਂ ਵਰਗੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਰਸਭਰੀ, ਅਰਿਸਟੋਕਰੇਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ 'ਰੁਆਇਲ ਸਲੂਟ' ਵਰਗੀ ਮਹਿੰਗੀ ਸਰਾਬ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਟਰੱਕ ਭਰ ਕੇ ਖਰੀਦ ਲਵੋ। ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਵਰਜਿਤ ਸਰਾਬ ਦਾ ਇਥੇ ਮਿਲਣਾ ਵੀ ਬੜਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਮਲਕਹੋਂਨ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕਰੂਡ ਆਇਲ ਯਾਨਿ ਕਿ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੇ ਖੂਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਇਥੋਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚਾ ਤਕਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਇਹ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਕਮਾਲ ਦੇਖੋ, ਇੱਕੋ ਹੱਥ ਨਾਲ ਦੋ ਗੰਢਾਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਚੱਪਲਾ ਪਾ ਕੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਦੁਆਂ ਦੇ ਭਾਗ ਉਦੋਂ ਜਾਗੇ ਜਦੋਂ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਸੋਨੇ ਯਾਨਿ ਕਿ ਤੇਲ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਫਿਰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਭਰਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਕਾਮੇ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਰਾਂ ਦੀ ਲਾਟਰੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣ ਲੱਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਆਏ ਪਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਆਏ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਸਨ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ

ਦਸਤਕਾਰੀ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨੱਬੇ ਫੀਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੀ। 1970ਵਿਆਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦੋ ਏਜੰਟਾਂ ਜਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੇ ਲਾਂਬਾ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਅੱਗੇ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਂਗ ਭੀੜ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਢਾਈ ਤੋਂ ਚਾਰ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਲੋਕ ਆਏ। ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਯੂਰਪੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਪੁਆਈਆਂ ਹੋਣ ਪਰ ਕੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੱਕਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਵਿਚ ਰੀਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੇਪਾਂ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਪਲੇਅਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੋਂ ਹੀ ਆਏ ਤੇ ਬੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਵਿਚ ਚਾਂਦੀ ਰਹੀ।

ਦੁਬਈ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਸਰਾਬ ਦਾ ਧੰਦਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੇ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਤੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਕਰਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸਰਾਬ ਮਾਫ਼ੀਆ ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਜੁਲਮ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਨੀ ਟਕਰਾਅ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਨ? ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਕਰਾਂਗਾ। ਪਰ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿ ਉਥੇ ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਉਪਰ ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਧਰਮ ਤਹਿਤ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ? ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਵਲ ਗੇੜੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ।

ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੀ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਸਰਾਬ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਫਾਂਸੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚੱਲੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਬੁਰਕੇ 'ਚੋਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੀਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰੀਅਤ ਦੀ ਇਸਲਾਮੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿਚ ਏਸ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਲੋਕ ਬੋਲੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਸਰੇ (ਇਰਾਕ) ਦੀਆਂ ਹੂਰਾਂ ਤੇ ਮਿਸਰ ਦੀਆਂ ਮਧਰੇ ਗਿਲਾਸ ਵਰਗੀਆਂ ਜਿਸਮ ਫਰੋਸ਼ੀ ਲਈ ਟਕੇ ਟਕੇ ਨੂੰ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕਦੇ ਦੁਬਈ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਦੇਹਰਾ ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਗੋਲਡ ਮਾਰਕੀਟ ਲਾਗਿਓ ਹਮਰਾ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਪਾਰ ਦੁਬਈ ਦੇ ਹੋਟਲਾਂ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਵੇਖੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਦੁਬਈ ਗਏ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲਓ। ਇਥੇ ਪੁਲਿਸ ਗੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ ਦਰਫ਼ ਦਰਫ਼ ਕਰਦੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਪਰ ਦਲਾਲ ਆਪਣਾ ਧੰਦਾ ਵੀ ਹੱਥ ਦੀ ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਦੋ-ਚਾਰ ਗੇੜੇ ਲਾਓ, ਦਲਾਲ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਰਾਬ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਰਾਬ ਦਾ ਸੌਂਕੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਪੁੱਛਣਗੇ... ਚਾਹੀਏ, ਬਸਰੇ ਤੇ ਤਹਿਰਾਨ ਦੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਰਗੁੰਨ

ਦੀ ਵੀ। ਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਦਰਮ (ਸੱਠ-ਸੱਤਰ ਰੁਪਏ) 'ਚ ਮੁੱਥਈ ਦੇ ਫਾਰਸ ਰੋਡ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੀ.ਬੀ. ਰੋਡ ਜਾਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਭਿੰਡੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਾਂਗ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਟਲ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅੰਦਰ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਹੀ-ਸਲਾਮਤ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੱਢ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਲਮ ਨਹੀਂ? ਸਭ ਪੜੇ ਪਰ ਚੁੱਪ ਹਨ।

ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਕੱਟੜਤਾ 'ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਛੇਆਂ ਛੇਆਂ ਨੂੰ ਬੁਰਕੇ 'ਚ ਲੁਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਾਲ ਜਿਸਮਾਨੀ ਖੇਡ ਕਿਵੇਂ ਖੇਡਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਹੋਟਲ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਮੁੱਥਈ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਦੇ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੀ ਦੋ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਯਾਤਰੂ ਵੀਜ਼ੇ ਤੇ ਸਿੱਧਿਆਂ ਹੋਟਲ 'ਚ ਲਿਆ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨੋਮ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਹ ਭਾਅ ਘਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਉੱਕੇ-ਪੁੱਕੇ ਪੈਸਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਆਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੋਟਲ ਮਾਲਕ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਵਾਹਵਾ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧੰਦਾ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਨਹੀਂ, ਨਿਰੰਤਰ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੜਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੀ ਗਰਕ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ ਕੇ ਬੁੱਢੇ ਬੁੱਢੇ ਰਬਾਬਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਵੀ ਪੱਬ-ਕਲੱਬਾਂ ਤੇ ਬਾਰ ਡਾਂਸ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬਣਾਏ ਤਾਂ ਯੂਰਪੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਹੇਠ ਹਨ ਪਰ ਇਥੇ ਵੀ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਅਰਬ ਨਗਨ ਨਾਚ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੁਨੱਖੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਡਾਂਸ ਬਾਰ ਮਾਲਕ ਚੋਰੀ ਛਿਪੇ ਬੱਦੁਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਹੋਟਲਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੰਬੀ ਨਲੀ ਵਾਲੇ ਅਕਬਰੀ ਹੁੱਕੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਜੇ ਸਰਾਬ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਬਾਬ ਦੇ ਤਾਂ ਰੱਜ ਕੇ ਸੌਂਕੀ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜੱਗ ਜਾਣਦੇ। ਨਾਲੇ ਕਾਲੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕੱਲੀ ਕੱਲੀ ਤੀਵੀਂ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਮਹਿਲ ਹਨ। ਇਹ ਮੱਛੀ, ਬਦਾਮ ਤੇ ਖਜੂਰਾਂ ਕਿਉਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ? ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਇਥੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਸੀ, ਬਾਰ ਪੈਸੇ ਵੀ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲ ਭਈਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਬ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵੀਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਗਏ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਘੋਰ ਅਨਿਆ, ਗੁਲਾਮੀ

‘ਖਾਲਸ’ ਤੱਕ ਬੜੇ ਮਿੱਠੇ-ਸਲੂਣੇ ਤਜਰਬੇ ਹੋਏ ਨਿੱਕੂ ਨੂੰ

ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣਾ

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣਾ*
ਜ਼ਰਾ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਗੀਤ ਚੇਤੇ ਕਰੋ, ‘ਕਿਵੇਂ ਚਿਣਚੈਂ ਸੋਹਣਿਆਂ, ਚਿਣਚੈਂ ਤੂੰ ਪਗੜੀ ਦੇ ਲੜ ਵੇ...।’ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਵੇਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਛੈਲ ਛਬੀਲੇ ਗੱਭਰੂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਨੌਕੀਲੀ ਪੱਗ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਸਮੁੱਖ ਸੁਭਾਅ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀਲ ਲਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਗੀਤ ਤੁਹਾਡੇ ਜਿਹਨ ‘ਚ ਖੜਮਸਤੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗਣਗੇ। ਇਸ ਗੱਭਰੂ ਦਾ ਨਾਂ ਇੰਦਰਜੀਤ ਨਿੱਕੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ‘ਨਸੀਬੋ ਚੇਤੇ ਕਰਦੀ ਏ’ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਚੈਨਲਾਂ ‘ਤੇ ਦਿਸਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਦੇ ‘ਸੌਂਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਚੰਨ ਮੋਖਣਾ’ ਨਾਲ, ਕਦੇ ‘ਪੰਜੇਬਾਂ ਵਾਲੀ ਕੌਣ ਏ’ ਤੇ ਕਦੇ ‘ਬੰਦੇ ਵੀ ਦੇਸੀ ਆਂ...’ ਗੀਤਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੁਹਰੇ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਪੋਲਾ-ਪੋਲਾ ਗਾਉਂਦੇ, ਮੱਠਾ-ਮੱਠਾ ਨੱਚਦੇ, ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਮਾਸਮੀਅਤ ਏ, ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਹਾਸਾ, ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਰਸਭਿੰਨੇ ਨੇ, ਜਿਹੜੇ ਚੇਤੇ ਦੀ ਸਲੋਟ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਲਹਿੰਦੇ।

ਜੱਸਤਾਂ ਦਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ‘ਨਿੱਕੂ’ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਦਿਲ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਯਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਗਾਇਕੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਨਿੱਕੂ ਦਾ ਸਟਾਈਲ ਵਿਕਸਿਤ, ਉਸ ਦੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵਿਕਸਿਤ ਏ ਅੱਜ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਬੋਰਾਂ ‘ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਲਗਾ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤੋਰਿਆ ਹੋਇਆ।

ਕੱਪੜੇ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਫੋਟੋ ਲਗਾ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦੈ, ‘ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਓ...।’ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ‘ਤੇ ਤਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਵਧ ਹੀ ਲਿਖੇ ਨੇ, ‘ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਿੱਕੂ ਵਰਗੇ ਲੱਗਣ ਤਾਂ ਸਾਥੋਂ ਪੱਗਾਂ ਲੈਣੀਆਂ ਨਾ ਭੁੱਲੋ...।’

ਜਿਵੇਂ ਤਕੜੇ ਜੱਸੇ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦੈ, ‘ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਰੀਸਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਐਂ...’, ਉਦੋਂ ਸੋਹਣੀ ਪੱਗ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦੈ, ‘ਨਿੱਕੂ ਬਣਦਾ ਜਾਨੈਂ ਕਾਕਾ...।’ ਕਾਲਜੀਏਟ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ‘ਪੱਗਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਕੂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬ੍ਰਾਂਡ ਅੰਬੈਸਡਰ ਬਣਾ ਲੈਣ...।’ ਇੱਕ ਵੇਲਾ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ

ਨਿੱਕੂ ਦੀ ਨਕਲ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ...ਹਰ ਕੋਈ ਉਸ ਵਾਲੇ ਰੰਗ ‘ਚ ਰੰਗੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਾ...ਪਰ ਨਕਲ ਰਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਕੁ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਈ...।’ ਜਦੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੂਝ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਵਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ‘ਚ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਗਾਇਕ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਨਿੱਕੂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੋ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ‘ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ‘ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

ਨਿੱਕੂ ਦਾ ਗੀਤ ‘ਮੈਂ ਤਾਜ ਬਣਾਵਾਂ ਕੀਹਦੇ ਲਈ ਮੇਰੀ ਮੁਮਤਾਜ ਬੇਵਫ਼ਾ ਏ’ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣੋ। ਕਿੰਨਾ ਦਰਦਮਈ ਹੈ ਇਹ ਗੀਤ। ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਲਫਜ਼ ਵਰਤੇ ਗਏ ਨੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚ। ਬੇਵਫ਼ਾ ਸੱਜਣ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਹਸਰਤ ਕਿਵੇਂ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਇਹ ਗੀਤ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਨਿੱਕੂ ਦੀ ਦਰਦਵਿੰਨੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਨਾ ਸਕਿਆ।

ਨਿੱਕੂ ਏਨਾ ਕਮਰਜ਼ੀਅਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹੁਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਉਹ ਲਚਕੀਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਏ, ਆਪਣਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੈ, ਪਰ ਤਤੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਦਾ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਉਹ ‘ਫਾਈਨਟੋਨ’ ਨਾਲ ਰਿਹਾ, ਉਹਦਾ ਸਿਤਾਰਾ ਬੁਲੰਦ ਰਿਹਾ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ‘ਫਾਈਨਟੋਨ’ ਨਾਲ ਰਿਹਾ, ਕਾਮਯਾਬੀ ਉਸ ਦੇ ਕਦਮ ਚੁੰਮਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ‘ਫਰੀ ਲਾਂਸਰ ਪੱਤਰਕਾਰ’ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰ ਰਿਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੰਦੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਕੈਸਿਟ ਚੋਖੀ ਚਰਚਾ ਬਟੋਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗਰਮੀ ਦੇ ਦਿਨ ਹੋਣ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ ਮੈਚਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੋਣੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਮੰਡੀ ਸੁੰਨੀ ਪਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰ ਕੈਸਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਕਰੇ, ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਭਲਾ ਕਿਹੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ‘ਖਾਲਸ’ ਕੈਸਿਟ ਚੰਗੇ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਸੰਗੀਤ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਸਿਟ ਕਲਚਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਨਿੱਕੂ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਇਆ, ਕਾਮਯਾਬੀ ਕਿਵੇਂ ਨਸੀਬ ਹੋਈ, ਆਪਣੇ ਨਕਲਚੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਨੇ, ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ‘ਤੇ ਛਾਏ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਨੇ, ਇਸ ਸਭ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹਨ:

‘ਇੰਦਰਜੀਤ’ ਨਾਲੋਂ ‘ਨਿੱਕੂ’ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਨਾਮਕਰਨ।

—ਘਰਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਲਜੀਏਟ ਦੋਸਤ ਮੈਨੂੰ ‘ਨਿੱਕੂ-ਨਿੱਕੂ’ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਗਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਕੈਸਿਟ ‘ਖਾਲਸ’ ਦੇ ਪਲੇਠੇ ਗੀਤ ‘ਬਾਪੂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੀ ਸਰਦਾਰੀ ਮਿੱਤਰੋ’ ਅੱਗੇ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੇਅਰ ਬੋਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ‘ਨਿੱਕੂ’ ਦੇ ਰਾਜ਼ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ‘ਨਿੱਕੂ ਨਾਂ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ...।’ ਪਲੇਠੀ ਕੈਸਿਟ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੱਕੇ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਕੂ ਜੋੜ ਲਿਆ ਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਨਿੱਕੂ ਬਣ ਗਿਆ। ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ‘ਨਿੱਕੂ’ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ।

‘ਨਸੀਬੋ ਚੇਤੀ ਕਰਦੀ ਐ’ ਤੋਂ

ਬਾਪੂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੀ ਸਰਦਾਰੀ

‘ਖਾਲਸ’ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਰਿਹਾ।

—ਮਿੱਠਾ ਵੀ ਤੇ ਸਲੂਣਾ ਵੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੰਨਾ ਸੋਚਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਵਧ ਮਿਲਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਿਕਤਮਬਾਜ਼ੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਰਾਹ ਮੱਲਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਜੋ ਵੀ ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਹਾਂ।

‘ਤੇ ਜਦੋਂ ਗਿੱਧਾ-ਭੰਗੜਾ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਾਲੇ ਨਕਲੀ ‘ਨਿੱਕੂ’ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੈ।

—ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੁੱਖ ਵੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕਾਬਲ ਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਬਣ ਕੇ ਰੋਟੀ ਕਮਾਈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਕਲੀਏ ਅਸਲੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ‘ਤੇ ਡਾਂਸ ਕਰਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਕਮਾ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ

ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅੱਗੇ ਕਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ।

‘ਨਵੀਂ ਕੈਸਿਟ ‘ਖਾਲਸ’ ਨੂੰ ਕਈ ਲੋਕ ‘ਖੱਲਾਸ’ ਹੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

—ਅਸੀਂ ਕੈਸਿਟ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਖਾਲਸ’ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਖਾਲਸ ਸੱਚ ਤਹਿਤ ਕਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਐ। ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਖਾਲਸ ਹੈ, ਕੋਈ ਬਨਾਉਣੀਪੁਣਾ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਢਕਵੰਜ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਕੈਸਿਟ ਦੀ ਐਡ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ‘ਬਾਪੂ

ਜਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਨਸੀਬ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੀਤ ਵਿਚ ਕਈ ਵੱਡੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੀਹਨੇ-ਜੀਹਨੇ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਚੈਨਲ ‘ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਹਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਇਹ ਤਾਂ।

‘ਖਾਲਸ’ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

—‘ਸਪੀਡ ਰਿਕਾਰਡਜ਼’ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕੈਸਿਟ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨੇ। ਚੈਨਲਾਂ ‘ਤੇ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ‘ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆਂ, ਮੌਜ ਮਸਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ’ ਗੀਤ ਵਿਚ ਮੌਜ-ਮਸਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਬ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਬੋਲੀ ਬੋਲਕਰਨ, ਰਾਜ ਬਰਾਤ, ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼, ਲਾਡੀ ਸੀਲੋਂ, ਗਗਨ ਬੇਦੀ ਤੇ ਬੰਟੀ ਹਿੰਮਤਪੁਰਾ ਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਮੁੱਖਬੰਧੀ ਅਤੇ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਲਾਜਵਾਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ‘ਬਾਪੂ’ ਗੀਤ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ‘ਚ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

‘ਖਾਲਸ’ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

—ਹਰ ਰੰਗ ਦਾ ਗੀਤ ‘ਖਾਲਸ’ ਦਾ ਸਿੱਗਰ ਹੈ। ਬੀਟ ਗੀਤ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਡ ਵੀ ਲਾਜਵਾਬ ਨੇ। ‘ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਬੋਤਲ ਦਾ’ ਅਤੇ ‘ਤੂੰ ਨਾ ਕਰ ਰੀਸਾਂ ਹੀਰ ਦੀਆਂ’ ਗੀਤ ਸੁਣਿਆਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ‘ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਇਉਂ ਅਧੂਰੀ ਹਾਂ’ ਗੀਤ ਉਦਾਸ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ‘ਲੱਕ’, ‘ਪਟਵਾਰੀ’ ਤੇ ‘ਤਿਤਲੀ’ ਗੀਤ ਵੀ ਆਪਣਾ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਦੇ ਹਨ।

‘ਆਫ਼ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਕੈਸਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਜ਼।

—ਗੀਤ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਆਫ਼ ਸੀਜ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਇਨਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੈਸਿਟ ਭਾਵੇਂ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਦਿਓ, ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ‘ਖਾਲਸ’ ਕਿੰਨੀ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਡੀਲਰ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

‘ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਕੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੇ।

—ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਨੇ। ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾਂ। ਕਈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦਾਂ, ਜਿਸਦੀ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇ। ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਚੰਗੀ ਕਹਾਣੀ ਮਿਲਣ ‘ਤੇ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਵਾਂਗਾ। ‘ਖਾਲਸ’ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਲਈ ਸਦਾ ਰਿਣੀ ਰਹਾਂਗਾ।

*ਫੋਨ:98141-78883

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ
ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕਾਲਮ ਲਿਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੰਗ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੋ। ਉਸਨੇ ਵਧੇਰੇ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਖਪਾਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਘਸੀ ਪਿਟੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਇਕ ਰੋੜੀ ਤੇ ਮੱਛੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾਇਆ ਸੀ, “ਏਥੇ ਤਾਜ਼ੀ ਮੱਛੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ।” ਇਕ ਗਾਹਕ ਨੇ ਰੋੜੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਏਥੇ’ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਮੱਛੀ ਏਥੇ ਹੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ। ਰੋੜੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੱਲ ਭਾ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ‘ਏਥੇ’ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ, “ਤਾਜ਼ੀ ਮੱਛੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ।” ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਤਾਜ਼ੀ’ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਮੱਛੀ ਤਾਜ਼ੀ ਹੀ ਵਿਕਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬੋਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਗਈ ਤੇ ਇਬਾਰਤ ਰਹਿ ਗਈ, “ਮੱਛੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ।” ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਇਕ ਹੋਰ ਨਘੋਚੀ ਆਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ, “ਵਿਕਦੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਐ, ਕੋਈ ਮੁਫਤ ਬੋਤੀ ਦੇਵੇਗਾ?”

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਖੱਟਿਆ

ਗੱਲ ਕੀ ‘ਮੱਛੀ’ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਉਭ ਗਿਆ। ਗੱਲ ਕੀ ਜੀ, ਅਖੀਰ ਉਥੇ ਸਭ ਲਿਖੇ ਲਿਖਾਏ ‘ਤੇ ਪੋਚਾ ਫਿਰ ਗਿਆ।
ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਏਡੀ ਲੰਮੀ ਚੌੜੀ ਗੱਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਚਿਤਾਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੰਖੇਪ ‘ਚ ਲਿਖਾਂ। ਪਰ ਆਪਾਂ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਕੱਖ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਪੈਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਂਦਾ। ਆਪੋ ਕੱਟ ਦੇਵੋ ਜੋ ਕੱਟਣਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ‘ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਟਾਈਮਜ਼’ ਲਈ ਲਿਖਾਂ, ਜਿਥੇ ਡਾਲਰ ਮਿਲਣਗੇ, ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ। ਮੈਂ ਮੈਂ ਉਸ ਅਖਬਾਰ ‘ਚ ਲਿਖ ਕੇ ਖੁਬ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਲਿਖਣ ਦਾ, ਅਰਥਾਤ ਲੰਮੀ ‘ਚ ਪਾਣੀ ਪਾਈ ਜਾਣ ਦਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਕਲ੍ਹ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬੱਸ ਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਡਾਲਰ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਕਲ੍ਹ ਨੂੰ ਲਿਖਣ-ਲਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹੂਲੀਅਤ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ

ਹੋ, ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਚੰਧੇ ਡਾਲਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਮੁਫਤ ‘ਚ ਹੀ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕੌਣ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਗੁਝੇ ਗੁਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ!
ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਹੀ ਫ਼ਿਕਰਾ ਲਿਖਣਾ ਹੈ, ‘ਬੋਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੰਗੀ ਹੈ।’ ਇਸ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਫ਼ਿਕਰੇ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹੋ:
1. ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਫ਼ਿਕਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਖੁਣੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਮੀ ਪੂਰੀ ਕਰੋ:
ਬੋਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੰਗੀ ਹੈ।
2. ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਨਾਓ ‘ਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ‘ਸ਼ਰਾਬ’ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਸ਼ੀਦ ਕੇ ਕਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਮੌਜੂਦ

ਹੈ, ਨਾਲੇ ‘ਸਿਹਤ’ ਵੀ ਐਵੇਂ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਅੱਧੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਤੋਂ ਲਏ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਔਖੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬੱਝਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰੋ:
ਬੋਤੀ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਪੀਣੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਚੰਗੀ ਹੈ।
3. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ ਹੀ ਜਚਦੇ ਹਨ:
ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਪੀਣੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੈ।
4. ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਿਰਿਆ ਲਈ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ‘ਪੀਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਜ਼ਰਾ ਹੱਥ ਫੇਰੋ:
ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੈ।
5. ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਲੋਕ ‘ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ’ ਉਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਇਸ

ਦੀ ਛੋਹ ਨਾਲ ਹੀ ਸੋਨੇ ‘ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਫਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।
6. ਗੱਲ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨਾ ਲਵੋ, ਕਲ੍ਹ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਪੁਛ ਪੁਛਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:
ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।
7. ਪਰ ਗੱਲ ਵਧੇਰੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਤੇ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵੀ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:
ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।
8. ‘ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ’ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਬੰਨਾਉਂਦਾ, ਪਾਠਕ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:
ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।
(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 23 ‘ਤੇ)

ਬੇਨੂਰ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ-ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ

ਡਾ. ਗੁਰਬਚਨ

ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ 'ਫਿਲਹਾਲ' ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਔਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੋਲਹਾਰਟ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜ (literary praxis) ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਹੱਕ ਵਰਤਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉਹਦੀ 'ਹੈਸੀਅਤ' ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵਾਰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਫਿਰ ਕਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਆਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤਨਾ-ਤਨੀ 'ਚ ਉਲਝਿਆ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੁਆਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

'ਹੁਣ' ਰਸਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਉਹ ਹਰ ਅਸੁਖਾਵੇਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਂਦਿਆਂ ਗੱਲ ਗੱਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਨੀਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਜੁਆਬ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਖਲੀਫ਼ੇ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਵਚਨ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੂਰ ਸਾਹਿਤਕ ਚੋਲੇ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੜ 'ਚ ਪੱਸਰੀ ਨੈਟਵਰਕੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਫੇਰਾ-ਤੋਰਾ ਕਲਚਰ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ ਹੈ। ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆ ਕੇ ਉਹ ਕੁੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਪੇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਫੇਰਾ-ਤੋਰਾ ਕਲਚਰ ਦੀ ਬਾਂਦੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕਸਬ ਆਸਰੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਕਰਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਕਾਰਜਤਾ ਦੀ 'ਇਕਨਾਮਿਕਸ' ਹੈ, ਨਸ਼ਾ ਹੈ, ਲੁੜਫ਼ ਹੈ। ਮਹਿਫ਼ਲੀਅਤ, ਨੈਟਵਰਕੀ ਸਿਆਸਤ, ਟੀ ਏ/ਡੀ ਏ ਦੀ ਨਿਤ ਬਰਸਾਤ ਇਹਦਾ ਵਿਵਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਇਹੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਦਾ ਆਦਿ/ਅੰਤ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਉਹਨੇ ਕਦੇ ਬਣਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹਿਆ, ਮੋਬਾਈਲ ਭਾਸ਼ਣਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਹ ਰਾਹ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੜ 'ਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਸਾਰਟਕੱਟ ਸੀ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਜੋ ਉਹ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਬਣ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਿਹਨਤ 'ਚ ਸੱਤਾ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਜਨਾਬ ਨੂੰ ਸਾਹ ਆਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਪਿੜ 'ਚ ਮੁਸ਼ਕਤ ਕੀਤੀ ਉਸੇ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਜਿੱਦਾਂ ਦਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬਣਿਆ। ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹਥਿਆ ਲਈ। ਸਤਹੀ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਲਿਖ ਕੇ ਇਨਾਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਲੈ ਲਏ। ਭੁੱਲ ਉਹਦੀ ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ (praxis) ਨੂੰ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ 'ਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਨੂੰ ਲੁਕੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਜੋ ਬੀਜ ਕੇ ਵੱਢਣੇ ਛੋਲੇ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁਖੋਟਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਮੁਖੋਟੇ ਨੂੰ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਅਸਲ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਹਦੀ ਖੁਦ-ਫ਼ਰੋਬੀ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਨੂਰ ਪ੍ਰਗਟ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਗੁਰਬਚਨ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਪਰਚਾ ਕੱਢ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ? ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਬਿੱਚੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਫ਼ਪਵਾ ਕੇ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਨਾਲ ਜੋ ਸਕੈਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਏ ਇਕ ਕਵੀ/ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਲਾਕਾਰ ਕਿੰਤੂ ਵਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਕਰਵਾਏ 'ਕਾਵਿ ਉਤਸਵ' ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਆਇਆ ਸੀ। ਨੂਰ ਦਾ ਜੋ ਕੁਝ ਬਣਿਆ ਕਵੀ/ਕਲਾਕਾਰ ਨੇ ਸਕੈਚ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨੂਰ ਅਕਸਰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿ ਉਹਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਕਵੀ ਹੋਣ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉਹ ਅਨਜਾਣ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੁਆਲੇ ਜਿਸ ਵਿਚਾਰ ਬਿੰਬ ਨੇ ਨਾਗਵਲ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਨਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਉਹਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਹਾਰ 'ਚ ਕਿਤੇ ਵਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਹਾਰ ਸਗਲ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਟੈਕਸਟ ਹੈ। ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਨਿਮਨ

ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਰਾਟ ਪੁਲਾੱਯਾਂ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਚ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪਾਲਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਟੈਕਸਟ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੜ 'ਚ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਅਰਥ ਉਹਦੇ ਨਿੱਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣ। ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਕੇ ਕਵੀ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਤਿਕਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਵੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ। ਨੂਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦ ਉਹ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਗਿਆ, ਉਹਦੇ 'ਚ ਭੂਤਵਾਤੇ ਦੀ ਲਿਸ਼ਕ ਸੀ। ਇਹ ਲਿਸ਼ਕ ਲਿਖਣ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਧ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ਹੁੰਦੀ। ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਚੋਮਸਕੀ ਜਾਂ ਰੋਲਾਂ ਬਾਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਨਿਠ ਬੈਠ ਕੇ

ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਨਾ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਨਾ ਇੱਛਾ ਸੀ, ਨਾ ਧੀਰਜ, ਨਾ ਸਮਾਂ। ਇਹਦਾ ਬੌਧਿਕਤਾ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੌਧਿਕਤਾ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਬੌਧਿਕ ਪਛੜੇਵੇਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪਿਰਤ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੂਰ ਨਾਲ ਇਹ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਕਦੇ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਕੋਈ ਸੈਮੀਨਾਰ ਪੇਪਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ, ਨਾ ਮੁਕੰਮਲ ਆਕਾਰ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਰਵੇ। ਇਹ ਜ਼ਹਿਰੀ ਤਰਜ

ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਉਛਾਲਦਾ। ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਕੱਚਘਰਤ 'ਗਿਆਨ' ਦੇ ਪਾਸਾਰ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਲੇਖ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਟਾਖ਼ਸ਼ੀ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਕੀਤਾ।

ਨੂਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ 'ਦਿਖਾਵਾ' ਦੀ ਚਿਹਨਕਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਦੋਸਤੀ ਨਾਲੋਂ ਦੋਸਤਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਨੂਰ ਇਕੱਲਾ ਕੁਝ ਲਮਹੇ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕਦਾ। ਇਕੱਲੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਮਾਈਕ ਮੰਚ ਰਾਹੀਂ ਭਾਸ਼ਣਕਾਰੀ ਦੇ ਉਹ ਨਿਤਾਣਾ ਹੈ। ਤਦ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਨੀਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨੇੜਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੜ 'ਚ ਉਭਾਰਨ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਦਿਖਾਵਾ-ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ। ਦੂਜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜੀਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੋਅਮੈਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ। ਫਿਲਮੀ ਬੰਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਸੋਅਮੈਨ ਚਿੰਤਨ, ਮਨ ਨੂੰ ਸਵੈ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਧਰੋਹਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਚਿੰਤਨ, ਮਨ, ਅਧਿਅਨ, ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਆਦਿ ਇਕੱਲੇ/ਚੁੱਪ ਵਲ ਲਿਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗਹਿਰਾਈ ਵਲ, ਉਚੇਰੇ ਇਰਾਦੇ ਵਲ। ਇਹ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੋਅਮੈਨ, ਮੰਚੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਭਾਸ਼ਣਕਾਰ, ਸਿਆਸੀ ਬੰਦਾ-ਇਹ ਸਭ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਸੇਲਜਮੈਨ ਹਨ, ਉਪਭੋਗੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਦੂਤ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਣਾ ਹੁੰਦੇ, ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ। ਨੂਰ ਨਿਠ ਬੈਠ ਕੇ ਅਧਿਅਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਧਿਅਨ ਕਰਦਾ ਬੰਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ, ਦਿਖਾਵਾ ਭਾਸ਼ਣਕਾਰ ਹੈ। ਵਾਹਨ ਦੀ ਸੀਟ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਮਹਿਫ਼ਲ ਹੀ ਜੋ ਉਹਦਾ ਹੋਣ ਸਥਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿੱਖਣ ਦਾ ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਹੈ।

ਦੀ ਸੋਸ਼ਣੀ ਨੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਪੇਸ ਦਾ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਜੁਮਲੇ ਸਫਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਧਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ: 'ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ?' ਉਦੋਂ ਨੂਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਸੀ। ਭਾਪੋ ਨੂੰ ਜਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ 'ਜਥੇਦਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂਰ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਠਹਾਕਾ ਮਾਰਿਆ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਬੋਲ ਪਿਆ, 'ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡ, 'ਆਰਸੀ' ਲਈ ਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕਰ- 'ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ'।' ਦੂਜਾ ਲੇਖ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਲਿਖਿਆ। ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ 'ਲਕੀਰ' 'ਚ ਛਾਪਿਆ। ਉਦੋਂ ਨੂਰ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਫੇਰਾ-ਤੋਰਾ ਕਲਚਰ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਸੀ। ਸੱਤਾ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਭੁਕਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਨਿਤ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਬੋਲਦਾ, ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਲਈ ਅੱਧ-ਪੱਥਾ ਪੇਪਰ ਲਿਖਦਾ, ਬਾਕੀ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸਾਰਦਾ। ਪੱਛਮੀ ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ/ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਹੋਣ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

12. ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਕ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹ ਲਾਓ। ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਲੋਚਕ 'ਲਈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਤੋਂ ਨੀਚਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤੇ 'ਨਮਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਚੰਗੇਰੇ ਸਵਾਸਥ ਨਮਿਤ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

13. "ਆਮ ਸਮਝ" ਵੀ ਰਤਕਦਾ ਹੈ ਤੇ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ' ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ: ਸਰਵਜਨਿਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਦਿਨ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਚੰਗੇਰੇ ਸਵਾਸਥ ਨਮਿਤ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

14. "ਕਰਨਾ" ਦੀ ਥਾਂ 'ਕਰ ਲੈਣਾ' ਨਾਲ ਹੋਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਸਰਵਜਨਿਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ

ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟੀ ਵਾਦਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹਦੇ ਬੌਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ 'ਚ ਗਏ ਬਗ਼ੈਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਸਮਝੇ ਬਗ਼ੈਰ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ: ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਬੀਸਸ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਟ੍ਰੈਸ (ਕੁਝ) ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਕੜੇ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਬੀਸਸ ਲਿਖੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅੱਸੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟ੍ਰੈਸ ਹਨ; ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਟ੍ਰੈਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗਰਦਸੀ ਟੋਲੇ ਨਾਲ ਹੈ।

ਇਹ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨੂਰ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਅਕਾਦਮੀਆਂ/ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ 'ਚ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਦਾ ਜੋ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਹੁਣ ਦਿਸਦਾ, ਕੁੱਝ ਕੁਝਾਦਾਨ 'ਚ ਹੁੰਦਾ। ਦਰਜਨਾਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਜੋ ਲਿਖੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ 'ਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ।

ਇਕ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਕਰਨ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੈਟਵਰਕੀ ਵਰਕਾ ਫਰੋਲਦੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਨੂਰ 'ਤੇ ਬੀਸਸ ਲਿਖਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਂਦਾ ਜਦ ਕਿ ਸਕਾਲਰ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ 'ਤੇ ਬੀਸਸ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਹੈ। ਬੀਸਸ ਨੂਰ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦੇ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਤੁਰੰਤ ਬੀਸਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਛਾਪ ਦੇਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 'ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ' ਉੱਤੇ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤਕ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜ਼ਮੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮੁੱਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹਨੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਤਰਕ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦੇ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਮਹਾਂਸੁਵੇਤਾ ਦੇਵੀ ਵਰਗੀ ਬੁਲੰਦ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਨੂਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਨਾਰੰਗ ਦੀ ਜਿੱਤ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਲਈ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਦੇ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਈ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਆਪ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਆ ਨਿੱਤਰਦੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਅਮੁੱਕੇ ਹਨ, ਅੰਤਹੀਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਨੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ; ਜੋ ਕਰ ਰਿਹਾ ਉਹਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਨੂਰ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅਗਾਂਹ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਦਿਖਾਵੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਆਸ ਪਾਸ ਜੋ ਵਾਪਰਦਾ ਉਹ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਉਹ ਸਪੇਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹਦਾ ਫੇਰਾ-ਤੋਰਾ ਹੁੰਦੇ।

(ਫਿਲਹਾਲ 'ਚੋਂ ਪੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ)

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ

ਅਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹੋਟਲਾਂ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ? ਕਦੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਓ ਮੇਰੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਸੱਚ ਮੰਨੋ ਕਿ ਕਾਜੀਆਂ ਕੋਲ ਤੇ ਸ਼ਰੀਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਅਪੀਲਾਂ-ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾਲੋਂ ਧਰਮ ਦੀ ਆਕੜ ਦਾ ਹੋਕਾ ਮੁਨਸਿਫ਼ਾਂ ਦੇ ਗਲਾਂ 'ਚ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਧਰਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਰੱਬ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਹੀ ਕਿਤੇ ਮਿਹਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਇਹ 17 ਭਾਰਤੀ ਸਿਰ ਧੜ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਜਲਦੀ ਘਰ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਬਿਠ ਕੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੇ ਸਮਝ ਕੇ ਸੋਚਿਓ 'ਮੇਰੇ ਦੋ ਨੇ ਮਾਰਨ ਸਤਾਰਾਂ ਲੱਗੇ ਹੋ'। ਪਰ ਹਾਕਮਾਂ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁਨਸਿਫ਼ਾਂ ਅੱਗੇ ਕੌਣ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਰਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸਲਾਮ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰਾਬ ਦੇ ਪੰਦੇ ਦਾ ਫਾਹਾ ਵੱਢੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਘਰ ਮੁੜਨ ਦਿਓ, ਕਿਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਵਾਂਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਨਾ ਬੱਕ ਜਾਣ। ਅਸਲ 'ਚ ਸਿਆਣੇ ਚੂਹੇ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਦੋਂ ਲੱਗਦੇ ਹਨ?

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਖੱਟਿਆ

(ਸਫਾ 22 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹੈ।

9. ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਮਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਇਕ ਅਜਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਨੁਸਖਾ ਹੈ। ਏਥੇ "ਹੋਇਆ ਹੈ" ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਟੰਗੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

10. ਵਾਕ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜੀ ਬੇਫਜੂਲ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

11. ਨਾਲੇ ਇਹ ਗਿਆਨ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ:

ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਭਲੀਭਾਂਤ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਸਥ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

12. ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਕ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹ ਲਾਓ। ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਲੋਚਕ 'ਲਈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਤੋਂ ਨੀਚਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤੇ 'ਨਮਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:

ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਚੰਗੇਰੇ ਸਵਾਸਥ ਨਮਿਤ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

13. "ਆਮ ਸਮਝ" ਵੀ ਰਤਕਦਾ ਹੈ ਤੇ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ' ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ:

ਸਰਵਜਨਿਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਦਿਨ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਚੰਗੇਰੇ ਸਵਾਸਥ ਨਮਿਤ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

14. "ਕਰਨਾ" ਦੀ ਥਾਂ 'ਕਰ ਲੈਣਾ' ਨਾਲ ਹੋਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਸਰਵਜਨਿਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ

ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਦਿਨ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚੰਗੇਰੇ ਸਵਾਸਥ ਨਮਿਤ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

15. ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ 'ਡਾਕਟਰੀ' ਤੇ 'ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ' ਅਖਰਦੇ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਸਮਝ ਵੀ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ੁਧ ਭਾਰਤੀ ਬਣਿਆਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਬੜ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਸਰਵਜਨਿਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਚਿਕਿਤਸਾ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਨ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਭਲੀਭਾਂਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਦਿਨ ਅਲਪ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਈਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਯਾਨੀ ਬੀਅਰ, ਵਾਈਨ, ਵਿਸਕੀ, ਰਮ, ਬਰਾਂਡੀ, ਵੱਦਕਾ, ਜਿਨ, ਠੱਰਾ ਆਦਿ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚੰਗੇਰੇ ਸਵਾਸਥ ਨਮਿਤ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਖੋਲ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਸੱਤਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਸੱਤ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਫਿਕਰੇ 'ਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਕਾਲਮ ਇਕ ਹੀ ਫਿਕਰੇ ਨਾਲ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਨਾਲੇ ਸੰਪਾਦਕ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਏਨਾ ਰੁਹਬ ਪੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚੈਕ ਦੇ ਲੰਮੇ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਹੈ ਨਾ, ਹਿੰਗ ਲੱਗੇ ਨਾ ਫਟਕਤੀ ਰੰਗ ਵੀ ਚੋਖਾ ਹੋਵੇ।

ਸਿੱਖਾਂ/ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਯੂ.ਕੇ.

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੱਜ ਵੀ 'ਉੱਚ-ਪੈਗੰਬਰ' ਅਤੇ 'ਪੀਰ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਮੁਲਾਣੇ ਕੋਲ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 'ਇਹ ਬਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਖੁਦਾ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਨਹੀਂ।' ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਡਿਤ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਿਪਰ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਗ਼ੁਸਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੌਲਾਂ ਦਾਈ ਤੇ ਪਾਂਧੇ ਮੁਲਾਣੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਲ ਨਾਨਕ ਖੁਦਾ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁੰਨਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਖਿਆ।

ਚਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੱਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਂਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਦਰਵੇਸ਼ ਸਾਈ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਤੋਂ ਰਖਵਾਈ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਓਦੋਂ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੰਢੇ-ਕੰਢੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਪਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਂਝ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇੱਕੋ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕੋ ਅੱਲ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦੋ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਤੀਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਤੇਤੀ ਕਰੋੜ ਭਗਵਾਨ, ਰੱਬ ਹਨ। ਈਸਾਈ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ, ਲਾਰਡ ਤੇ ਗਾਡ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰੂਪ, ਜੂਨ ਜਾਂ ਚਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਰੱਬ' ਨਾਮ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸਿੱਖਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿੰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਚੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀ ਗਈ ਸਾਜਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ, ਸਾਈ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਤੇ ਬੇਗਮ ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਜਹਾਂਗੀਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰਜਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਫਕੀਰ ਕੀ ਜਾਤ, ਸਾਈ ਜੈਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੈਦ ਨਾ ਕਰੋ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਕੀਰ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਅੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੇਗਾ।'

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 'ਬੰਸਾਵਲੀ ਨਾਮ' ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ:
'ਨੂਰ ਜਹਾਂ ਬੇਗਮ ਖਾਵੰਦ ਕੇ ਕਹਿਆ ਐਸ ਫਕੀਰ ਕੀ ਜਾਤ ਹੈ ਸਾਈ ਕੀ ਸਾਈ ਜੈਸੇ ਕੈਦ ਨਾ ਹੀ ਕਰੀਏ ਕਰੇ ਕਹਾਏ ਫਕੀਰ ਕੀ ਮਾਰੀ ਕੋਈ ਨ ਹਠਾਏ'
ਜਦੋਂ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰਫ ਸੱਚ ਧਰਮ ਲਈ ਹੀ ਲੜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸਲਾਮ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਦ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਨ੍ਹਾਂ 52 ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਚੋਲੇ ਦੀ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਹੋਣ ਓਨੇ ਹੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਲੀ ਫੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਬੜ੍ਹਾ ਕਲੀਆਂ ਵਾਲਾ ਚੋਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਜੇ ਵੀ ਰਿਹਾਅ ਕਰਾਏ ਸਨ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੜ੍ਹੇ ਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ 'ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਾਤਾ' ਦੇ ਨਾਅ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ ਸਚਾਈ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਚੰਦੂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਆਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਦਿਓ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚੰਦੂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਚੰਦੂ ਨੂੰ ਨੱਕ ਨਕੋਲ ਪਾ ਕੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬੰਧਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਘੁਮਾਇਆ ਘੜੀਸਿਆ ਸੀ। ਆਖਰ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਭੜਭੜੇ ਨੇ ਉਸ ਕੜਫੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੰਦੂ ਨੂੰ ਪਰਲੋਕ ਤੋਰਿਆ,

ਜਿਸ ਕੜਫੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ, ਸੀਸ 'ਤੇ ਤੱਤੀ ਰੋਤ ਪਾਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਖੁਰਮ (ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ) ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਪਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਧੀ। ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਜੋ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦਾ ਪੁੱਤਾ ਤੇ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਮੁੱਛ ਦਾ ਵਾਲ ਖੁਆ ਕੇ ਬਿਮਾਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਦਾ ਇਲਾਜ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਆਖਦਾ 'ਵੈ ਫਕੀਰ ਰੱਬ ਕੀ ਜਾਤ, ਬੇਬਾਹਿਬਸ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਾਮਾਤ'। ਭਾਵ ਕਿ ਉਹ ਫਕੀਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਹਸ਼ ਦੇ ਕਰਾਮਾਤ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਮੰਗੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੋਣਾ ਉਸ ਵਕਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹਕੀਮ ਮੂੰਹ ਮੰਗਿਆ ਪੈਸਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਭੜਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਤੁਹਾਡੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਮੰਦ-ਚੰਗਾ ਲਿਖਦੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਤਦ ਜਦੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਨੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਝੂਠੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ 51 ਮੋਹਰਾਂ ਭੇਟ ਕਰ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਦੀ ਸਿੱਖਸ ਦੇ ਪੰਨਾ 143-44 'ਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਵੈਰੀ ਨਾਲ ਜੁਝਦੇ ਬਚ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਹਿਲੋਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰੇ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਓਥੇ ਭੋਜਨ ਛਕਿਆ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ। ਪਰ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਏਨੇ ਭੁਲੇਖਿਆ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਵੀ ਮਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਤੇਲ ਲਾ ਕੇ ਤਿਲਾਂ ਦੀ ਬੋਰੀ 'ਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੌੜਾ-ਕਸੈਲਾ, ਭੈੜਾ ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਗੇ ਵੀ ਤੇ ਮਾੜੇ ਵੀ ਹਰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੈਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲਸ਼ਕਰ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਖ਼ਬਾਰ-ਏ-ਦਰਬਾਰ-ਏ-ਮੁਅੱਲਾ (ਜੈਪੁਰ), ਬਹਾਦਰਸ਼ਾਹੀ (ਅਪ੍ਰੈਲ 28, 1711), ਰੁਕਾਇਤ ਏ ਆਮੀਨ-ਉਲ ਦੌਲਾ (ਜਿਲਦ 3) ਅੰਤ ਮਿਤੀ 21 ਰੱਬੀ-ਉਲ-ਅੱਵਲ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ 'ਮੁਗ਼ਲਾਂ' ਅਤੇ 'ਪਠਾਣਾਂ' ਦੀ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਭਾਵੇਂ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਕੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਤੁਰਕ' ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਗ਼ਲ ਰਾਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਤੇ ਮਾਰਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜੇ ਅਕਬਰ ਵਰਗਿਆਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵਿਆਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰ ਰਾਜਪੂਤ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ, ਜਦ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਠਾਣ 'ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ' ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤਖ਼ਤੋ-ਬਖ਼ਤੋ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੁਗ਼ਲ ਅਕਬਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਦ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੇ ਨਿਜ਼ਾਮੁਦੀਨ ਹੱਥ ਸੁਨੇਹਾ ਭੋਜ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਸੀ: ਮੈਂ ਭੰਨਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ ਦੇਵਾਂ ਸ਼ੱਕਰ ਵਾਂਝੂੰ ਭੋਰ' ਮੈਂ ਲਿਆਵਾਂ ਅਕਬਰ ਦੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਖੇਤੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਤੋਰ। ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਜੋ ਕਿ ਬਹਾਦਰ ਪਠਾਣ ਰਾਜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ

ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਭਜਾਇਆ ਸੀ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਪਠਾਣਾਂ ਤੇ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ- 'ਪਠਾਣ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੇ ਮੁਗ਼ਲ ਧਤੂਰੇ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਹਨ।' ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਪਿੰਡ 'ਪਿੰਡੀ' ਦਾ ਰਹਿਣਾ ਵਾਲਾ ਇਕ ਐਸਾ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਾ ਮਾਂ ਲੱਧੀ ਨੇ ਜੰਮਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਅੱਗੇ ਸੀਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਝੁਕਾਇਆ, ਕਟਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਭਰਾ ਮੋਹਰੂ ਪੋਸਤੀ ਵੀ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਸੀ।

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਬਾਰੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਤਾਣ ਲਈਆਂ ਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਨੇ ਹਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਧਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਆ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਮੁਗ਼ਲ ਪਠਾਣਾ ਭਈ ਲੜਾਈ ਰਣ ਮਹਿ ਤੇਗ ਵਗਾਈ॥ ਓਨੇ ਤੁਪਕ ਤਾਣਿ ਚਲਾਈ ਓਨੇ ਹਸਤਿ ਚਿਤਾਈ॥ ਜਿਨੇ ਕੀ ਚੀਰੀ ਦਰਗਾਹ ਪਾਟੀ ਤਿਨਾ ਮਰਣਾ ਭਾਈ॥ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਾਬਰ ਮੁਗ਼ਲ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨੀਆਂ ਪਠਾਣੀਆਂ ਨੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਮੁਸਲਮਾਨੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀ ਕਤੇਬਾ ਕਸਟ ਮਹਿ ਕਰਹਿ ਖੁਦਾਇ ਵੇ ਲਾਲੇ॥

ਮਈ 1930 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਿਵਲ-ਨਾ-ਫੁਰਮਾਨੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰੰਗੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਮੌਤ ਦੀ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਪਠਾਣਾਂ ਨੇ ਇਕ ਜਲੂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਘੁਮਾਇਆ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਪਠਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫ਼ਰੰਗੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਠਾਣਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਪੋਸ਼ਾਵਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਭਰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਨਬੀ ਖਾਨ ਤੇ ਗਨੀ ਖਾਨ ਦਾ ਵੰਸ਼ ਅਜੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਠਾਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਖੂਨ ਵਹਾਉਣ ਬਾਰੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ 1846 ਨੂੰ ਹੋਏ ਸਿੱਖ-ਫ਼ਰੰਗੀ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾ ਇਕੱਠੇ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:-

‘ਆਈਆਂ ਪੜਤਾਲਾਂ ਬੀਤ ਕੇ ਤੋਪਖਾਨੇ ਅੱਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪਾਸਤੋ ਮੋੜ ਸੁੱਟੇ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਖੇ ਖਾਂ ਹੋਏ ਸਿੱਧੇ ਹੱਲੇ ਤਿੰਨੋਂ ਫ਼ਰੰਗੀ ਦੇ ਤੋੜ ਸੁੱਟੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਸ਼ਸਤਰੀਂ ਜੋੜ ਵਿਛੋੜ ਸੁੱਟੇ। ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦਾ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ, ਵਾਂਗ ਨਿੰਬੂ ਲਹੂ ਨਿਚੋੜ ਸੁੱਟੇ’

ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਹਮਲੇ 'ਰਹੀੜੇ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ' ਸਮੇਂ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕੁਝ ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ ਲੁੱਟ ਕੇ ਕਾਬਲ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਯੂਰੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਤੇ ਮੰਡੀ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ਤੇ ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਲੁੱਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀੜ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਬੀੜ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਕਾਬਲ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਬਲ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਿਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਗੂ ਦੇ ਫੁੱਟਾਉਣ 'ਤੇ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ, ਤਦ ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਖੱਤਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ- ‘ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ, ਤੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈ ਲਾ।’ ਤਦ ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਆਖਿਆ- ‘ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦਾ ਬਦਲਾ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਤੋਂ ਲਵਾਂਗੇ, ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ- ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ਬਚਾਈ ਰੱਖੇ।’ ‘ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤੇ ਹਮ ਲੋਗੇ ਬਾਪ ਸੇ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰਖੇ ਹਮਕੋ ਖੁਦਾ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ’ ‘ਬਾਲਕ ਸ਼ੀਰ ਖੋਰ ਕਿਆ ਦੇਸ, ਹਾਣ ਲਾਭ ਕੀ ਇਨਹੇ ਨਾ ਹੋਸ’

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਮਲੋਰਕੋਟਲੇ ਦੇ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਬਿਪਤਾ ਸਮੇਂ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਤੁਰਕ ਸਭ ਹੀ ਜਰ ਦਹੈ॥ ਏਕ ਮਲੋਰੀਅਨ ਕੀ ਜੜ ਰਹੈ॥ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਤੋਸ਼ਾਖਾਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਓਥੇ ਇਕ ਚੌਰ ਸਾਹਿਬ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਚੌਰ ਚੰਦਨ' ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਹਾਜ਼ੀ ਮਸਕੀਨ ਨੇ ਇਹ ਦੋ ਚੌਰ ਨੌ-ਮਣ ਚੌਦਾਂ ਸੇਰ ਪੱਕੇ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨਾਲੋਂ ਵਾਲ ਤਰਾਸ਼ ਕੇ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੌਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ (ਰੋਸਿਆਂ) ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਲੱਖ ਪੰਜਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਚੌਰ ਇਸ ਹਾਜ਼ੀ ਮਸਕੀਨ ਨੇ ਮੱਕੇ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਾ ਦਾ ਦਰਵੇਸ਼ ਇਹ ਫਕੀਰ ਹਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੱਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬਾਰੇ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਫਿਰ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਜਦੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੇਵਕ ਸੰਗਤ

ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਇਕ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਛਕਦੇ ਹਨ, ਤਦ ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਚੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸੰਬਰ 1925 ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 'ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏਥੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਚੌਰ ਇਥੇ ਭੇਟ ਕਰ ਦੇਣੇ ਸਨ।'

ਉਸ ਵਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਹਾਜ਼ੀ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਸੌ ਪੌਂਡ ਤੇ ਗਰਮ ਸ਼ਾਲ ਸਿਰੇਪਾਏ ਵਾਂਗ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ 'ਉੱਚ ਦੇ ਪੀਰ' ਦਾ ਬਾਣਾ ਪਹਿਨਾ ਕੇ ਦੁਸਮਣ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਬੀ ਖਾਨ ਤੇ ਗਨੀ ਖਾਨ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸੌ ਸਿਪਾਹੀ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜਦ ਸਿਪਾਹੀ ਯੁੱਧ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਪਸ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਆ ਗਏ, ਓਦੋਂ ਪੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸੌ ਸਿਪਾਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ।

ਇਕ ਵਾਰੀ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਖਮੀ ਹੋਇਆ ਯੋਧਾ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਹੰਗ ਖਾਨ ਨਾਉਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਠਾਣ ਦੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਬੜਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ। ਭਾਈ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡੇ ਦੁਸਮਣ ਮੁਗ਼ਲ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੁਗ਼ਲ ਸਿਪਾਹੀ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਤਦ ਉਸ ਨੇ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪਲੰਘ 'ਤੇ ਲਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਨੇ ਜਦ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ- ‘‘ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਧੀ ਤੇ ਜਵਾਈ ਆਰਾਮ ਫਰਮਾ ਰਹੇ ਨੇ।’’ ਤਦ ਮੁਗ਼ਲ ਸਾਰੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੋਟਲਾ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਬੀਬੀ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੀਬੀ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਜਤ-ਸਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਬਾ ਦੁਆਰਾ ਕਹੇ ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਠੀਕ ਨਾ ਸਮਝਿਆ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਅਰੁਪ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਗੋਤ 'ਭਿੰਡਰ' ਦੇ ਬਾਜ਼ਿੰਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਨੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਹਨ। ਓਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਜ਼ੀਰ-ਏ-ਆਲਾ ਚੌਧਰੀ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਇਲਾਹੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਅਰੁਪ ਹੈ। ਸੰਨ 1982 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਇਲਾਹੀ ਦੇ ਤਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਜ਼ਰੂਹ ਇਲਾਹੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਭਰਾ ਜਥੇ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ, ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ, ਮੈਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਾਂਗਾ। ਸਾਢੇ ਬਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਵਕਤ ਇਲਾਹੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤੋਂ 26 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਲਾ ਚੌਧਰੀ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਇਲਾਹੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਚਿੱਠੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟਿਕਟ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਫਿਰ ਸੰਨ 2006 ਦੇ ਏਸੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ ਉੱਪਰ ਇਹ ਟਿਕਟ ਰਿਲੀਜ਼ (ਸ਼ੁਰੂ) ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਬਚਨਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਾਰਨ ਇਕ ਮੁਸਲਿਮ ਬੀਬੀ ਮਾਤਾ ਕੌਲਾਂ ਗੁਰ ਘਰ ਦੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬੀਬੀ ਬਣ ਗਈ। ਇਹ ਬੀਬੀ ਰੁਸਤਮ ਖਾਂ ਦੀ ਦਾਸੀ ਸੀ। ਪਰ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੁਸਤਮ ਖਾਂ ਮਾਰਦਾ ਕੁੱਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੀਬੀ ਨੇ ਮੁਰੀਦ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਛੱਡ ਆਵੋ। ਇਸ ਬੀਬੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੋਲਸਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਬੀਬੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਲਈ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਖੋਜ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਵਲ ਲੈ ਗਈ

ਗੱਲ-ਬਾਤ

ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਮੇਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਇੰਦੂ ਬਾਂਗਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ 'ਜ਼ਰਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਰਫਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ 'ਮੁਗਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰਦੀ ਸਿਸਟਮ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਮੈਡਮ ਬਾਂਗਾ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਬੜੇ ਗਾਈਡ ਮੈਨੂੰ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਕੰਮ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਤਸੱਲੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੀ ਅਸੀਂ 'ਜਰਨਲ ਆਫ ਰਿਜਨਲ ਹਿਸਟਰੀ' ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਪੰਜ ਅੰਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀਕਰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਵਾਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ 'ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਮਾਰਗ' ਰਹਿਤਨਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਝਾ ਆਦਿ ਪੰਜਾਬੀ ਟੈਕਸਟ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਜੋਂ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਜੀਤ ਗਾਂਗੁਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਡਮੁੱਲਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਦਿਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ 1750 ਤੋਂ 1800 ਤਕ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਖਵੰਤ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਗਲ ਅਤੇ ਮੈਡਮ ਰੀਟਾ ਦੇ ਖੋਜ ਕੰਮ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਰਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

?-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੋਗੇ?

-ਮੇਰਾ ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਤਸੱਲੀ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਿਮਲਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 'ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਸਿੱਖਸ' ਲਿਖੀ ਅਤੇ ਕਈ ਸੈਮੀਨਾਰ ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਇਕ ਮਿਸ਼ਨ ਵਾਂਗੂ ਹੈ। ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਜ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 'ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੀ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੋਗਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਨੇਹ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਡਮ ਇੰਦੂ ਬਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਬਦਾਰਾਂ/ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਜੋ ਪੁਸਤਕ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਰਿਣੀ ਹਾਂ ਹੀ।

ਸਵਾਲ- 'ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ' ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 'ਸਿੱਖ ਰਹੱਸਵਾਦ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਸ੍ਰੀ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨਾਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪਰੋ. ਮੈਕਲੇਡ ਨਾਲ ਤਿੱਖੀ ਬਹਿਸ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਤੁਹਾਡਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਕੀ ਹੈ?

-ਵੇਖੋ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜੋਰ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਨੁਕਤਾ ਨਿਗਾਹ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ-ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਰਿਆਂ ਤੋਂ 'ਸਹਿਜੇ ਰਚਿਓ ਖਾਲਸਾ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ ਕਾਫੀ ਚਰਚਿਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ, ਹਰੀ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ, ਮੈਕਲੇਡ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੈਕੂਲਰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਤਹੀ-ਤੱਥਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ?

-ਇਸ ਸੱਜਣ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਧਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਜੇ.ਐਸ.ਗਰੇਵਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਲੀਗਾਂ 'ਤੇ ਢਾਲਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰੀ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ ਵਲੋਂ 30 ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ 'ਦਾ ਨਿਊ ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ 'ਦਾ ਸਿਖਸ ਆਫ ਪੰਜਾਬ' ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਵਾਈ ਗਈ ਜੋ 1994 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ। ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ। ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕਿ ਦੱਸਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਯਾਦ ਹੈ-ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਆਪ ਬੜੇ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਆਦਮੀ ਹੈਂ ਜੀ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਹਿਜਾ ਬੜਾ ਬੇਬਾਕ ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨੌਕਰੀ ਤੂੰ ਛੱਡ ਆਇਆ-ਨੌਜਵਾਨ ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਤਰਸਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰੱਖ, ਐਮ.ਏ. ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਤੈਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਦੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚਾਲਿਓ ਹੀ ਟੋਕ ਕੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਫਿਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਵਕਤ ਮੈਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲਿਆ।

? ਪ੍ਰੋ. ਗੁਪਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਿਵੇਂ ਰਿਹਾ?

-ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਫ਼ਿਊਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਜੇ ਸੈਟ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। ਘਰ ਤੋਂ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜੁਗਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੱਥ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ੋਬ ਖਰਚੇ ਵਾਸਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਗਈ। ਮੈਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਛੱਡ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਐਮ.ਏ. (ਇਤਿਹਾਸ) ਮੈਂ ਉਸੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ। ਉੱਜ, ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤਕ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਫਾਇਦਾ ਨਾ ਉਠਾ ਸਕਿਆ।

? ਐਮ.ਏ. ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਹੀ ਸੀ, ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਤੁਰੀ। ਲੰਡਨ ਜਾਣ ਦਾ ਜੁਗਾਤ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ?

-ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜ ਕੋਲ ਆਕਸਫੋਰਡ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪ੍ਰੋ. ਫਜ਼ਲ-ਉਲ-ਰਹਿਮਾਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਡਰਹਮ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਅਤੇ ਰਹੱਸਵਾਦ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੋਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਨਾਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਔਖਾ ਸੌਖਾ ਕਿਰਾਏ ਭਾਤੇ ਦਾ ਜੁਗਾਤ ਕਰਕੇ ਮੈਂ 1957 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ 8-9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 3-4 ਚੈਪਟਰ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋ. ਰਹਿਮਾਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਂਟਰੀਅਲ (ਕੈਨੇਡਾ) ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਮੁੜ ਡਰਮਗਾ ਜਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਤਫਾਕਵੱਸ ਲੰਡਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਮੈਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੀਟਰ ਹਾਰਡੀ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਪੰਨੇ ਪੜ੍ਹੇ। ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਇਹੋ ਮੇਰੀ ਅਸਲ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਹੀ ਉਹ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਸਕੂਲ ਆਫ ਓਰੀਐਂਟਲ ਐਂਡ ਐਫਰੀਕਨ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਨਾਮੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਬੈਸ਼ਮ ਉਥੇ ਮੁਖੀ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਤੇਰੇ ਲਈ ਅਸਲ ਜਗ੍ਹਾ ਹੀ ਲੰਡਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਪੀਟਰ ਹਾਰਡੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਬਣ ਗਏ। ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਹੱਸਣ ਲਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੇ ਥੀਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਕੋਚਣ ਲਈ ਕਹੋ

ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਸੂਫੀ ਕਾਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ।

? ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਫੇਰ ਅੱਗੋਂ ਸੂਫੀ ਰਹੱਸਵਾਦ-ਇਹ ਸਬੰਧ ਕੀ ਬਣਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਕੀ ਸੀ?

-ਸੰਸਕਾਰ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ 'ਚੋਂ ਟੋਲੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖੈਰ ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰਾ ਜ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਹਾਂ ਭਾਰਤ ਰਮਾਇਣ ਅਤੇ ਯੋਗ ਵਸਿਸ਼ਟ ਦੇ ਉਰਦੂ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਅਕਸਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਧਾਂਦਰਾ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਬਗੀਚਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਜਬਾਗਾ ਲੰਘਦਾ ਸੀ। ਖੂਹੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤਕ ਯਾਦ ਹੈ। ਉਥੇ ਸੱਬ ਲਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਕਸਰ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਪ੍ਰਵਚਨ ਮੈਂ ਵੀ ਸੁਣਦੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਪ੍ਰਤੀ ਅਨਿੰਨ ਸਤਿਕਾਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮੇਰਾ ਇਕ ਜਮਾਤੀ ਅਤੇ ਜਿਗਰੀ ਯਾਰ ਨਜ਼ਰ ਹੁਸੈਨ ਇਕ ਪੀਰ ਦਾ ਲੜਕਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੋਹ ਖੇਰੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ 47 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤੰਦ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੋ ਸਵਾਲ ਤੁਸੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦੇ ਮੇਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਧਿਐਨ ਵਲ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

? ਸੂਫੀਆ ਬਾਰੇ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ ਫਿਰ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵੱਲ ਮੁੜ ਪਏ?

-ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਆਫਿਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿਚ ਸੂਫੀਆਂ ਬਾਰੇ ਫਾਰਸੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਖਰਤੇ ਸਾਂਭੇ ਪਾਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਫਾਰਸੀ ਜ਼ਬਾਨ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਰਤੇ 5-4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਮਾਰੇ।

ਮੈਂ ਸੂਫੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀਆਂ ਪਈਆਂ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ ਕੁ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਉਸਤਾਦ ਪੀਟਰ ਹਾਰਡੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਫੀਆਂ ਵਲ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਮੈਂ ਸੈਮੀਨਾਰ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸੂਫੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਖੋਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਲੀਗੜ ਵਾਲੇ ਖਲੀਫ਼ ਅਹਿਮਦ ਨਿਜਾਮੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਜਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹ ਮੌਤ ਸੀ ਜਿਸ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਅੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮਨੋਰਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਜਾਨਣ ਤੇ ਜੀਆ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਛਮੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਪੀਟਰ ਹਾਰਡੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਤੁਰੰਤ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ
ਸਵਾਲ-ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣ ਵਲ ਤੁਹਾਡੀ ਰੁਚੀ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ?

-ਡਾ. ਗਰੇਵਾਲ-ਸੂਰੂ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਚੀ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਵਿਚ ਸੀ। ਐਫ.ਸੀ.ਕਾਲਜ, ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਬੀ.ਏ. ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਟੀਮ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਾਂ। ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਕੜੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰੁਚੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀ। ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇਧਰ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਲੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਧਰ ਆ ਕੇ ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਦੁਬਾਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਇਕੋ ਸਾਲ ਅੰਦਰ (1949) ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ। ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣਾ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਰ੍ਹੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜੁਗਰਾਫੀਏ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਜੋ 1985 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਬਣੇ, ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੀ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੋਣਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਡਿਟ ਐਂਡ ਅਕਾਊਂਟਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਈ ਚੁਣ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਨਾਗਪੁਰ ਜਾ ਕੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਰੰਤੂ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਪਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕਸੂਤਾ ਫਸ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਣ ਲਗ ਪਿਆ ਕਿ ਫਿਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈਗੀ ਕਿਸ ਗੱਲ ਵਿਚ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਨ ਅੰਦਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਝਲਕ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਗੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਘਰੋਂ ਜੋ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਗ ਸਰਫੇ ਨਾਲ ਅਜੰਤਾ, ਐਲੋਰਾ, ਐਲੀਪੰਟਾ ਆਦਿ ਗੁਫਾਵਾਂ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਭ੍ਰਮਣ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖਕੇ ਵਾਪਸ ਘਰ ਆ ਗਿਆ। ਇਹੋ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਸਮਝਣ ਵਾਸਤੇ ਗਹਿਰਾ ਰੁਮਾਂਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤੀਖਣਤਾ ਨਾਲ ਤਾਰੀ ਹੈ।

? ਤੁਹਾਡੇ ਉਸ ਅਹਿਮ ਕੈਰੀਅਰ ਛੱਡ ਕੇ ਘਰ ਆ ਜਾਣ 'ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਯਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ?

-ਸੌਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਦਿਲ ਲਗੂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਜਾੜੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇਧਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1950-52 ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਰਿਫਿਊਜ਼ੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਇਕ ਹਾਲਤ ਅਜੇ ਕਾਫੀ ਖਸਤਾ ਸੀ। ਘਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਮਦਰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਏਨਾ ਚੰਗਾ ਕੈਰੀਅਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆ ਜਾਣਾ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲਗਿਆ। ਘਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਅਗਲੇ ਪੂਰੇ 10 ਵਰ੍ਹੇ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਸਹੇੜੇ ਸੌਂ ਕੇ ਨੂੰ ਪਾਲ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਬੇਹੱਦ ਤਸੱਲੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਮਿਹਰਬਾਨ ਰਹੀ ਹੈ।

? ਇਤਿਹਾਸ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਰਹਿਨੁਮਾ ਕੌਣ ਬਣੇ?

-ਵੇਖੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ ਅਜੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਜੋਬ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਤਕ ਪੁੱਜਣ ਅਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਡੰਗਾਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਜੋਗੇ ਪੈਸੇ ਜੋਬ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਐਮ.ਏ. (ਇਤਿਹਾਸ) ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਠਪਾਲੀਆ ਨੂੰ ਜਾ ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਹ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਹਰੀ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ? ਪ੍ਰੋ. ਹਰੀ ਰਾਮ ਗੁਪਤਾ ਖੁਦ ਵਧੀਆ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਮੁਕਲਾ ਸੰਪਰਕ ਕਿਵੇਂ ਰਿਹਾ?

-ਵੇਖੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਿਛੋਕੜ ਪੁਛਿਆ ਜੋ

ਬਟਵਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੰਜਕੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

—ਅਸ਼ੋਕ ਚਰਨ ਆਲਮਗੀਰ
ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਸਨ ਭਰ ਜੁਆਨ ਮੁਟਿਆਰਾਂ। ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਨ ਪਰ ਮੰਜਕੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ-ਆਪਣੇ ਰਿਵਾਜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ-ਦੋਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਕੁਨਾਅ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਹੜੀ ਕੁੜੀ ਪਤਲੀ ਤੇ ਉਚੇ ਕੱਚ ਵਾਲੀ ਸੀ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ‘ਲੰਮੀ’ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਜੋ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕੱਚ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਵਾਹਵਾ ਜੁੱਸੇ ਵਾਲੀ ਸੀ ਉਹਦਾ ਤਖੱਲਸ ਲੋਕਾਂ ‘ਬੰਮੀ’ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਲੰਮੀ ਤੇ ਬੰਮੀ ਦਾ ਸਹੇਲਪੁਣਾ ਸਾਰੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਗਾਣਾ ਚੇਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ—

ਗੁੜ ਖਾਂਦੀ ਤੇ ਨਾਲੇ ਗੰਨੇ ਚੂਪਦੀ।
ਆ ਗਈ ਜਵਾਨੀ ਸੂਕਦੀ॥

ਜੁਆਨੀ ਦਾ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। ਮੰਜਕੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਖਾਣ ਹੈ—ਢਾਈ ਦਿਨ ਜੁਆਨੀ ਤਾਂ ਭੇਡ ਦੇ ਲੇਲੇ ਤੇ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁੜੀ ਤੇ ਜੁਆਨੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿੱਸੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ੂਬ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਲੰਮੀ ਤੇ ਬੰਮੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੀ ਰਿਹਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਫਿਰ ਦੁਪਹਿਰੀ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮੀ ਕਮਾਦਾਂ ਵਲ ਬਾਹਰ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਬੇਤੀ ਲਮੇਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਕਮਾਦਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ‘ਮੰਜਕੀ’ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਰਮਣੀਕ ਖਿੱਤਾ ਆਪਣੇ ਕਮਾਦਾਂ, ਜਵਾਰਾਂ ਤੇ ਤਿਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ ‘ਮੰਜਕੀ’ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਗੁੜ ਤੇ ਜਵਾਰ ਨਾਲ ਗੁੜ ਵਰਗਾ ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਮਾਦ ਦਾ ਪੌਦਾ ਘਾਹ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ਹੀ ਹੈ। ਐਸਾ ਘਾਹ ਜੋ ਤਣੇਦਾਰ, ਮੋਟਾ ਤੇ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਸਨੂੰ ਗ੍ਰੈਮਿਨੀ ਕੁਲ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਤਣਾ ਜੋੜਾਂ ਜਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਤਣੇ ਵਿਚ 10-15 ਜੋੜ ਜਾਂ ਗੁੱਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਗੁੱਲ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ ਅੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪੌਦੇ ਦੀ ਭਰੂਣ ਟਿਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਮਾਦ ਦਾ ਰੰਗ ਹਰਾ ਪੀਲਾ ਜਾਂ ਜਮਨੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਅਣਕੱਟੇ ਕਮਾਦ ਦੇ ਉਤਲੇ ਸਿਰੇ ਵਿਚ ਤੀਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫੁੱਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਗੰਨੇ ਨੂੰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੁੱਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਸੰਨ 1888 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅੱਜ ਤਾਂ ਭਲਾ ਕਮਾਦ ਫਸਲ ਇਕ ਵਪਾਰਿਕ ਫਸਲ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਮੰਜਕੀ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੇਵਾ ਗੰਨਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਬੁਝਾਰਤ ਵੀ ਹੈ;

ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ ਆਦਮੀ ਤੇ ਗਿੱਟੇ ਦਾੜ੍ਹੀ!

‘ਗੰਨਾ’ ਕਹਿ ਕੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਬੁਝਾਰਤ ਬੁੱਝ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜ਼ਰਾ ਵਧੇਰੇ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਮਾਦ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਮਿਠਾਸ ਭਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਮਲਤਾ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲਾ ਕਮਾਦ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਈਸਾ ਜਨਮ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਾਦ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਗੰਨੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਸੱਤਰ ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗੁੜ ਸ਼ੱਕਰ, ਮਿਸ਼ਰੀ ਜਾਂ ਖੰਡਸਾਰੀ ਆਦਿ ਆਮ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਈਸਾ ਜਨਮ ਤੋਂ ਛੇ ਸੌ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਾਈ ਹੌਂਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੂਤ ਭਾਰਤ ਭੇਜੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਏਥੋਂ ਸ਼ੱਕਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖ ਸਕਣ। ਮਹਾਨ ਸਿਕੰਦਰ ਦੀ ਸੈਨਾ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਵਾਪਿਸ ਯੂਨਾਨ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਗੰਨੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਗੰਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਲੋਕ ‘ਹਨੀ-ਰੀਡ’ ਅਥਵਾ ਸ਼ਹਿਦ ਦਾ ਨਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ— ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਗੰਨੇ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਵਿਚ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਸਨ। ਓਥੋਂ ਗੰਨਾ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਿਆ। ਫੈਲ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪਰ ਗੰਨੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਰਖੇਜ਼ ਮਿੱਟੀ ਦਰਕਾਰ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਾਦ ਦੀ ਫਸਲ ਸੌਕੇ ਜਾਂ ਠੰਡ ਕੋਰੇ ਦਾ

ਕਮਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਦੀ

ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਕਮਾਦ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਬਿਜਾਈ, ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਫਾਸਫੋਰਸ ਆਦਿ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੋਡੀ ਤੇ ਖੁਦ-ਚੱ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਤਾ ਪੱਧਰਾ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਹੀ। ਸੌ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਸਤੇ ਮੰਜਕੀ ਦੀ ਭੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਧ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਰੀਝ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਗੰਨਾ ਪੀੜਦੇ ਹਨ, ਪੱਤਾਂ ਕਾੜਦੇ, ਪੇਸੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਜਾਂ ਮੂੰਗਫਲੀ ਨਾਰੀਅਲ ਜਾਂ ਬਾਦਾਮ ਪਾ ਪਾ ਬਾਲੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਰੀਝ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਰ ਲਾ ਕੇ ਉੱਡ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੰਜਕੀ ਦੇ ਲੋਕ ਵਧੇਰੇ ਹਿਸਾਬੀ ਕਿਤਾਬੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਹਦਿਲੀ, ਦਰਿਆਦਿਲੀ ਵਿਸਾਰਦੇ ਚਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਨਾ ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਰਿਹਾ ਨਾ ਸ਼ੌਕ! ਫਸਲ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਵਧ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਵੱਢ ਵਢਾ ਕੇ ਮਿੱਲ ਤੇ ਜਾ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਭਈਏ ਵਧ ਭਾਅ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਦੋ ਚਾਰ ਪੈਲੀਆਂ ਭਈਆਂ ਕੋਲ ਵੇਚ ਵੱਟ ਛੱਡਦੇ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਭਈਏ ਰਹੂ ਨੂੰ ਹੁਲਕਾ ਜਿਹਾ ਸੋਕਦੇ ਕੇ ਕੋਮੀਕਲ ਦਵਾਈਆਂ ਪਾ ਪਾ ਰੋੜੀਆਂ ਵਲ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਰਾਜ਼ੀ ਰਹੇ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਪਏ ਖਾਏ ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ!...

ਪਰ ਆਓ ਜ਼ਰਾ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੀਏ ਜਦੋਂ ਬਰਸਾਤਾਂ ਹਟਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਮੰਜਕੀ ਦੇ ਜੱਟ ਰੱਸੇ ਪੈਂਦੇ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਵੱਟ। ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਬੇਟ ਦੀ ਪਾਣੀਓਂ ਪਾਣੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਵੇਂ ਗਾਡੀ ਰਾਹ ਬਣਾ ਬਣਾ ਸੂਰਜ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ਨਿਕਲਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਖੇਤਰ ਜਾ ਮੱਲਦੇ। ਲਾ ਲਾ, ਲਾ ਲਾ ਕਰਦੇ ਦੇਹ ਤੇਰੇ ਦੀ ਸੌਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿੱਧਦੇ ਮਿਧਾਉਂਦੇ, ਕੰਡੇ ਬੁੱਝੇ ਲਵਾਉਂਦੇ ਚੁੰਭਾਉਂਦੇ ਦਾੜੀਆਂ ਵਾਹੀ ਜਾਂਦੇ। ਸਰਕਤਾ, ਸਰਕੱਚਾ, ਏਰਾ, ਕਿਲਕਾਂ, ਕਾਨੇ ਪੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਗੱਡੇ ਤੁੰਨ ਤੁੰਨ ਦੁਪਹਿਰੇ ਰੋਟੀ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੇ ਘਰੀ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ। ਬਾਲਣ ਦੇ ਇਹ ਢੇਰਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਪੱਤਾਂ ਕਾੜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਹੋ ਕੇ ਕਮਾਦ ਪੀੜ ਸਕਣ।

ਫਿਰ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਵਿਸਾਖੀ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕਦੋਂ ਆਈ ਤੇ ਕਦੋਂ ਗਈ। ਸੁਬਾਹ ਮੂੰਹ ਮਨੇਰੇ ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਬਾਂਗ ਨਾਲ ਵੇਲਣੇ ਜੁੱਪ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਓਧਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬੇਤਨਖਾਹੀਆਂ ਹਰਕਾਰਾ ਕੰਮੀ ਕੰਮੀਣ ਜਾਂ ਗਾਈਂ ਮੱਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਨਾਦੀ ਵਾਂਗ ਮੁਨਾਦੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ;

‘ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਿਹਾਰਾ ਸਿੰਹ ਹੋਰਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲਣੇ ਦੀ ਚੱਠ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿੰਨ ਜਿੰਨ ਛੇਲੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਪਹੁੰਚ ਜਾਓ!’

ਨਾਲੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਆਗਾਂ ਦਾ ਚਾਰਾ ਤੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਲਈ ਬੱਬਾ ਬੱਬਾ ਗੰਨਿਆਂ ਦਾ....”

ਕੰਧ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਤਿਲਕੋ ਬਾਮੁਣੀ ਧੁੱਪ ਸੋਕਦੀ ਸੋਕਦੀ ਬੋਲ ਪੈਂਦੀ;
“ਵੇ ਵੀਰੋ ਇੱਕ ਦੋ ਕੂਲੇ ਕੂਲੇ ਗੰਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਲੈ ਆਇਓ। ਦੰਦ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਰਹੇ ਨਹੀਂ ਓਹੋ ਜਿਹੇ ਪਰ ਪੁਰਾਣਾ ਝੱਸ ਹੈ ਪੂਰਾ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋਇਆ।”

ਮੁਨਾਦੀ ਵਾਲਾ ਨਿੱਝਕ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ,
“ਮਾਈ ਓਥੇ ਤਾਂ ਖੜੋ ਦਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਜਾਵੇ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਲੈ ਆਵੇ! ਐਥੇ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਾਣਾਂ ਕੂਣਾ ਫੜਾ ਜਾਊ।”
ਤੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ,
“ਜਿਹੋ ਜਹੀ ਵਿਚਾਰੀ ਬਾਮੁਣੀ ਸੋਈ ਕਛਹਿਰੀਆਂ ਚੂਪ!”

ਕੀ ਛੇਲੇ ਤੇ ਕੀ ਝੋਕੇ ਜਾਂ ਗੱਪੀ ਗਾਲਤੀ ਫੋਕੇ ਸਭ ਚੁੰਬੇ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ। ਗੁੜ ਦੁਆਲੇ ਕੇਵਲ ਮੱਖੀਆਂ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਟੋਲਿਆਂ ਦੇ ਟੋਲੇ ਤੁਰੇ ਆਉਂਦੇ। ਰਹੂ ਪੀਣ ਦਾ ਤੇ ਗੁੜ ਖਾਣ ਦਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਪਿਆਕ ਤਾਂ ਭਲਾ ਕੁਝ ਗਿਲਾਸਾਂ ਦੇ ਹੀ ਵਣਜਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹਿੰਡੇ ਵਰਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਰੋਟੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੱਕਣੀ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਲੱਸੀ ਰਲਾ ਰਲਾ ਕੇ ਟਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟੀ ਜਾਂਦੇ। ਕੁਝ ਇੱਕ ਜੇਤੂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਚਾਟੀ ਚਾਟੀ ਤੱਕ ਚੱਟ ਜਾਂਦੇ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾ ਗੁੜ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਕਾਫੀ ਲਿਖਣ ਪੜ੍ਹਨ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ‘ਗਿੰਨੀਜ਼ ਬੁੱਕ ਆਫ ਵਰਡ ਰੀਕਾਰਡਜ਼’ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਛਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਪੰਨੇ ਮੰਜਕੀ ਦੇ ਗੁਰੂ-ਘੰਟਾਲਾ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੇ। ਵੇਲਣੇ ਦੁਆਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝਰਮਟ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਕਿਰਨਮ ਕਿਰਨੀ ਖਿਲਰਨਾ ਪੁਲਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਬੰਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਇੱਕ ਝੋਕਾ ਤੇ ਇੱਕ ਗੰਨੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ।

ਫਿਰ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਖੰਗੂਰਾ ਮਾਰਦਾ ਤੇ ਝੋਕੇ ਨੂੰ ਚੇਤਨ ਕਰਦਾ;

“ਲੈ ਬਈ ਜੱਤੂ ਭੁੱਖ ਸਾਡੀ ਵੀ ਚਮਕੀ ਹੋਈ ਐ!

ਤੇ ਚੂਹੇ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਨੱਚ ਰਹੇ ਹੋਣੇ ਨੇ!

ਮੈਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵੇਖ ਆਇਐ ਮੱਖੀ ਸ਼ੱਖੀ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ!”

“ਤਾਇਆ ਆਹ ਵੇਲਾ ਮੱਖੀਆਂ ਸ਼ੱਖੀਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਖਿੱਲਾ ਭੁੰਡ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖੁੰਡਿਆਂ ਖੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਦੜੇ ਨੇ।”

“ਲੈ ਫੇ ਜੱਤੂ ਐ ਕਰ, ਕਰ ਆਪਣੇ ਗੁਰ ਪੀਰ ਨੂੰ ਯਾਦ, ਕੱਖ ਡਾਰੀ ਜਾ ਤੇ ਅੱਖ ਕੜਾਹੇ ਦੇ ਵਿਚ ਰੱਖੀ, ਨੀਂਦਰਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਹੈ ਈ ਪਲਕ ਨਾ ਕਿਤੇ ਝਮਕੀ। ਐਤਕੀਂ ਸ਼ੈਅ ਬਣੇ ਜਿਹੜੀ ਮੂੰਹੋਂ ਨਾ ਲੱਭੇ! ਸੋਡੇ ਦੀ ਚੁਟਕੀ ਨਾ ਸੁੱਟੀ। ਤੂੰ ਝੁੱਬੇ ਡਾਹ ਪੰਜ ਸੌਤ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਉਬਾਲੀ ਆਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭਿੰਡੀਆਂ ਤੋਰੀਆਂ ਦਾ ਖਮੀਰ ਪਾ ਪਾ ਕੇ ਪੱਤ ਨਿਖਾਰਦਾ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਪੱਤ ਜਦੋਂ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਸਾਫ਼ ਨਿੱਤਰ ਪਏ ਵਿੱਚ ਝਿਲਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੂੰ

ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਕੱਖ ਬੱਲੇ ਝੋਕੀ ਜਾਵੀਂ, ਬਾਕੀ ਮਾਲ ਮੱਤਾ ਮੈਂ ਇਸ ਪਰਨੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਪੱਤ ਜਦੋਂ ਠੀਕ ਵੱਤ ਸਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਸਮਗਰੀ ਵਿਚ ਤਾਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਤਿਲ ਹਨ, ਜਵਾਰ ਦਾ ਆਟਾ ਹੈ, ਬਜਰੇ ਦਾ ਦਲ ਹੈ ਤੇ ਅੱਧ ਸੇਰ ਘੀ ਵੀ। ਬਸ ਤੂੰ ਵੱਤਰ ਸਾਂਭੀ ਮੈਂ ਡੋਆ ਫੇਰਾਂਗਾ ਤੇ ਤੂੰ ਰੰਬੀ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਕੜਾਹਾ ਖੁਰਚ ਦੇਵੀਂ। ਫਿਰ ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕੜਾਹਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗੰਡ ਵਿਚ ਉੱਲਦ ਦਿਆਂਗੇ। ਫੇਰ ਵੇਖੀਂ ਤੂੰ ਬਣਦਾ ਕੀ ਏ ਜੱਤੂ!”

ਉਕਤ ਵਿਧੀ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਸਤ ਅਗੋਂਚਰ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਉਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਤੇ ਨਾ ਅਜੋਕੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਿਆਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਵਜਾਹ ਸੀ ਕਿ ਮੰਜਕੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਹੀ ਪੱਕ ਗਈ ਸੀ;

ਚੰਗਾ ਖਾਣਾ
ਮੰਦਾ ਬੋਲਣਾ

ਜੇ ਦਿਲ ਦੇਣਾ ਤੇ ਹਿੱਕ ਪਾੜ ਦੇਣਾ

ਉਹਲਾ ਪਾਹਲਾ ਰਤਾ ਨਾ ਰੱਖਣਾ।

ਭੌਅ ਮਰਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਭ ਕੋਲ ਤੇ ਦਿਲ ਸਨ, ਸਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ!

ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ;

ਰੰਗ ਰੂਪ ਜਾਂ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ ਧਨ ਮਾਲ ਜਾਂ ਮੂਰਤ ਹੋਵੇ। ਭੌਂ ਚੁੱ ਉਪਜੇ ਭੌਇ ਪੈਣਗੇ। ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਨੇ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਭਰ ਭਰ ਬੁੱਕ ਵੰਡ ਦੇ!

ਮੰਜਕੀ ਦੇ ਲੋਕ ਆਖਰਾਂ ਦਾ ਮਿੱਠਾ ਖਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੂਗਰ ਹੋਈ ਸੁਣੀ ਤੇ ਨਾ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ, ਨਾ ਟੀ ਬੀ ਆਦਿ। ਖੰਘ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲੰਘਦੇ ਸਨ ਪਰ ਖੰਘ ਲੱਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਖੰਘਣ ਵਾਲਾ ਟੱਕਰ ਪਵੇ ਤਾਂ ਕੁੰਡੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਛ ਫਸਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹੀ ਰਾਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਲੜਕਿਆਂ ਭਿੰਡਿਆਂ ਕਸਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਲੜਾਈ ਸਾਵੀਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਜਿੱਤ ਹਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ। “ਬਸ ਮੀਆਂ ਵੀ ਗਰਮ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਗਰਮ” ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਰੋਈ ਦੇਹ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੱਟਾ ਚੁੰਘਦਾ ਚੁੰਘਦਾ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਗੱਭਰੂ ਚੰਬੜ ਜਾਂਦੇ। ਰਿਤਕਦੀ ਰਿਤਕਦੀ ਸੁਆਣੀ ਤੋਂ ਮਧਾਣੀ ਖੋਹ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਰਖਵਾ ਦੇਣੀ ਤੇ ਅੱਧਰਿਤਕਾ ਮੱਠਾ ਦੋ ਘੁੱਟਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣਾ। ਮਾਂਹ ਮੋਠਾਂ ਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਉੱਪਰੋਂ ਬਾਪੂ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਘਿਉ ਦੀਆਂ ਨਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਅਸਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਬਬੇਰਾ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ—

“ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਬੁਰੀ-ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਅਗਾੜੀ ਬੁਰੀ।”

ਪਰ ਗੱਭਰੂ ਕਦ ਮੰਨਦੇ ਨੇ, ਸਿਆਣੇ ਦੇ ਕਰੇ ਕਦ ਲੱਗਦੇ ਨੇ।

ਸਫ਼ਰ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ

ਕਮਾਦ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਅੱਗੋਂ ਅਫ਼ਸਰ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੰਘੇ ਖਾਹਮਖਾਹ ਹੀ ਪੁੱਛ ਬਹਿੰਦੇ;

“ਕਿਹੜਾ ਓ ਤੂੰ! ਘੋੜਾ ਦੇਖਿਆ ਉਹਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਪੁੱਛ ਫੜ ਲਈ। ਘੋੜਾ ਦੇਲੱਤੀ ਝਾੜਨ ਲਈ ਖੁਰ ਅਜੇ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਲਾਕੀ ਜੱਟ ਝੱਟ ਸਵਾਰ! ਕਦੀ ਦੜਕੀ, ਕਦੀ ਏਵੀਆ, ਕਦੀ ਤਾਲ ਤਾਲ! ਜੱਟ ਸਿਖਾਵੇ ਘੋੜੇ ਚਾਲ! ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹੇ ਮਸਤੀ ਜੱਟ ਨੂੰ ਖਰਮਸਤੀ!

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਘੋੜਾ ਤੇ ਬੰਦਾ ਕਦੇ ਬੁੱਢਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ-ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਮਾਹਾਂ ਦਾ ਭੋਹ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ, ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਾਠੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਸ਼ੱਕਰ ਤੇ ਰਹੂ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇ। ਮੰਜਕੀ ‘ਚ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਕਾਠੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਰਹੂ ਵੀ ਤੇ ਘਿਉ ਵੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੱਚਾ ਤੇ ਸੁਥਰਾ ਸੁਆਦੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸੌਹਣਾ ਮਨਮੋਹਣਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਸੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਗਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਏਧਰ ਕਾਠੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਰਹੂ ਦਾ ਰੰਗ ਮੱਝ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਦੁੱਧ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੌਕੀਨ ਲੋਕ ਸ਼ੱਕਰ ਵਾਸਤੇ ਤੇ ਰਹੂ ਵਾਸਤੇ ਕਾਠੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਵੀ ਖੋੜੀ ਖੋੜੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੰਜਕੀ ਵੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਰਗ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰਹੂ ਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਵਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਓਧਰ ਮੰਜਕੀ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਨ-ਜੇ ਰਹੂ ਗੁੜ ਬਹੁਤਾ ਖਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪਚਾਉਣਾ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਕਦੇ ਸੁਰਮਾ ਪਾ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਮਟਕਾਉਣਾ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ।

ਜੱਟ ਕੀ ਤੇ ਘੱਟ ਕੀ
ਅਤੇ ਘੱਟ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਵਾਸ ਘਾਸ ਸਾਂਝਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਮਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ। ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਜੇ ਅੜੀ ਕਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੌਣ ਮਨਾਵੇ।

ਖੋੜੇ ਘੋੜੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਅੜੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਝੱਡਦੇ ਨੇ ਮਰਨੀ ਮਰਨ ਭਾਵੇਂ ਮਰ ਜਾਣਾ। ਰੱਸੀ ਸੜ ਵੀ ਜਾਵੇ ਵੱਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਬੁੱਢਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਦੇਹੀ ਵੀ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਭਾਰੇ ਹੋਲੇ ਕੰਮਕਾਰ ਜੋਗਾ ਨਾ ਵੀ ਰਹੇ। ਤਾਂ ਵੀ ਵੇਲਣੇ ਤੇ ਆ ਕੇ, ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਧੂਣੀ ਲਗਾਕੇ ਸਣ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌਤ ਗਰੂਨੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆਉਂਦੇ ਤੇ ਸਣ ਕੱਢਦਾ ਰਹੂ। ਫਿਰ ਵਾਣ ਵਟਦਾ ਰਹੂ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ ਉਧੋੜ ਉਧੋੜ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਉਣ ਦਊ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹਟਾਵੇ ਤਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਚੁੱਕੀਆਂ ਮੋੜੀਏ ਮਾਰੀਏ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹੂ;

ਪਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਾ ਗੱਲ ਕਰੀਂ, ਮੈਂ ਆਹਨਾ :

ਜਦ ਤੱਕ ਦਮ ਹੈ
ਤਦ ਤੱਕ ਕੰਮ ਹੈ

ਕੰਮ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਯਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ,
ਤੂੰ ਕਿਹੜੇ ਬਾਗ ਦੀ ਮੂਲੀ ਏ!

ਸੋ ਉਕਤ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਦੋਹਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਭਿਆਲੀ ਪੱਕੀ-ਸਣ ਤੋਂ ਵੱਟੇ ਵਾਣ ਵਰਗੀ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਜਾਨ ਵਾਰਨ ਤੱਕ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਈ ਰਾਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੱਟ ਅਤੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਨੂੰ ਪੱਤਾਂ ਕਾਹੜਦਿਆਂ ਕਿ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਬਰ ਵਿਚ ਪੂਛਲ ਤਾਰਾ ਦਿਸਿਆ। ਵਿਚੋਂ ਸੰਢੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਯਮ ਗੰਢਿਆਲ ਵਿਚ ਆ ਵੜਿਆ। ਕੜਕ ਕੇ ਬੋਲਿਆ;

ਦੱਸੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਖੜਾਂ?

ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਬੋਲ ਪਏ, “ਦੇਖ ਓ ਯਮ! ਬਹੁਤੇ ਦਬਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਠਾਣੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਬਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰੇ ਤੂੰ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤ ਦੀ ਮੂਲੀ ਏ? ਬਾਕੀ ਤੂੰ ਆਇਆ ਏਂ ਸਾਡੇ ਡੇਰੇ। ਜੇ ਆ ਹੀ ਗਿਆ ਏਂ ਤਾਂ ਕਾਹਲੇ ਫੇਰੇ ਨਾ ਲਿਆ। ਬਹਿ ਜਾ ਬਹਿ ਜਾ ਦੂਰੋਂ ਆਇਐ ਜ਼ਰਾ ਵਿਸਮ ਲੈ। ਤੂੰ ਕਿਹੜਾ ਮੁਕਲਾਵਾ ਲੈਣ ਜਾਣੈ। ਢੋਣੇ ਤਾਂ ਮੁਰਦੇ ਹੀ ਨੇ। ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਮੋਟੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਰਹੂ ਨਹੀਂ ਪਿਆਲਦੇ ਆਏ ਗਏ ਵਾਸਤੇ ਅਸਾਂ ਦੋ ਕਿਆਰੇ ਕਾਠੇ ਕਮਾ ਦੇ ਬੀਜੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਉਹਦੀ ਰਹੂ ਪਿਆਵਾਂਗੇ। ਉਹਦੀ ਬਣੀ ਸ਼ੱਕਰ ਖਵਾਵਾਂਗੇ। ਪਰਨੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾਵੀਂ;

ਕਾਠੇ ਦੀ ਸ਼ੱਕਰ ਐਸੀ
ਜਿਹੜੀ ਕਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਹੀਂ ਲਹਿੰਦੀ।

ਤੂੰ ਜ਼ਰਾ ਚੁੱਬੋ ਅੱਗੇ ਬਹਿ ਕੇ ਅੱਗ ਸੋਕ। ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਝੋਟੇ ਨੂੰ ਵੇਲਣ ਜੋਅ ਲੈਨੇ ਆਂ। ਉਹਦੇ ਜੋਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਊ!

ਪ੍ਰੋ. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

ਵੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਗਿਆਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ। ਸਾਡਾ ਖੇਤ ਘਰੋਂ ਮੀਲ ਕੁ ਦੀ ਵਿਥ 'ਤੇ ਸੀ। ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਲੰਘਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਜਾਂਗਲੀਆਂ, ਪਠਾਣਾਂ, ਰਾਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਲਾਘਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਇੰਦਾਣੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਵੀ ਡਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਸੜਕ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਭੈ ਖਾਂਦੇ ਸਾਂ। ਪਰ ਟੱਟਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦਿਨੇ ਇਕ ਦੋ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਖੇਤ ਬਾਪੂ ਤੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਫੜਾਣ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੀ ਅਵਸਥਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਘਾਟੀ ਲੰਘਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰੋਂ ਤਾਂ ਹੌਂਸਲਾ ਕਰ ਕੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ, ਪਰ ਜਦ ਸੜਕ ਦੇ ਤਿੰਨ ਘੁਮਾਂ ਦੀ ਵਿਥ ਉਤੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਨਹਿਰ ਸੂਆ ਟੱਪਣ ਲਗੇ ਪਠੋਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖਲੋ ਕੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਤੱਕਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਜੁ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡੋਂ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਆਣੇ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਭੈ-ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਤਰਨ ਜੋਗੇ ਹੋ ਜਾਈਏ।

ਸਾਡੀ ਮਜ਼ਹਬੀ ਤਬੀਅਤ ਵੀ ਕੁਝ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਡਰ ਸਾਡੇ ਸੁਭਾਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਘਰ ਸਿਆਣਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਨਰਕ ਸਵਰਗ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ। ਸਵਰਗ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਖੇਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਤੇ ਘਟ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਨਰਕ ਦੇ ਹਰ ਥਾਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਗੱਢੇ ਮਿਲਦੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਰਕ ਮਦਰਸਾ ਸੀ ਤੇ ਜੇ ਉਸਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਛੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਖੇਤ ਰੋਟੀ ਦੇਣ ਜਾਣ ਦਾ ਨਰਕ ਪੇਸ਼ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਗੱਲ ਕੀ ਸਾਡੇ ਇੰਦਾਣੇ ਰਾਹ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਮੋੜ ਤੇ ਜਾਣੇ ਨਰਕ ਘਾਟ ਲਾਈ ਖਲੋਤੇ ਹੁੰਦੇ। ਖ਼ਬਰੇ ਇਸ ਸੜਕ ਦਾ ਭੈ-ਸਾਗਰ ਲੰਘਣ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਖੇਤ ਜਾਣਾ ਨਰਕ ਲਗਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਖੇਤ ਰੋਟੀ ਲੈ ਜਾਣ ਲਗੇ ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਲੰਘਣਾ ਸਾਨੂੰ ਭੈ ਸਾਗਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤ ਸਵਰਗ ਸੀ ਤੇ ਖੇਤ ਰੋਟੀ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਨਰਕ ਅਤੇ ਉਹ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਭੈ-ਸਾਗਰ।

ਸਿਆਲ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਚਲ ਪਏ। ਨਿੱਘੀ ਨਿੱਘੀ ਧੁੱਪ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਟੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਵੀ ਜਾਣੇ ਸਿਆਲ ਦੀ ਧੁੱਪ ਦੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਨਿੱਘ ਲੈ ਰਹੇ ਸਾਂ, ਪਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੜਕ ਲੰਘਣ ਦਾ ਡਰ ਚੂਹੇ ਵਾਂਗਰ ਕੁਤਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਡਰ ਨੂੰ ਦਬਾਣ ਦਾ ਇਕ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਭੈਣ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਣ ਲਗ ਪਈ। "ਇਕ ਸੀ ਰਾਜਾ, ਉਹਦੀ ਰਾਣੀ ਮਰ ਗਈ। ਮਰਨ ਲੱਗੀ ਰਾਣੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਕਰਾਰ ਦੇਹ।' ਰਾਜੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਕੀ?'

ਮੈਂ ਕਹਾਣੀ ਵਲੋਂ ਧਿਆਨ ਮੋੜ ਕੇ ਪਿਛਾਂਹ ਪਿੰਡ ਵਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਸਾਡੇ ਰਾਹ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

"ਤੂੰ ਸੁਣਦਾ ਨਹੀਂ, ਬੀਰ!" ਭੈਣ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਨੂੰ ਹਲ੍ਹਣ ਕੇ ਆਖਿਆ।

"ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਸੁਣਦਾ", ਮੈਂ ਭਰਵਾਂ ਵਾਲੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

"ਅੱਛਾ, ਜਦ ਉਹ ਰਾਣੀ ਮਰਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਰਾਜੇ

ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਕਰ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਕੀ?' ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਤੂੰ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਾਈ।' ਸੱਚ, ਦੱਸਣਾ ਭੁਲ ਗਈ, ਰਾਣੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤ ਤੇ ਇਕ ਧੀ ਸੀਗੇ।

ਸਾਨੂੰ ਰਾਜਾ ਤੇ ਰਾਣੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਵਰਗੇ ਹੀ ਭਾਸਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਮਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਅਸਾਡੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਬਚਨ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖੇ-ਇਹ ਖ਼ਿਆਲ ਸਾਡੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਧੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਲੱਗੀ ਤੇ ਉਹ ਦੋ ਪੁੱਤ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਆਪ।

ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਪਿੰਡ ਵਲ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। "ਸੁਣਾ ਵੀ ਗਾਰ", ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਵੇ ਬੋਲ ਨਾਲ ਆਖਿਆ।

"ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਬਈ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਾਂ ਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਮੜ੍ਹੇਈ ਦੁਖ ਦੇਉਗੀ", ਭੈਣ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਤ੍ਰੀਮਤ ਬਣ ਕੇ ਦੱਸਿਆ। "ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸਨੇ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਇਹ ਕਰਾਰ ਮੰਗਿਆ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਚੰਗਾ ਮੈਂ ਕਰਾਰ ਦਿੰਨਾ।"

ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਜੇ ਰਾਜਾ ਇਹ ਇਕਰਾਰ ਨਾ ਦੇਂਦਾ ਤਾਂ ਰਾਣੀ ਮਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਂਦੀ।

"ਹੁੰ!"

ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿਨੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਾਣ ਨਾਲ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹ ਭੁਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਸਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਾ ਕਰਵਾਈ, ਤੇ ਇਸ ਸੂਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਤੇ ਅਸਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ।

"ਪਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਬਟ ਹੀ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।"

"ਹੁੰ!"
ਪਿਛਲੇ ਮੋੜ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਆਉਂਦਾ ਦਿਸਿਆ। ਅਸਾਂ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਭਰਿਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਲਣ ਲਈ ਖਲੋ ਗਏ। ਸਾਡੀ ਬਾਤ ਵੀ ਖਲੋ ਗਈ। ਪਰ ਉਹ ਆਦਮੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਲ ਨਾ ਮੁੜਿਆ।

ਜਿਸ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਾਂ ਇਹ ਬਾਤ ਦਾ ਪਖੰਡ ਰਚਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਸਾਡਾ ਖ਼ਿਆਲ ਸੀ, ਬਾਤ ਦੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅਚੇਤ ਹੀ ਸੜਕ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਜਦ ਸੜਕ ਥੋੜ੍ਹੀ ਕੁ ਦੂਰ ਰਹਿ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਠਠਬਰ ਕੇ ਖਲੋ ਗਈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਸਾਬੀ ਦੇ ਆ ਰਲਣ ਦੀ ਆਸ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਈ, ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਸਹਿਮ ਕੇ ਖਲੋ ਗਏ।

ਦਸ ਵੀਹ ਕਦਮ ਹੋਰ ਪੁਟੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਡਰ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ। ਸੜਕ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਕ ਕਾਲੇ ਸੂਟ ਦੀ ਵਾਸਕਟ ਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਵਰਗੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਸਲਵਾਰ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਸੀ।

"ਔਹ ਦੇਖ ਬੀਬੀ! ਰਾਜਾ ਪਿਆ।"

ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਪਾਸਾ ਪਰਤਿਆ।

"ਇਹ ਤਾਂ ਹਿਲਦੈ, ਜਾਗਦੈ", ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਸਹਿਮ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ?"

"ਇਹ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਊ?"

"ਹੋਰ ਕੀ?" ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।
ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਘਟ ਹੀ ਕਦੀ ਨਿਕਲੇ ਸਾਂ,

ਪੁਰਾਣਾ ਮਾਖਿਓਂ

ਪਰ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਡਰ ਲਗੇ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਡਰ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਾਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਸਾਡਾ ਮਾਮਾ ਤੇ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਿਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦਿਆਂ ਸਿਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦਗਦੇ ਅੰਗਿਆਰ ਡਿਗਣ ਲਗ ਪਏ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਕੀ ਕਰੀਏ?' ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਪੰਡਤ ਜੀ, ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰੋ।' ਸਾਡਾ ਮਾਮਾ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਪੰਡਤ 'ਰਾਮ, ਰਾਮ'। ਅੰਗਿਆਰ ਡਿਗਦੇ ਤਾਂ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਉਤੇ ਬੜਾ ਮਾਣ ਸੀ।

"ਆਪਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੀਏ", ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ।

"ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਭੂਤ ਪਰੇਤ ਈ ਡਰਦੇ ਨੇ, ਆਦਮੀ ਨੀ ਡਰਦੈ", ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਮੈਂ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਸੜਕ ਵਿਚ ਪਿਆ ਰਾਸ਼ਾ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਸੀ, ਉਹ ਰੱਬ ਤੋਂ ਕਦ ਡਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ?

"ਤਾਂ ਫੇਰ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ?"

ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਸੱਤ ਮਿੰਟ ਸਹਿਮ ਕੇ ਖਲੋਤੇ ਰਹੇ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਇਸ ਰਾਸ਼ੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਡਰਾਣ ਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਆ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਨਾ ਦਿਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਤਕਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੱਭ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਸਕਦੇ। ਸਾਡਾ ਭਰੱਪਣ, ਸਾਡੀ ਏਕਤਾ, ਬੇਕਾਰ ਹੋਏ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਤਕ ਮੇਰਾ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਪੱਲੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਅੱਥਰੂ ਪੁੰਝਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, "ਨਾ ਬੀਰ! ਰੋਂਦਾ ਕਿਉਂ ਐ? ਆਪਾਂ ਇਥੇ ਖੜੋਨੇ ਹਾਂ, ਹੁਣੇ ਪਿੰਡੋਂ ਕੋਈ ਆ ਜਾਊ।"

ਮੈਂ ਚੁਪ ਕਰ ਗਿਆ।

ਅਸਾਂ ਕੁਝ ਕਦਮ ਸੜਕ ਵਲ ਪੁਟੇ, ਪਰ ਖਲੋ ਗਏ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਹੀ ਪੰਜ ਕਦਮ ਮੁੜ ਆਏ।

ਅੰਤ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ, "ਆਪਾਂ ਕਹਾਂਗੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪੋਮੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਫੜਾ।"

ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਪੋਮੀ ਸ਼ਬਦ ਬੜਾ ਮਿੱਠਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਦ ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਲ ਝੁਕ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਖੁਦ ਪੋਮੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਢਾਰਸ ਬੜ ਗਈ। ਰਾਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਦ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੋਮੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਫੜੇਗਾ।

ਜਿਵੇਂ ਕੰਬਦਾ ਹਿਰਦਾ ਤੇ ਬਿੜਕਦੇ ਪੈਰ ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰਦੇ ਸਮਸਾਨ ਭੂਮੀ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਗਊ ਦੀ ਪੂਛ ਫੜ ਕੇ ਭਵ-ਸਾਗਰ ਤਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪੋਮੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕ ਪਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਰਾਸ਼ਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਪਿਆ ਰਿਹਾ।

(ਸਮਾਚਾਰ ਵਿਚੋਂ)

ਪੁਆਧੀ ਛੋਕਰੇ ਕਾ ਮਲਵੈਣ ਕੁੜੀ ਗੈਲ ਵਿਆਹ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਕਾਲਜ ਮਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਉਹ ਪੱਕੇ ਆੜੀ ਬਣਗੇ। ਕਾਲਜ ਕੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਗੇਗੇ। ਇਸੀ ਟੈਮ ਮਾ ਉਹ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਮਾ ਬਦਲਗੇ। ਮਲਵਈ ਛੋਕਰੇ ਕਾ ਪੁਆਧੀ ਕੇ ਘਰਾਂ ਗੋਂ (ਗਾਉਂ) ਪਹਿਲਾਂ ਆਣ-ਜਾਣ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਕਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬੈਦਵਾਣਾਂ ਕੇ ਇਕ ਗੋਂ ਮਾ ਕਰ ਦਿਆ। ਜਦ ਵਿਆਹ ਕੀ ਤਰੀਕ ਪੱਕੀ ਕਰਨੀ ਤੀ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਕਾ ਭਾਈ ਛੋਕਰੇ ਕੇ ਗੋਂ ਮਾ ਆਇਆ। ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਅੰਬਾਂ ਕੇ ਬਾਗ ਮਾ ਬਾਬਿਆਂ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠੇ।

"ਆ ਬਈ... ਹੋਰ ਬਾਰੇ ਬਾਪੂ ਚਾਚੇ ਉਨਕਾ ਕਿਆ ਹਾਲ ਐ? ਫਸਲ ਬਾੜੀ ਠੀਕ ਐ।" ਬਾਬੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਨਾਲੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਿਆ।

"ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਭ ਠੀਕ ਐ।" ਮਲਵਈ ਛੋਕਰਾ ਬੋਲਿਆ।

ਕੁਛ ਦੇਰ ਰਸਮੀ ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਫੇਰ ਅਸਲੀ ਬਾਤ ਪੁੱਛੀ।

"ਬਾਬਾ ਜੀ ਵਿਆਹ ਕਦੋਂ ਕਰੀਏ?"

"ਮਾਰ੍ਹਾ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਠੰਢ ਮਾ ਤਾ ਸਾਉਂ" ਬਾਬੇ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਲਾ ਕੇ ਫਰਵਰੀ ਮਾ ਤਰੀਕ ਪੱਕੀ ਕਰ 'ਤੀ।

ਵਿਆਹੀ ਆਈ ਨਵੀਂ ਮਲਵੈਣ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੀ ਨਣਦ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਕਾ ਭਰ ਕੇ ਗਲਾਸ ਫੜਾਇਆ ਤਾਂ ਮੂਹਰੇ 'ਤੇ ਵਿਆਹਦਤ ਬੋਲੀ, "ਬਾਹਲੀ ਐ।"

ਪੁਆਧਣ ਨਣਦ ਚਾਹ ਕਾ ਗਲਾਸ ਮੋੜ ਕੇ ਝਲਿਆਨੀ (ਰਸੋਈ) ਮਾ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸਨੇ

ਚਾਹ ਨੂੰ ਪਤੀਲੀ ਮਾ ਪਾਇਆ, ਲੱਗਗੀ ਉਬਾਲਣ। ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸੀ ਚਾਹ ਨੂੰ ਉਸੀ ਗਲਾਸ ਮਾ ਪਾ ਕੇ ਮੁੜ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਜਾ ਫੜਾਈ। ਨਵੀਂ ਭਾਬੀ ਹੱਕੀ-ਬੱਕੀ। ਚਾਹ ਤਾਂ ਉਤਨੀ ਈ ਐ। ਪੁਆਧੀ ਲਾਤਾ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਤਾ। ਸਮੱਸਿਆ ਉਲਝਦੀ ਦੇਖ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਸਾਉ ਚਾਹ ਬਹੁਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾ ਤੇ ਕੱਚ ਕੇ ਘੱਟ ਕਰਦੇ। ਯੋ ਮਾਲਵੇ ਮਾ ਬਹੁਤੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ "ਬਾਹਲੀ" ਕਹਾਂਗੇ। ਅੱਗੋਂ ਭੈਣ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਬਾਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝੀ ਤੀ ਭਾਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਚਾਹ 'ਬਾਲਣੀ' ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਤੀਲੀ ਮਾ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਦੀਆਂ ਦਸ ਉਬਾਲੀਆਂ।

ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਜਦ ਨਵੀਂ ਬਹੁ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਭੈਣ ਪਰਲੀ ਸਬਾਤ ਵਿਚੋਂ ਕਰੇਲਾ ਤਾਂ ਲਿਆਈ।"

ਭੈਣ, ਭਾਬੀ ਦਾ ਕਰਿਆ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦਲਾਨ ਵਿਚ ਗਈ। ਉਥੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਦੇਖੇ। ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਕਰੇਲਾ ਟੋਲ੍ਹਦੀ ਰਹੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਭਾਬੀ ਜਿਹੜੀ ਪੁਆਧਣ ਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਤ ਕਰੀ, "ਏ ਭਾਬੀ, ਬੜੀ ਭਾਬੀ ਕਰੇਲਾ ਮੰਗਾ।" ਉਹ ਕਾਸ ਨੂੰ ਕਰੇਲਾ ਕਹਾ। ਛੋਟੀ ਭਾਬੀ ਨੇ ਨਣਦ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਉਹ ਕਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਐ।"

ਛੋਟਾ ਟਰੰਕ ਜਾ ਲੈ ਜਾ ਉਸ ਪਾ। ਆਪੇ ਲੈ ਲੂ ਜੇ ਲੈਣਾ ਉਸ ਨੇ। ਮਾਰ੍ਹੀ ਸਮਝ ਮਾ ਨਾ ਆਵਾ ਹਾਲੀ ਉਸ ਕੀ ਹਮਕੋ ਤਮਕੋ।" ਛੋਟੀ ਭਾਬੀ ਕਾ ਕਿਹਾ ਮੰਨ ਕੇ ਨਣਦ ਬੜੀ ਭਾਬੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਟਰੰਕ (ਸੂਟਕੇਸ) ਚੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ।
"ਲੈ ਭਾਬੀ ਲੈ ਲੈ ਇਸ ਮਾ ਤੇ, ਜੇ ਲੈਣਾ। ਮਿੰਨੂੰ ਨੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਰੇਲਾ ਕੁਰੂਲਾ।" ਨਣਦ ਨੇ ਸੂਟਕੇਸ ਉਸ ਕੋਲ ਰੱਖ ਆਪ ਵੀ ਮੰਜੇ ਪਰ ਬੈਠ ਗਈ।
ਨਵੀਂ ਭਾਬੀ ਨੇ ਸੂਟਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਮਾ 'ਤੇ ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ ਕੱਢੀ। ਸੂਟਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰਿਆ। ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਭੈਣ ਸਾਡੇ ਇਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਐਂ ਕਰੇਲਾ।" ਨਣਦ, ਸੱਸ, ਦਰਾਣੀ, ਬੜੀ ਬੇਬੇ (ਦਾਦੀ) ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਥੇ ਈ ਬੈਠੀਆਂ ਤੀਆਂ ਸਭ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਲੋਟ ਪੋਟ ਹੋ ਗਈਆਂ, "ਮਾਰ੍ਹੇ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ ਕਹਾਂ ਬਾਈ। ਜੇ ਤੋਂ ਸੁਰਮਚੂ ਆਲੀ ਵੀ ਕਹਿ ਦੰਦੀ ਤਾਂ ਛੋਟੀ ਟੋਲ ਲੈਣੀ ਤੀ" ਨਣਦ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿਆ।
ਦਾਦੀ ਅੰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੁੜੇ ਫੇਰ ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ ਲਿਆ ਕਹਾਂ।"

"ਬੇ ਜੀ ਸਾਡੇ ਵਲ ਚਾਰ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲੀ ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਡੱਬੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਉਸਨੂੰ ਆਂਹਦੇ ਨੇ ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ। ਨਵੀਂ ਬਹੁ ਦਾ ਜੁਆਬ ਤਾ।
"ਅੱਛਾ ਬਾਈ ਬੋਲੀ ਬੋਲੀ ਮਾ ਫਰਕ ਐ। ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਜੇ ਘਾੜ ਕੇ ਇਲਾਕੇ ਕੀ ਤੀ ਉਸਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿਆ, 'ਕੋਈ ਨੀ ਪੁੱਤ ਬੋਲੀ ਤਾਂ ਚਾਰ ਕੋਰ ਬਾਅਦ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਐ।' ਮੇਰੀ ਬੋਲੀ ਵੀ ਤੇਰੇ ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਤੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਇਨਕੀ 'ਉਚਰੋ ਕੀ ਮੁਚਰੋ' ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਤੀ।"
ਹਾਲੀ ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ ਆਲਾ ਮਸਲਾ ਮੁੱਕਿਆ ਈ ਤਾ 'ਮਾਂਜੇ' ਆਲਾ ਮੁਦਾ ਆਣ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ। ਹੋਇਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਪਹਿਰੇ ਕੇ ਬਾਅਦ ਗੋਂ ਮਾ ਤੇ ਲਾਗਣ ਆਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਏ ਬੜੀ

ਲਾਣੇਦਾਰਨੀ, ਫਲਾਣੇ ਕੇ ਛੋਕਰੇ ਕੀ ਜੰਨ ਚੜ੍ਹਨੀ ਐ ਸਵੇਰ ਨੂੰ। ਨਾਲੇ ਬਮੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇਖ ਆਇਓਂ ਨਾਲੇ ਮਾਂਜੇ ਦੇ ਆਇਓ।"

ਦਾਦੀ ਅੰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੁੜੇ ਕਿਰਪੀ ਚਾਹ ਤਾਂ ਪੀ ਜਾ।"

"ਨਾ ਲਾਣੇਦਾਰਨੀ ਹਾਲੀ ਤਾਂ ਕਈ ਘਰਾਂ ਮਾ ਕਹਿਣਾ। ਫੇਰ ਆਉਂਗੀ ਕਿਦਣੀ ਨਾਲੇ ਚਾਹ ਪਿਉਂਗੀ ਨਾਲੇ ਨਵੀਂ ਬਹੁ ਦੇਖ ਕੇ ਜਾਉਂਗੀ।" ਲਾਗਣ ਤਾਂ ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਨਵੀਂ ਬਹੁ ਨੇ ਹੌਲੀ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਭੈਣ ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਜਿਸ ਮਾਂਜੇ ਕਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇਖਣੇ ਗਏ ਝਾੜੂ ਵੀ ਦੇ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਐ।"

"ਨਹੀਂ ਭਾਬੀ, ਨਹੀਂ, ਝਾੜੂ 'ਨੀ ਦੇ ਕੇ ਆਂਦੇ। ਨਾਲੇ ਤਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇਖ ਕੇ ਆਵਾਂ ਨਾਲੇ ਬਾਲ ਦਾਣਿਆਂ ਕਾ, ਨਾਲ ਬੋੜ੍ਹੇ ਜੇ ਸ਼ਗਨ ਕੇ ਪੈਸੇ। ਇਸਨੂੰ ਮਾਰ੍ਹੇ ਮਾਂਜਾ ਕਹਾਂ।" ਨਣਦ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿਆ। ਨਾਲੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਅੱਛਾ ਭਾਬੀ ਐਂ ਦੱਸ ਮਾਂਜਾ ਕਾਸ ਨੂੰ ਕਹਾਂ।"

"ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਪਿਤਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ 'ਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੋਹਕਰ ਨੂੰ ਆਂਹਦੇ ਆਂ।" ਭਾਬੀ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ ਨਾਲ ਵਿਹੜੇ ਕੇ ਇਕ ਕੋਠੇ ਮਾ ਪਏ ਝਾੜੂ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਉਹ ਪਿਆ ਐ ਬੋਹਕਰ।"

ਹੌਲੇ-ਹੌਲੇ ਸੱਸ, ਨਣਦ, ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰਹਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਵੀ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਦੋਹਾਂ ਸਾਲਾ-ਭਣੇਈਆ ਕਿਧਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਜ਼ਾਕ ਸ਼ੁਰੂ। "ਫੇਰ ਮਾਰ੍ਹਾ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਠੰਢ ਮਾ ਤਾ।..."

ਬਾਲੀਵੁਡ ਦੀਆਂ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਬੜਾ ਕੁਝ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਡੀਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਿਤਾਰੇ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਬੁਸਟ ਮਿਲੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਆਉਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੋਵੇ। ਅੱਜਕਲ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਆਮ ਚਰਚਾ ਪੜ੍ਹਨ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਤਿੰਨ-ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਹੁਣ 11 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਵੀ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ। ਆਓ, ਜ਼ਰਾ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਖਿਰ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਸੱਚ ਹੈ ਕੀ?

ਫਿਲਮੀ ਸੁੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਹੀਰੋਇਨ ਦਾ ਰੇਟ ਫਲਾਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਪੀਦਿਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਬਕ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖ਼ਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਪਿਆਰ ਇੰਪਾਸੀਬਲ' 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੰਗਣਾ ਰਣਾਉਤ ਵਰਗੀ ਹੀਰੋਇਨ, ਜੋ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਇਕ ਫਿਲਮ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ 5 ਕਰੋੜ 'ਚ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਨੂੰ 'ਗੋਲਮਾਲ-3' ਫਿਲਮ ਲਈ 10 ਕਰੋੜ 'ਚ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ 7 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਫ ਨੂੰ 7 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅੱਬਾਸ ਮਸਤਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਇਟਾਲੀਅਨ ਜੌਬ' ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੰਤਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਬੱਚਨ, ਜਿਸਦੀ ਮੰਗ ਅੱਜ ਵੀ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਦੇ ਰੇਟ ਦੀ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਉਪਰਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਜੋੜ ਬਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਦਾ ਉਡਾਇਆ ਜਾਣਾ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਟਰੇਡ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਮਿਸਟਰ ਅਮੋਦ ਮਹਿਰਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਸੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।" ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਰੇਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।" ਮਿਸਟਰ ਮਹਿਰਾ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬੜਾ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਆਇਨਸਟਾਈਨ ਤਾਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਹੀਰੋਇਨ ਕਰਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਔਰਤ ਮੁਖੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਬੜਾ ਪੱਕੀ' ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈ ਲਓ। ਤੱਬੂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਹੈ, ਜੋ ਦੋ ਵਾਰ ਐਕਟਿੰਗ 'ਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਚ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ। ਫਿਲਮ ਭੇਰਾ ਵੀ ਬਿਜਨੈਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਤੱਬੂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੁੜਿਆ।

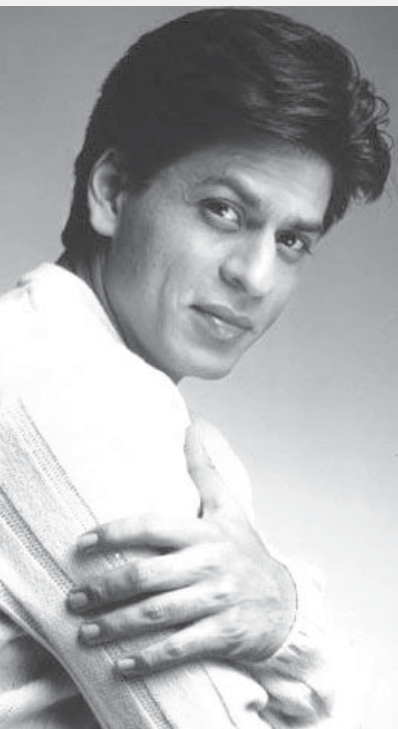
ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਟਰੇਡ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਐਂਕਰ ਤਰਨ ਆਦਰਸ਼ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਫਿਲਮ ਦੇ ਟੋਟਲ ਬਜਟ ਦਾ 40 ਤੋਂ 45 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਸਟਾਰ ਕਾਸਟ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਾਸ਼ੀ 25 ਫੀਸਦੀ ਹੀਰੋ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦੇ 20 ਫੀਸਦੀ ਬਜਟ 'ਚ ਹੀਰੋਇਨ ਅਤੇ ਸਟਾਰ ਕਾਸਟ ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੈਕਿੰਡ ਲੀਡ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਫਹਿਮੀ 'ਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਸੁੰਦਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ' ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮਾਡਲਿੰਗ ਲਈ ਰੇਟ ਵਧਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਨ ਠੀਕ ਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਦਰਲੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅੱਧ ਲੀਡਿੰਗ ਲੇਡੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ 5 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮਾਰਕ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤਰਨ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਵਿਸ਼ਵ ਮੰਦੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਲੀਡਿੰਗ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰੇਟਾਂ 'ਚ ਫਰਕ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਹੀਰੋ ਹੀ ਆਪਣੇ ਰੇਟ ਵਧਾਏ ਹਨ। ਸਾਹਰੁਖ ਖ਼ਾਨ, ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ, ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ, ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅੱਗੇ ਹਨ।

ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਇਕ ਲੀਜੈਂਡ ਸਿਤਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਫਿਲਮ ਲਈ 11 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਿਲੇ ਪਰ ਫਿਲਮ ਚੱਲੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਕਾਮਿਕ ਫਿਲਮ ਲਈ ਹੀਰੋ ਨੂੰ 8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਫੇਲ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈ, ਸਿਤਾਰਿਆਂ 'ਚ ਇਹ ਕਲਾਕਾਰ ਵਿਲੱਖਣ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਆਪਾਂ ਸੁੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਕੰਗਣਾ ਰਣਾਉਤ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੀਰੋ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਰੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਮੱਟੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੰਗਣਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਨੇ ਫਿਲਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਕ ਫਿਲਮ ਲਈ ਮੋਟੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰ ਇਹ 7 ਕਰੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਦੇ ਪਬਲਿਸਿਟੀ ਵਿੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਇਹ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਅਸਲ ਰਕਮ ਕਿੰਨੀ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ 2 ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਫਿਲਮ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ। ਦੋਵਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਸੰਨੀ-ਸ਼ਿਲਪਾ ਦੀ 'ਦਿ ਮੈਨ' ਅੱਧਵਾਟੇ ਅਟਕੀ

ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਮੈਨ' ਕਰੀਬ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਨੀਰਜ ਪਾਠਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਫਿਲਮ ਕਈ ਵਾਰ ਲੇਟ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਖਿੱਝ ਕੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੋਂ, ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਬਣਨ ਨੂੰ ਵੀ 3 ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਨੀ ਅਤੇ ਨੀਰਜ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਬਾਡੀ ਗਾਰਡ' ਦਾ ਹੀ ਰੀਮੇਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2008 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੂੰ ਦੋਸਤਾਨਾ ਲਈ ਇਕ ਆਈਟਮ ਗੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸੰਨੀ ਨੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਚਿੱਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸਦੀ ਲੀਡਿੰਗ ਲੇਡੀ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆਈਟਮ ਗਰਲ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਦੀਆਂ

ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਰਨ ਜੋਹਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਿਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਜਦਕਿ ਦੋਸਤਾਨਾ ਦਾ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਵੰਬਰ 2008 ਵਿਚ ਤੈਅ ਸੀ ਪਰ 'ਦਿ ਮੈਨ' ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜੇ ਅੱਧਵਾਟੇ ਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਲਪਾ ਵਿਆਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਸੰਨੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਤਕ ਵਿਆਹ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਗੱਲ 3 ਮਹੀਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਖਬਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ਼ਿਲਪਾ ਫਿਲਮ ਲਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਰੁੱਝੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬਕਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ 'ਦਿ ਮੈਨ' ਲਈ ਤਰੀਕਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਫਿਲਮ ਬੰਦ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਤਰੀਕਾਂ ਲਈ ਮੇਰੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਬਣੇਗੀ ਮਾਰਲਿਨ ਮੁਨਰੋ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰਾ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਵਿਵਾਦਤ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮਾਰਲਿਨ ਮੁਨਰੋ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਾਵੇਗੀ। ਮਧੁਰ ਭੰਡਾਰਕਰ ਮਾਰਲਿਨ ਮੁਨਰੋ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਰੀਨਾ ਮੁਨਰੋ ਦਾ ਕਿਸਦਾਰ ਨਿਭਾਵੇਗੀ। ਮੁਨਰੋ ਦਾ ਜੀਵਨ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਸਿਰਫ 36 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵਧ ਡਰੱਗ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਵੀ ਕਿਆਫੇ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕਰ ਰਹੇ ਮਧੁਰ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਨਾ ਹੀ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਹੀਰੋ ਦੀ ਭਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਤਨੂਸ਼ੀ ਨੇ ਬਦਲਿਆ ਬਦਲਿਆ ਰੰਗ ਢੰਗ

ਦੱਤਾ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ 'ਆਸ਼ਿਕ ਬਨਾਯਾ ਆਪਨੇ' ਜਾਂ 'ਚਾਕਲੇਟ' ਵਾਲੀ ਸਿਰਫ ਜਿਸਮ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਬਦਲ ਲਏ ਹਨ। ਉਹ ਲੀਕ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਕਿਰਦਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਮਿਸ ਇੰਡੀਆ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੱਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਇੰਨੇ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਸੀਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੂਬ ਅੰਗ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੱਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਸੈਕਸੀ ਗਰਲ' ਦਾ ਤਮਗਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬਿੰਦਾਸ ਅਤੇ ਸੈਕਸੀ ਇਮੇਜ ਦਾ ਤਨੂਸ਼ੀ ਨੇ ਖੂਬ ਲਾਭ ਵੀ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਗਲੈਮਰਸ ਇਮੇਜ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਤਨੂਸ਼ੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਆਪਣਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹੱਟ ਅਤੇ ਸੈਕਸੀ ਇਮੇਜ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਗੱਡੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤਨੂਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਗਲੈਮਰ ਅਤੇ ਚੁੰਮਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਤਨੂਸ਼ੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਅਸਲੀਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਖੈਰ, ਤਨੂਸ਼ੀ ਭਾਵੇਂ ਗਲੈਮਰਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਕਸਮਾਂ ਖਾਵੇ ਪਰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ਇਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹੀਰੋਇਨ

ਆਪਣੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਉੱਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਤਨੂਸ਼ੀ ਮਨਮੋਹਨ ਮੁੰਦਤਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਊਥ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਸਿਰਫ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇਗੀ।

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੱਤ ਸਰੀਰਾਂ 'ਚ ਤਣਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ

ਡਾ. ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ

ਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੀ ਹੋਂਦ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਤਹਿਿਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਸੱਤ ਸਰੀਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤਣਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਡਾ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦਰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਸੁੰਦਰ, ਅਮੀਰ ਜਾਂ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੁਕਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਆਦਮੀ ਲੱਭਣਾ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਤਣਾਅ ਹਰ ਇਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ।

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬੀਮਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਇਹੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਠੀਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਤਣਾਅ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਦੀ ਉਸ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਪਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਣਾਅ ਰਹਿਤ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਨੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਸਾਡਾ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਤਣਾਅ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰੀਰ ਵੀ ਕਈ ਸੁਪਨੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸੁਪਨਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪੈਰ ਉਪਰ ਕੋਈ ਬਰਫ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਰੱਖ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਠੰਡ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੁਪਨਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੁਪਨੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਾਡਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ

ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪਤਾ ਹੈ। ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਰੀਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸੁਪਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਧੂਰੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਤਣਾਅ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਬੰਧ ਸਾਡੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰ ਬਾਰੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਿਆਰ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਾਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰ ਬਾਰੇ ਕੇਵਲ ਸੁਪਨੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਪਿਆਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਾਹ ਕਿਰਿਆ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਵੀ ਸਿਰਫ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤਣਾਅ ਰਹਿਤ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜੇ ਸਾਡੀ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੰਗ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਗ, ਆਸਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਭ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਮਨ ਦੀ ਇਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਸੌਖਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

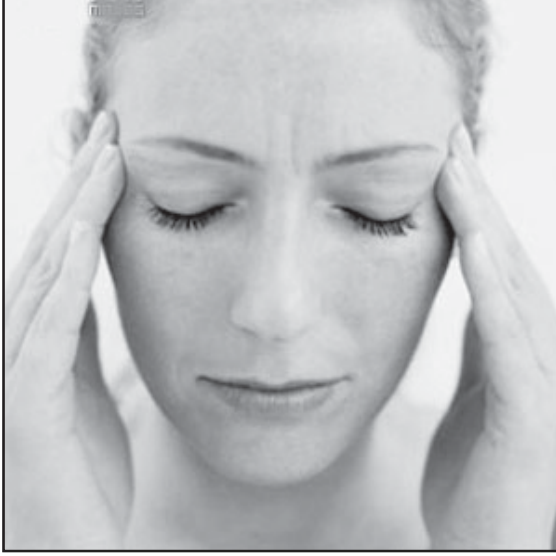
ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਖਿਆਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਪਤਾ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਿਆਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ

ਹੈ ਇਹ ਨਿਰਾ ਬਕਵਾਸ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਇਸ ਲਈ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਰੋਗੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਆਰ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਗਲਤ ਹੈ।

ਤੀਸਰਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਣਾਅ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਾਡੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਤੀਸਰਾ ਸਰੀਰ ਸਾਡੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਤੀਸਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ

ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੀਸਰੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਣਾਅ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਚੌਥੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਚੌਥਾ ਮਨ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇਛਾਵਾਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਮਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੌਥੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਉਲਝਣ ਮਨ ਅੰਦਰ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ ਮੋੜ ਕੇ ਸਾਰੇ ਮਨ ਦੀ ਗਹੁ ਨਾਲ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਨ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਭੂਤਕਾਲ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਨ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਮਨ ਨੂੰ

ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਵੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਚੌਥੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਰਹਿਤ ਅਵਸਥਾ ਮਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਸਦਾ ਖਿੱਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਪੰਜਵੇਂ ਆਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਸਵੈ-ਅਗਿਆਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਭਰ ਇਸ ਅਗਿਆਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਘਾਤ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਵੈ-ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਰੋਗ ਪੰਜਵੇਂ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਾਸਫਰ ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ, “ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣੋ।” ਸੁਕਰਾਤ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਪੰਜਵੇਂ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਬਗੈਰ ਕਿਵੇਂ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਇਹ ਅਸੰਭਵ

ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਖੋਜ ਪੰਜਵੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਵੇਂ ਸਰੀਰ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੌਖੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਧਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਛੇਵਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਛੇਵੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਆਪਣੇ ਸੀਮਿਤ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਅਸੀਮਿਤ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਫਰਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ “ਸਰੀਰ” ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਵੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਇਕ “ਆਤਮਿਕ ਸਰੀਰ” ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਛੇਵੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਛੇਵੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਰਹਿਤ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ।

ਸੱਤਵਾਂ ਨਿਰਵਾਣ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਛੇਵੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸਾਧਕ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗਵਾ ਕੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਵਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਮੁਢਲੇ ਸੋਮੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਥੋਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਕੇਵਲ ਇਕ ਦਿਖਾਵਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਪਿਸ ਆਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਸੋਮੇ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਤ ਇਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਸਰਕਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਸਮਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਣਹੋਂਦ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੱਤਵੇਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮਤਲਬ “ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸੱਤਵਾਂ ਸਰੀਰ ਆਖਰੀ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਰੀਰ ਰਹਿਤ ਸਾਫ਼ ਪਤਾਲ ਹੈ।

ਯੋਗ-ਦਰਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਤ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਇਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਤਣਾਅ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤਣਾਅ-ਰਹਿਤ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜੇ ਸਾਡੀ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁਲ੍ਹਣੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ।

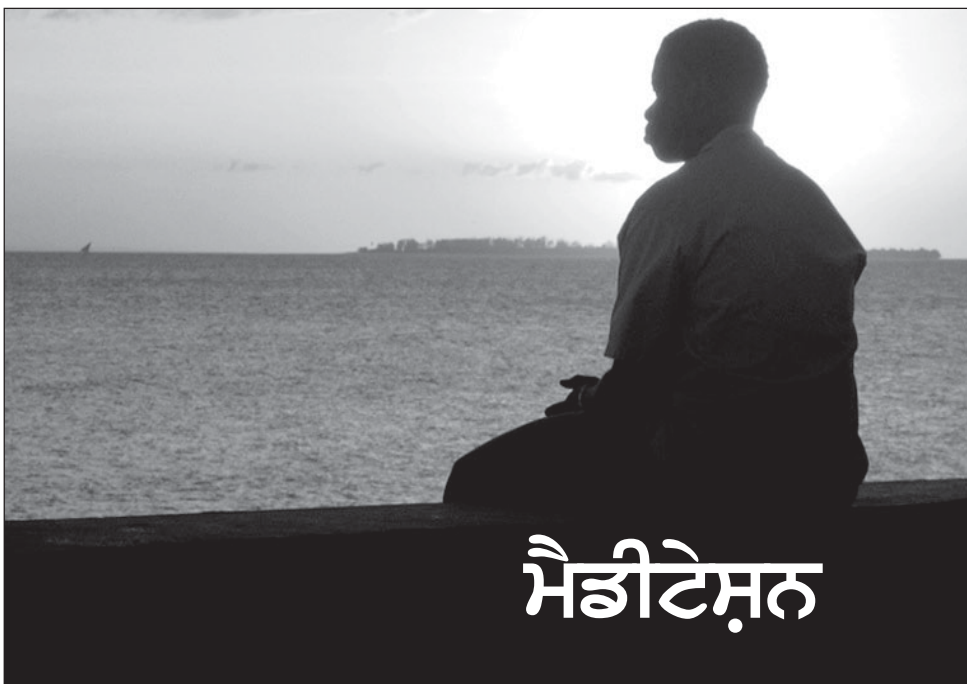
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਫੀਚਰ

ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਯਾਨਿ ਧਿਆਨ ਧਰਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਾ ਕੋਈ ਢੰਗ ਜਾਂ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਗਰਨ, ਮਨ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ, ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਅਵਸਥਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸੋਚਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇਕ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮਨ ਜਿਹੜੇ ਜਿਹਾ ਵੀ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਮਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਮਨ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸੋਚਣਾ ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਸਮੇਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸਿਰਫ ਦੇਖੋ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਮਨ ਇੰਨਾ ਚੰਚਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਕੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਫਰਜ਼ ਕਰੋ, ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੁੱਬਦੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸਿਰਫ ਦੇਖੋ, ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ। ਡੁੱਬਦੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਇਕ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ। ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ

ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ

ਕਰਨਾ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਾਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਦੀ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ

ਬੋਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੇ ਦੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਦੇ ਵੀ ਚੁੱਪ ਨਾ ਕਰਨ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਖਾਲੀਪਨ ਨੂੰ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਦੋ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਿਆਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਨ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਾਂਤ 'ਚ ਬੈਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਸਮੇਂ ਦੋਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦੋਹਾਂ ਭਰਵੱਟਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਠੀਕ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਫਿਲਮ ਵਾਂਗ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਨ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਗੁਹ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਅੰਦਰ ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੁੱਪ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਇਸ ਚੁੱਪ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਂਤ ਚੁੱਪ ਛੇਤੀ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸੁਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਕਤ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਇਸ ਡੂੰਘੀ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਹੈ।

ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਅੰਦਰੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਮਨ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਅਵਸਥਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਇਨਸਾਨ ਹੋਰ ਸਭਿਅਕ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਧੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਆਨ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਢੰਗ ਹੈ।

PCS South Bend, Indiana

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ-ਨਿਵਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

Paul Khalil
President

Joga Singh Khalil
Secretary

Gurmeet Singh
Sr. Member

Avtar Singh Lakha
Vice President

Balwinder Singh Nick
Sr. Member/Advisor

Daljinder Singh Jinder
Treasurer

Kuljit Singh Ruby
Treasurer

Japneet Singh Khaira
Gen. Secretary

Sukhwinder Singh Sonu
Chairman

Jagmohan Singh
Vice Chairman

Rajvir Singh Bhullar
Executive Secretary

Amarjeet Singh
Sr. Member

Surjit Singh Johnny
Media In charge

Members:

Lucky Singh Nadala
Nirmal Singh Bainsa-
Bobby Singh

Mike

Jorawar Singh Elk Hart
Rinku Singh Elk Hart
Rakesh Verma Peru
Kulbir Singh Shuby
Varinder Singh Fauji

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ। ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੇਊ ਮੈ ਸਾਰਾ।
ਜਬ ਯਹ ਜਹੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ। ਮੈ ਨ ਕਰਹੂੰ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ।

**ਸਮੂਹ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ
ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ
ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ**

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੰਡੀਆਨਾ ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਵਿਖੇ ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਤੇ ਮਿਸ਼ਵਾਕਾ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ 25 ਅਪਰੈਲ, 2010 ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰੋ ਜੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ
23 ਅਪਰੈਲ, 2010
ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ
25 ਅਪਰੈਲ, 2010

ਭਾਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਗੇ।

ਐਤਵਾਰ 25 ਅਪਰੈਲ, 2010

ਕੀਰਤਨ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਵੇਰੇ 11:30 ਤੋਂ 12:30

ਕੀਰਤਨ ਭਾਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 12:30 ਤੋਂ 2 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ:

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ 574-532-7858, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ 574-532-1217 ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ 574-309-8301

ਵਿਸਾਖੀ
ਮੁਬਾਰਕ

**Sikh Cultural Society of Indiana
Guru Nanak Darbar**

12800 Day Rd. Mishawaka, IN, 46545, Tel: (574) 255-7400

ਵਿਸਾਖੀ
ਮੁਬਾਰਕ